

Analyse af andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud

Marts 2022

Indenrigs- og
Boligministeriets
BENCHMARKINGENHED

Publikationen kan hentes på hjemmesiden for
Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed:
www.benchmark.dk

Henvendelse om publikationen kan ske til kontaktpersonen
på analysen, som fremgår af hjemmesiden.

Indhold

1 Ledelsesresumé	3
2 Indledning.....	8
3 Datagrundlag og population	9
3.1 Datagrundlag	9
3.2 Definition af sprogligt udfordret.....	10
3.3 Population.....	11
3.4 Analyseperiode	12
4 Andel børn med sproglige udfordringer.....	13
5 Andel børn med sproglige udfordringer på kommuneniveau.....	18
5.1 Sammenhæng mellem baggrundskarakteristika og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret	19
5.2 Benchmarking med kontrol for rammevilkår.....	24
5.3 Refleksionsspørgsmål.....	28
6 Sammenhæng mellem barnets dagtilbudstype og sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter dagtilbud	29
7 Sammenhæng mellem kommunale valg på dagtilbudsområdet og andel børn med sproglige udfordringer.....	34

1 Ledelsesresumé

Der har i flere år været et stort fokus på at sikre en høj kvalitet i de danske dagtilbud. Kvalitet handler i den forbindelse både om dagtilbuddenes rammer, om det pædagogiske arbejde omkring børnene og om hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud, dvs. hvilke resultater der opnås mht. børnenes trivsel, læring og udvikling. I denne analyse sætter Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed fokus på resultatsiden og specifikt på resultaterne af dagtilbuddenes arbejde med at udvikle børns sprog. Udviklingen af børnenes sprog er vigtig for barnets videre læring og trivsel ind i skoletiden. Desuden er arbejdet med børns sproglige udvikling en obligatorisk kommunal opgave i førskolealderen, jf. den styrkede pædagogiske læreplan.

I analysen anvender vi resultaterne fra sprogvurderingen i børnehaveklassen som en resultatindikator for indsatsen på dagtilbudsområdet. Konkret undersøger vi, hvor stor en andel af børnene, der har sproglige udfordringer. I analysen viser vi både resultater på landsplan og på tværs af kommunerne. I sammenligningen af kommunerne tager vi højde for forskelle i børnesammensætningen i kommunerne for at gøre sammenligningen mere retvisende.

Analysen er lavet på baggrund af sprogvurderingsresultater fra 61 kommuner, som alle anvender sprogvurderingsmaterialet Sprogvurdering 3-6, der it-understøttes af Rambøll¹. Det er så vidt vides første gang, at der er indsamlet resultater fra sprogvurderingerne ved skolestart for så stort et antal kommuner, og analysen giver således ny viden til kommunerne om, hvor godt de lykkes i arbejdet med børns sprogudvikling i førskolealderen.

I sprogvurderingen er resultatet opdelt hhv. på børnenes talesproglige færdigheder og på deres førskriftlige færdigheder. De to resultatindikatorer måler forskellige dele af børns sproglige udvikling, og det er derfor ikke nødvendigvis de samme børn og kommuner, der klarer sig godt på begge indikatorer. Derfor er resultaterne i denne analyse opdelt på de to indikatorer.

DEFINITION SPROGLIGT UDFORDRET

Man defineres som "sprogligt udfordret", hvis sprogvurderingsresultatet indikerer, at man har behov for en "særlig indsats" eller en "fokuseret indsats". Det kræver et resultat under 15 på sprogvurderingsskalaen fra 0-100.

Analysen indeholder sprogvurderingsresultater for 2018, 2019 og 2020. Vores hovedfokus er sprogvurderingsresultaterne for 2019 – dvs. de børn, der startede i skole i skoleåret 2019/2020. Det har vi valgt, da resultaterne for 2020 (skoleåret 2020/2021) kan være påvirket af COVID-19-perioden, som har givet børnene en anderledes hverdag i tiden før og efter deres skolestart.

Udover selve analysen har vi udarbejdet tre bilag. I bilag 1 "Sådan placerer din kommune sig" er centrale figurer fra analysen præsenteret for hver enkelt kommune. I bilag 2 "Kommunespecifikke nøgletal" kan man finde de væsentligste tal fra analysen for hver enkelt kommune, og i bilag 3 "Metode" er metoden bag opgørelser og modeller i analysen præsenteret.

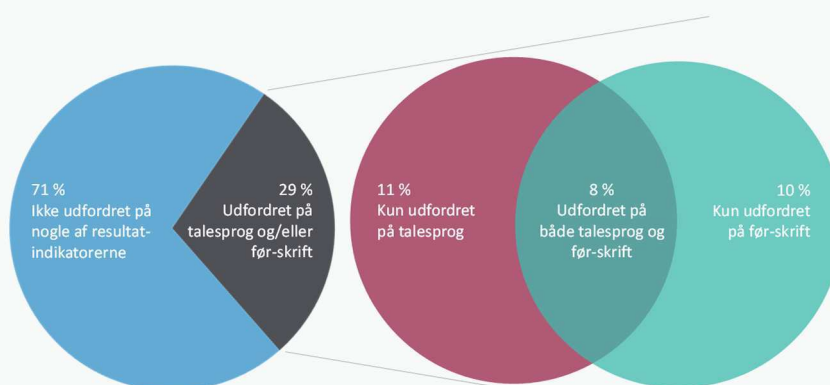
¹ Fra 2021 har Børne- og Undervisningsministeriet også udviklet sin egen it-understøttelse af Sprogvurdering 3-6, men da denne analyse kun omhandler resultater frem til 2020 har det ikke været relevant for analysen. Alt sprogvurderingsdata i denne analyse er således indhentet fra Rambøll.

Knap hvert femte barn er sprogligt udfordret – hhv. for talesprog og før-skrift

I 2019 var 19,0 pct. af børnene sprogligt udfordret på talesprog efter afslutning på dagtilbud og 17,6 pct. var udfordret på før-skrift. Det er ikke altid de samme børn, der er sprogligt udfordret på talesprog og på før-skrift, jf. figur 1.1. 71 pct. af børnene var ikke udfordret på nogle af resultatindikatorerne, og de resterende 29 pct. af børnene fordelte sig i tre cirka lige store grupper; 8 pct. var udfordret både på talesprog og på før-skrift, 11 pct. var kun udfordret på talesprog og andre 10 pct. var kun udfordret på før-skrift.

Figur 1.1

Overlap mellem sprogvurderingsresultater for talesprog og før-skrift, 2019

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Børn med anden etnisk herkomst end dansk og børn, hvis mor højst har en grundskoleuddannelse, er oftere sprogligt udfordret

Analysen viser også, at der generelt er flere indvandrere og efterkommere, der er sprogligt udfordret sammenlignet med deres klassekammerater med dansk herkomst. Analysen viser desuden, at der er en større andel børn, der er sprogligt udfordret, når barnets mors højst har en grundskoleuddannelse, sammenlignet med når mor har enten en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse – det gælder også efter, der er taget højde for barnets herkomst.

Når det kommer til børns sprog, er indvandrere og efterkommere en særlig interessant gruppe. Derfor vil Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed udgive en særskilt analyse med fokus på indvandrere og efterkommeres sprogvurderingsresultater, både på landsplan og på tværs af kommuner.

På kommuneniveau er mellem 10 pct. og 30 pct. af børnene sprogligt udfordret

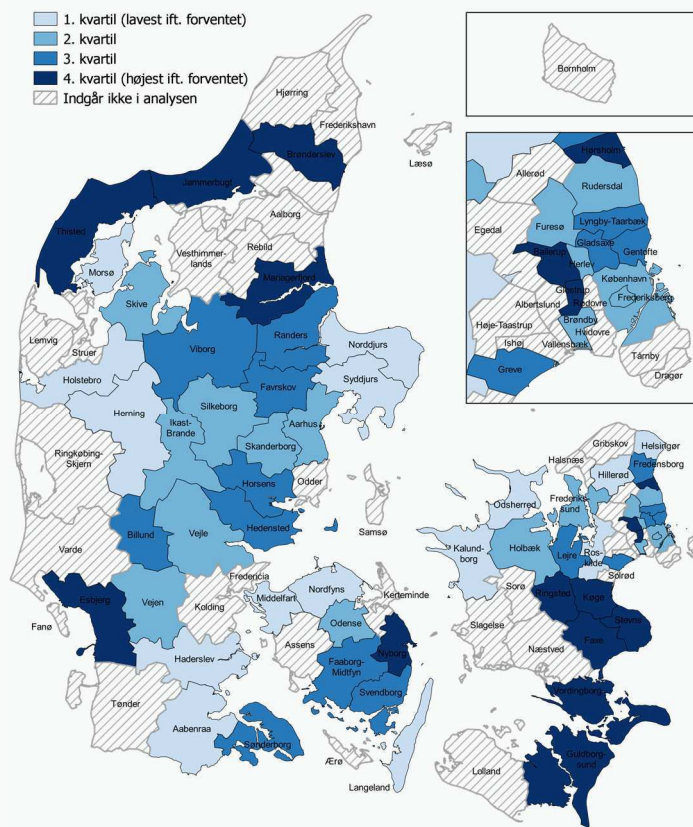
Der er væsentlige forskelle mellem kommunerne mht. andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud – det gælder både for talesprog og for før-skrift. I nogle kommuner er det kun omkring hvert 10. barn, der er udfordret, mens det i andre kommuner er næsten hvert tredje barn.

Der er stadig forskelle mellem kommunerne, når vi har taget højde for rammevilkår

Nogle af forskellene mellem kommunerne skyldes, at børnesammensætningen i kommunerne er forskellig, hvilket vi i analysen omtaler som forskelle i kommunernes rammevilkår. Der er dog stadig forskelle mellem andel børn med sproglige udfordringer i kommunerne, når vi har taget højde for disse forskellige rammevilkår, jf. Danmarkskortene på næste side.

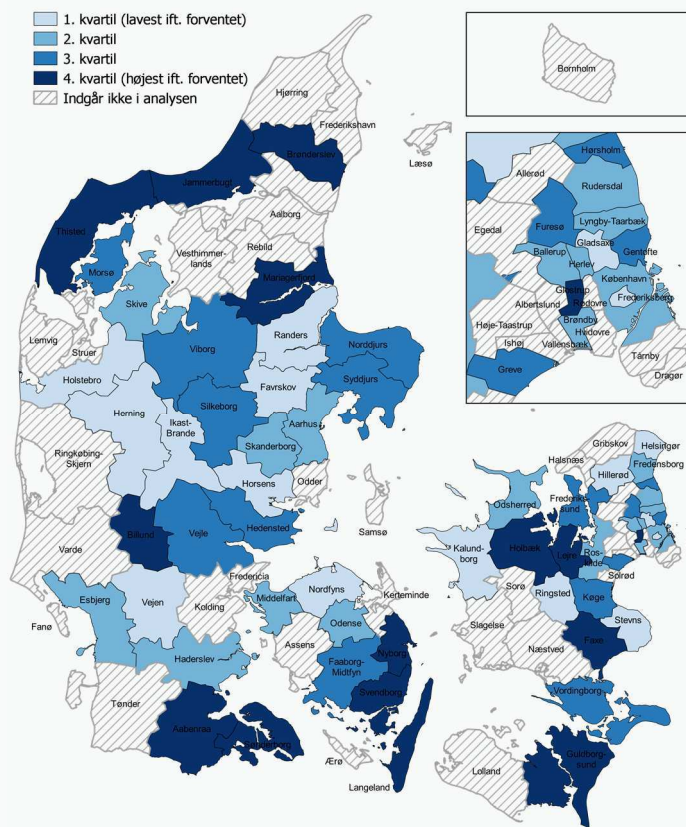
Figur 1.2

Andel børn der er udfordret på talesprog i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

Figur 1.3

Andel børn der er udfordret på før-skrift i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

Anm.: Første kvartil dækker over den fjerdedel af kommuner, som har færrest børn, der er sprogligt udfordret i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Fjerde kvartil dækker omvendt over den fjerdedel af kommuner, der har flest sprogligt udfordrede børn i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
 Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

I Danmarkskortene på forrige side er kommunerne inddelt i fire kvartiler, hvor 1. kvartil er den fjerdedel af kommuner, der har færrest sprogligt udfordrede børn ift. hvad man kan forvente ud fra kommunens rammevilkår. 4. kvartil er omvendt den fjerdedel af kommuner, der har flest sprogligt udfordrede børn ift. hvad man kan forvente ud fra kommunens rammevilkår. De skraverede kommuner er kommuner, som vi ikke har sprogvurderingsdata for, og som derfor ikke er med i analysen.

Kommuner, der sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen, har en lavere andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud

Ifølge Dagtilbudsloven er det kun et krav, at børn i dagtilbud sprogvurderes i 3-årsalderen, hvis der er en formodning om, at barnet kan have behov for en sprogstimulerende indsats. Flere kommuner vælger dog at sprogvurdere størstedelen af børnene i 3-årsalderen for at mindske risikoen for, at nogle børns sproglige udfordringer overses.

Nærværende analyse viser, at der er en signifikant sammenhæng mellem hvorvidt kommunen sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen og andel børn med sproglige udfordringer i kommunen efter endt dagtilbud, når vi samtidig tager højde for kommunernes rammevilkår. Det gælder både for talesprog og for før-skrift. Analysen viser konkret, at de kommuner, der sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen, har en lavere andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud, sammenlignet med kommuner, der ser ud til kun at have sprogvurderet nogle af børnene i 3-årsalderen. Dette resultat gælder, når vi ser på de kommuner, der anvendte ministeriets sprogvurderingsværktøj, da børnene var i 3-årsalderen². Vi kan også se, at de kommuner, der ikke anvendte dette sprogvurderingsmateriale ligeledes har flere børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud sammenlignet med de kommuner, der sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen med ministeriets materiale.

Kommuner, der i høj grad understøtter dagtilbuddenes arbejde med børns sprog, har færre børn med talesproglige udfordringer

I en tidligere analyse har vi blandt andet undersøgt i hvor høj grad de kommunale forvaltninger understøtter dagtilbuddenes arbejde med børns sproglige udvikling. Det handler blandt andet om, hvorvidt forvaltningen understøtter dagtilbuddene med generel faglig sparring, med kompetenceudvikling med fokus på sprogudvikling og med sparring specifikt ift. arbejdet med sprogvurderingerne.

Nærværende analyse viser, at når vi har taget højde for kommunernes rammevilkår, så er en lavere andel børn sprogligt udfordret på *talesprog* i de kommuner, hvor forvaltningen i høj grad understøtter dagtilbuddene med hensyn til deres arbejde med børns sprog. Sammenhængen er til gengæld ikke signifikant for før-skrift.

Sammenhæng mellem barnets dagtilbudstype før skolestart og barnets før-skriftlige kompetencer

Hvis vi ikke tager højde for børn og forældres baggrundskarakteristika, er der forskelle mellem andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud opdelt på om barnet gik i kommunalt dagtilbud, selvejende dagtilbud, privat dagtilbud eller ikke gik i dagtilbud op til skolestart.

Mange af disse forskelle kan dog forklares med børnenes og forældrenes baggrundskarakteristika. Når vi tager højde for eller "rensner" for disse karakteristika, viser analysen kun en enkelt signifikant forskel mellem de forskellige dagtilbudstyper mht. børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Vi finder at børn, der har gået i et privat dagtilbud inden skolestart, har

² Dvs. enten. "Sprogvurdering 3-6" eller dennes forgænger "Sprogvurdering af børn i treårsalderen, inden skolestart og i børnehaveklassen".

større sandsynlighed for at have sproglige udfordringer på *før-skrift* end børn i de andre dagtilbudstyper samt end børn uden for dagtilbud, herunder børn der blev passet af en privat passer. Vi finder ingen sammenhæng mellem dagtilbudstype inden skolestart og barnets talesprog.

Sammenhæng mellem barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen og barnets talesprog

Når vi ser på barnets dagtilbud i 0-2-årsalderen, finder vi også en enkelt signifikant sammenhæng. Konkret viser analysen, at når vi tager højde for baggrundskarakteristika, er der større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret *på talesprog*, hvis barnet ikke har gået i kommunal eller selvejende vuggestue eller dagpleje sammenlignet med børn, der enten har gået i en kommunal eller en selvejende vuggestue eller dagpleje. Vi finder ingen sammenhæng for *før-skrift*.

2 Indledning

Der har i flere år været et stort fokus på at sikre en høj kvalitet i de danske dagtilbud. Kvalitet handler i den forbindelse både om dagtilbuddenes rammer, om det pædagogiske arbejde omkring børnene og om hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud. I denne analyse sætter Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed fokus på resultatsiden – dvs. hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud – og specifikt på resultaterne af dagtilbuddenes arbejde med at udvikle børns sprog.

Udviklingen af børnenes sprog er vigtig for barnets videre liv. Vi ved fra forskning, at der allerede tidligt i børnenes liv er forskelle i børnenes sproglige niveau, og samtidig at den sproglige udvikling i de tidlige år er vigtig for barnets læring og trivsel ind i skoletiden³. Arbejdet med børns sproglige udvikling er en obligatorisk kommunal opgave i førskolealderen, og det fremgår af Dagtilbudsloven og af Den styrkede pædagogiske læreplan, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddene skal understøtte alle børns sprog og kommunikation. I denne analyse undersøger vi derfor, hvordan kommunerne lykkes med den opgave. Det gør vi ved at se på, hvor mange børn, der har sproglige udfordringer, når de starter i skole. Børns sproglige færdigheder ved skolestart kan ses som en resultatindikator for indsatsen på dagtilbudsområdet.

Med udgangspunkt i sprogvurderingsresultater fra 61 kommuner undersøger vi dette både på landsplan (for de 61 kommuner) og på tværs af kommunerne. I sammenligningen af kommunerne tager vi højde for, at der er forskel på kommunernes børnesammensætning. Det sikrer en mere retvisende sammenligning, så den enkelte kommune får et reelt indblik i, hvordan de klarer sig ift. andre kommuner. Det er første gang, at kommunernes sprogvurderingsdata anvendes i en analyse, der på den måde giver viden om, hvor mange børn, der på landsplan er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud, og samtidig giver den enkelte kommune viden om, hvordan de klarer sig i forhold til andre kommuner.

I analysen ser vi også på hvilke baggrundskarakteristika, der ser ud til at øge sandsynligheden for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud, og vi undersøger sammenhængen mellem forskellige dagtilbudstyper og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret, når vi samtidig tager højde for forskelle i børnesammensætningen. Til sidst undersøger vi desuden, om der er sammenhæng mellem kommunale valg og prioriteringer for dagtilbudsområdet og andel børn, der er sprogligt udfordret – igen mens vi tager højde for at børnesammensætningen i kommunerne er forskellig.

Analysen er inddelt i følgende kapitler: I **kapitel 3** gennemgås analysens datagrundlag og population. I **kapitel 4** vises landsplansresultater for andel børn med sproglige udfordringer. Her vises både resultater for den samlede børnegruppe og opdelt på hhv. børnenes herkomst og på mors uddannelsesniveau. I **kapitel 5** sammenligner vi andel børn med sproglige udfordringer på tværs af kommunerne, når vi tager højde for børnesammensætningen. I dette kapitel kan du desuden finde en række refleksionsspørgsmål, som kan give inspiration til, hvordan analysens resultater kan bruges til at fortsætte dialogen om arbejdet med børns sproglige udvikling lokalt. I **kapitel 6** undersøger vi sammenhængen mellem barnets dagtilbudstype og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret. Og til sidst, i **kapitel 7**, undersøger vi om der er forskel mellem forskellige kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og andel børn med sproglige udfordringer, hvor der også er taget højde for børnesammensætningen i kommunerne. I bilag 1 "Sådan placerer din kommune sig" og bilag 2 "Kommunespecifikke nøgletal" kan du finde resultater for din kommune og sammenligne disse med andre kommuners resultater.

³ Se fx Bleses et al. (2016). "Børns tidlige udvikling og læring: Målgrupperapport". Burchinala et al. (2020). "School-entry skills predicting school-age academic and social-emotional trajectories". Bleses et al. (2016). "Early productive vocabulary predicts academic achievement 10 years later."

3 Datagrundlag og population

I dette kapitel beskrives datagrundlaget og analysens væsentligste begreber. De metodiske valg og overvejelser er beskrevet yderligere i bilag 3 "Metode".

3.1 Datagrundlag

Det er besluttet med Folkeskoleloven, at alle børnehaveklasseelever skal sprogvurderes i starten af børnehaveklassen⁴. Det er valgfrit hvilket sprogvurderingsværktøj, der anvendes. Mange skoler anvender dog Sprogvurdering 3-6, som er Børne- og Undervisningsministeriets sprogvurderingsværktøj, og som it-understøttes af Rambøll⁵. Denne analyse bygger på resultaterne fra sprogvurderinger med dette værktøj. Som nævnt skal sprogvurderingen i børnehaveklassen foretages i starten af skoleåret. Derfor anvendes sprogvurderingsresultaterne i denne analyse som et resultatmål for børnenes sproglige niveau i slutningen af dagtilbudsalderen.

Udover den obligatoriske sprogvurdering i børnehaveklassen er det også lovbestemt, at børn i dagtilbud skal sprogvurderes i 3-årsalderen, hvis der er formodning om, at barnet kan have behov for en sprogstimulerende indsats. Desuden skal alle børn, der ikke går i dagtilbud, også sprogvurderes i 3-årsalderen. Det skal bemærkes, at denne analyse ikke omhandler sprogvurderingsresultater fra børn i 3-årsalderen, bl.a. fordi der er forskel på i hvilket omfang kommunerne sprogvurderer børn som 3-årige. I stedet fokuseres på børnenes resultater ved den obligatoriske sprogvurdering i starten af børnehaveklassen.

Klassetesten

I børnehaveklassen kan sprogvurderingen både foretages som en klassetest og som en individuel test⁶. Resultaterne fra de to test er ikke umiddelbart sammenlignelige. I vejledningen til sprogvurderingsmaterialet fremgår det, at den individuelle test kan anvendes som et *supplement* til klassetesten for de børn, der scorer lavt i klassetesten, og mange børn har derfor kun resultater fra klassetesten. I denne analyse anvender vi derfor kun resultater fra klassetesten.

Talesprog og før-skrift

I sprogvurderingen opgøres børnenes resultater på to resultatindikatorer hhv. for deres talesproglige færdigheder og for deres før-skriftlige færdigheder.

- *Talesproglige færdigheder* handler om, hvordan barnet bruger sproget i forskellige kommunikative situationer. I klassetesten måles det ved en test af barnets sprogforståelse, hvor man skal identificere det rigtige billede ud fra en tekst, som læses højt.
- *Før-skriftlige færdigheder* handler om barnets kompetencer ift. skriftsprog, viden om læseregning samt kendskab til bogstaver. I klassetesten måles det ved tre test, der handler om, hvorvidt man kan høre hvilke ord der rimer, genkendelse af bogstaver og om man kan udskille den første lyd i et ord.

⁴ Skoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et udsat boligområde, er undtaget den obligatoriske sprogvurdering, da eleverne i stedet skal bestå en obligatorisk sprogpøve i børnehaveklassen. Det er således frivilligt om elever på disse skoler sprogvurderes. Resultaterne for de af eleverne, der er blevet sprogvurderet, indgår i analysen. Læs mere herom i bilag 3 "Metode".

⁵ Fra 2021 har Børne- og Undervisningsministeriet også udviklet sin egen it-understøttelse af Sprogvurdering 3-6, men da denne analyse kun omhandler resultater frem til 2020 har det ikke været relevant for analysen. Alt sprogvurderingsdata i denne analyse er således indhentet fra Rambøll.

⁶ Du kan læse mere om de to test i vejledningen til sprogvurderingsmaterialet.

De to resultatindikatorer måler forskellige dele af børns sproglige udvikling. Det er derfor ikke nødvendigvis de samme børn og kommuner, der klarer sig godt på begge indikatorer. Derfor er resultaterne i denne analyse opdelt på de to indikatorer. I vejledningsmaterialet til sprogvurderingen kan du læse om de to resultatindikatorer samt se en beskrivelse af de konkrete test i sprogvurderingen.

Det skal bemærkes, at klassetestens måling af talesprog kun måler barnets sprogforståelse og ikke barnets ordforråd, som også betragtes som en dimension af de talesproglige færdigheder. Vi anvender som nævnt klassetesten i denne analyse, fordi mange børn kun har resultater fra klassetesten.

3.2 Definition af sprogligt udfordret

Som nævnt anvender vi resultater fra sprogvurderingen i børnehaveklassen som en indikator for barnets sproglige niveau, når de afslutter dagtilbuddet. I sammenligningen af kommunernes resultater tager vi dog højde for, hvor mange måneder barnet har nået at gå i skole inden sprogvurderingen, da det er forventeligt, at de første par måneder i skolen også kan påvirke og udvikle børnenes sproglige niveau.

Børnenes sprogvurderingsresultater kan inddeles i tre indsatsgrupper; generel, fokuseret og særlig indsats. Kategorien "særlig indsats" omhandler børn med de dårligste sprogvurderingsresultater, mens "fokuseret indsats" indikerer, at barnet har lidt bedre sprogvurderingsresultater, men stadig har behov for en ekstra sprogstimulerende indsats. Børn i kategorien "generel indsats" har overordnet et alderssvarende sprog, selvom de stadig kan være under gennemsnittet på nogle sproglige områder.

I denne analyse ser vi på andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud. Det har vi defineret som børn i de to indsatsgrupper, der indikerer at barnet har behov for en ekstra sprogstimulerende indsats. Vi betegner således barnet som sprogligt udfordret, hvis sprogvurderingsresultaterne ligger i "særlig indsats" eller i "fokuseret indsats".

DEFINITION SPROGLIGT UDFORDRET

Sprogvurderingsresultaterne kan opdeles på følgende tre indsatsgrupper:

- Særlig indsats: Sprogvurderingsresultater fra 0-5.
- Fokuseret indsats: Sprogvurderingsresultater fra 5-15.
- Generel indsats: Sprogvurderingsresultater fra 15-100.

Man defineres som "sprogligt udfordret", hvis sprogvurderingsresultatet indikerer, at man har behov for en "særlig indsats" eller en "fokuseret indsats".

Sprogvurderingsresultaterne er opgjort på en normscore, hvor der tages højde for barnets alder og køn. Denne korrektion bygger på et normstudie, der blev foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af sprogvurderingsmaterialet. Normstudiet omhandlede en repræsentativ population af etsprogede børnehaveklasseelever. Hvis et barns sprogvurderingsresultat fx ligger i "særlig indsats", betyder det, at barnets sprogvurdering er på niveau med de fem procent dårligste børn fra normstudiet.

I en repræsentativ population af etsprogede børnehaveklasseelever på landsplan, er det således forventningen at 15 pct. af børnene vil være sprogligt udfordret – 5 pct. vil have resultater i kategorien "særlig indsats" og 10 pct. vil have resultater i kategorien "fokuseret indsats". Det bemærkes, at normfordelingen gælder på landsplan, men derfor kan den enkelte kommune godt afvige fra den. I

analysen afdækker vi disse kommunale forskelle, mens vi samtidig tager højde for, at kommunerne har forskellig børnesammensætning.

3.3 Population

Analysen omhandler børn, som ved starten af børnehaveklassen gik på en folkeskole og blev sprogvurderet med klassesetsten i Sprogvurdering 3-6. Elever fra privatskoler indgår ikke i analysen, da vi ikke har adgang til sprogvurderingsresultater for disse skoler. Desuden har vi frasorteret specialskoleelever, da det er meget få elever på specialskolerne, der er blevet sprogvurderet med Sprogvurdering 3-6 i børnehaveklassen.

Som nævnt indledningsvist anvender vi sprogvurderingsresultatet som en indikator for barnets sproglige niveau ved afslutningen af dagtilbudsalderen. Derfor har vi identificeret barnets kommune som dagtilbudskommunen umiddelbart før skolestart (konkret 1. januar det år barnet starter i skole). Vi kender dog ikke dagtilbudskommunen for de børn, der var indskrevet i en privat daginstitution eller i en privat pasningsordning. For disse børn samt for de børn, der ikke var indskrevet i et dagtilbud den 1. januar anvendes barnets bopælskommune.

Kommuner i analysen

Det er som nævnt ikke alle kommuner, der anvender Sprogvurdering 3-6, og derudover er der også kommuner, hvor enkelte skoler anvender dette sprogvurderingsmateriale, men hvor det ikke er bredt anvendt af alle eller de fleste skoler i kommunen. Analysen omhandler resultater for kommuner, hvor minimum 70 pct. af de sprogvurderingsberettigede elever er sprogvurderet⁷. I 2019 indgår 61 kommuner i analysen. Det giver os resultater fra cirka 31.500 børn svarende til cirka 66 pct. af alle børnehaveklasseelever i folkeskolen. Læs mere herom i bilag 3 "Metode".

Vi har lavet denne afgrænsning, for at sikre, at resultaterne for de enkelte kommuner er resultater for hele kommunen og ikke for en enkel eller få af kommunens skoler. Hvis resultaterne kun omhandlede en enkelt eller få skoler i kommunen, ville resultaterne ikke nødvendigvis være retvisende for hele kommunen. Omvendt har det også været et hensyn, at have så mange kommuner med i analysen som muligt.

Når vi ser på de kommuner, der indgår i analysen, er der stadig 9 pct. af børnene, der ikke er sprogvurderet med Sprogvurdering 3-6 og derfor ikke er med i analysen. Blandt disse børn er indvandrere og efterkommere samt børn, hvis mødre højest har en grundskoleuddannelse, overrepræsenteret, sammenlignet med fordelingen på landsplan. Det kan ikke udelukkes, at disse børn oftere er sprogligt udfordret end gennemsnittet. Når vi sammenligner kommunerne tager vi dog højde for baggrundskarakteristika for de børn, der er sprogvurderet, og som dermed indgår i analysen. Vi tager desuden højde for andel børn i barnets dagtilbud, som har anden etnisk herkomst end dansk. Derfor vurderes det ikke at være et problem for kommunesammenligningerne i indeværende analyse.

Da det er forholdsvis få børn, der ikke er sprogvurderet (9 pct.), ligner vores analysepopulation stadig den samlede gruppe af børn ved skolestart, når vi fx ser på børnenes herkomst, forældrenes uddannelsesniveau og børnenes fraværsniveau i starten af børnehaveklassen. Populationen vurderes således at være repræsentativ for alle børn i slutningen af dagtilbudstiden. Læs mere herom i bilag 3 "Metode". Undervejs i analysen vil vi også vise resultater for 2018 og 2020, hvilket omhandler hhv. 52 kommuner og 67 kommuner.

⁷ I denne beregning indgår ikke elever på skoler, der er omfattet reglen om sprogrøver, da sprogvurderingen ikke er obligatorisk for disse skoler.

3.4 Analyseperiode

Analysen indeholder sprogvurderingsresultater for 2018, 2019 og 2020⁸. Vores hovedfokus er sprogvurderingsresultaterne for 2019 – dvs. de børn, der startede i skole i skoleåret 2019/2020. Det har vi valgt, da resultaterne for 2020 (skoleåret 2020/2021) kan være påvirket af COVID-19-perioden, som har givet børnene en anderledes hverdag i tiden før og efter deres skolestart.

De børn der startede i skole i 2020, var for det første hjemsendt fra deres dagtilbud i en måned i marts/april 2020, og derefter kom de tilbage til et dagtilbud, hvor mange af de normale hverdagsaktiviteter var sat på pause til fordel for et fokus på at mindske smitterisikoen i dagtilbuddene. Det kan blandt andet have betydet, at nogle af de sproglige indsatser, som dagtilbuddene under normale omstændigheder arbejder med, blev nedprioriteret i denne periode. Dertil hører at børnenes overgang til skolen også foregik på en anden måde end normalt⁹, og at deres første tid i skolen ligeledes har været præget af en hverdag med fokus på at mindske smitterisikoen.

På trods af de særlige omstændigheder for 2020-årgangen har vi stadig valgt at vise resultaterne for dette år undervejs i analysen samt i bilag 2 "Kommunespecifikke nøgletal". Det skyldes, at det er de nyeste tal, hvorfor det alene af den grund kan være interessant også at betragte disse. Man bør dog se på resultaterne for 2020 med ovenstående forbehold in mente.

⁸ Sprogvurderingsmaterialet blev opdateret i 2017. Da det ikke er muligt at sammenligne resultaterne i det gamle og det nye materiale, anvender analysen kun resultater fra det nyeste materiale.

⁹ VIVE 2021. "Børnehavedrift i foråret 2021 i lyset af covid-19 – Spørgeskemaundersøgelse blandt ledere af børnehaver"

4 Andel børn med sproglige udfordringer

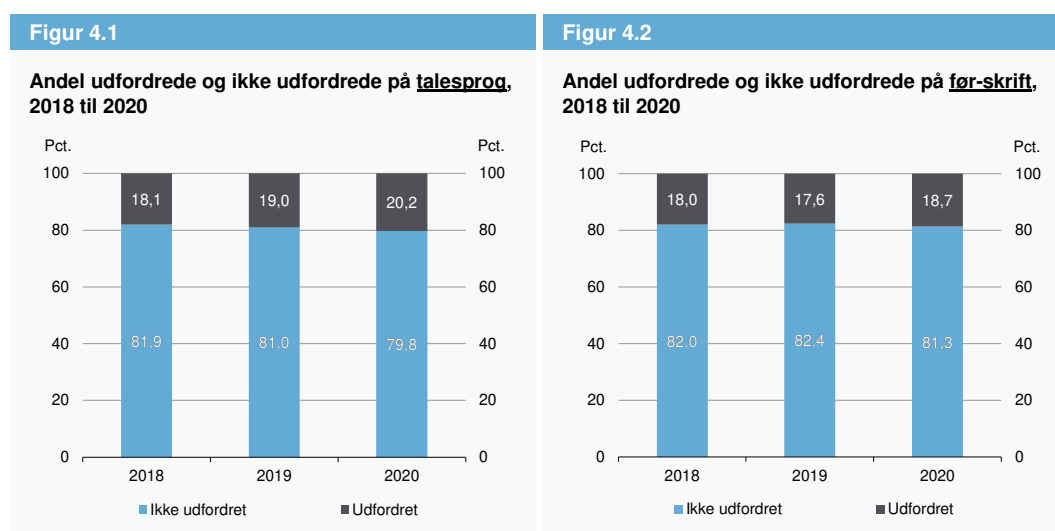
I dette kapitel undersøger, vi hvor mange børn, der var sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i 2019. Vi ser på alle børn samlet, og opdeler resultaterne på børnenes herkomst og på mors uddannelsesniveau. Resultaterne vil undervejs, når dette er relevant, blive perspektiveret til resultaterne for 2018 og 2020 – som nævnt i kapitel 3 er 2020 dog et særligt år grundet COVID-19.

3 CENTRALE KONKLUSIONER FRA KAPITLET

- I 2019 var 19,0 pct. af børnene sprogligt udfordret på talesprog efter endt dagtilbud, mens 17,6 pct. var udfordret på før-skrift. Det er ikke altid de samme børn, der er udfordret på begge resultatindikatorer.
- Der er en større andel af indvandrere og efterkommere, der er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud ift. børn med dansk herkomst. Det er i tråd med forskning på området, som påpeger at tosprogede børn ofte halter efter etsprogede danske børns sproglige niveau, blandt andet fordi det tager længere tid at lære to sprog ift. ét.
- Der er en større andel børn, der er sprogligt udfordret, når barnets mors højest har en grundskoleuddannelse, sammenlignet med når mor har enten en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. Det gælder også, når vi tager højde for herkomst.

Udvikling i andel børn, der er sprogligt udfordret

Både i forhold til børnenes talesproglige færdigheder og i forhold til børnenes før-skriftlige færdigheder er knap 20 pct. af en årgang sprogligt udfordret, når de starter i skole. I 2019 var det konkret 19,0 pct. af børnene, der var udfordret på talesprog, mens 17,6 pct. var udfordret på før-skrift. Det ses i figur 4.1 og 4.2.

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Hverken for talesprog eller for før-skrift har andelen af udfordrede børn ændret sig væsentligt fra 2018 til 2019. For talesprog ser vi dog, at andelen af udfordrede børn er steget med 0,9 procentpoint

fra 2018 til 2019, mens andelen er nærmest konstant når vi ser på før-skrift – 18,0 pct. var udfordret i 2018 mod de 17,6 pct. i 2019.

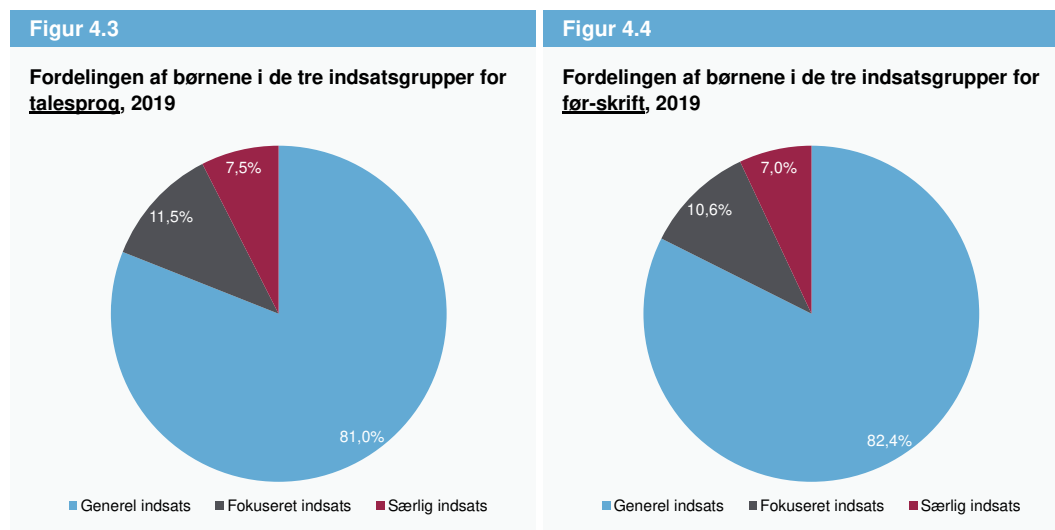
Som nævnt i kapitel 3 er der særlige omstændigheder for 2020-resultaterne på grund af COVID-19. Med det in mente er det dog alligevel interessant at betragte 2020-resultaterne, da det er de nyeste tal. Både for talesprog og for før-skrift er andelen af børn med sproglige udfordringer steget med cirka 1 procentpoint fra 2019 til 2020. Det er ikke muligt at sige, hvorvidt stigningen skyldes den anderledes hverdag i dagtilbud og skoler på grund af COVID-19.

Det er, som nævnt i kapitel 3, forventningen at 15 pct. af en repræsentativ stikprøve af etsprogede børn vil være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Vores population indeholder dog både etsprogede og tosprogede elever. Det er derfor ikke forventningen, at det kun ville være omkring 15 pct. af børnene, der er sprogligt udfordret. Senere i dette kapitel ser vi på resultaterne opdelt på børnenes herkomst.

Sprogvurderingsresultaterne opdelt på indsatsgrupper

I figur 4.3 og 4.4 ses børnenes sprogvurderingsresultater opdelt på de tre indsatsgrupper; generel, fokuseret og særlig indsats. For talesprog er 11,5 pct. af børnene i kategorien "fokuseret indsats", mens 7,5 pct. er i kategorien "særlig indsats".

Billedet er næsten det samme for før-skrift, hvor hhv. 10,6 pct. er i "fokuseret indsats", mens 7,0 pct. er i "særlig indsats". Ligesom vi så i figur 4.1 og 4.2 har lidt over 80 pct. af børnene desuden resultater i indsatskategorien "generel indsats", hvilket vi i denne analyse betegner som børn, der ikke er sprogligt udfordret.

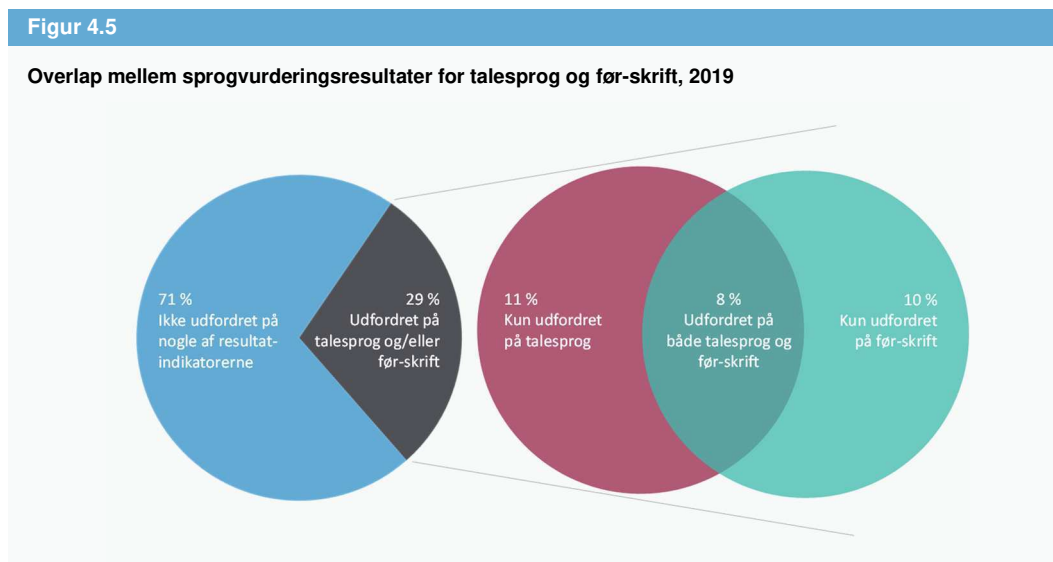

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Fordelingen i indsatsgrupperne hhv. i 2018 og 2020 er ikke så forskellige fra 2019. I alle tre år har størstedelen af børnene med sproglige udfordringer resultater i kategorien "fokuseret indsats" og lidt færre har resultater i kategorien "særlig indsats".

Er det de samme børn, som er udfordret på både talesprog og før-skrift?

Man kunne forestille sig, at det er de samme børn, som er sprogligt udfordret både mht. talesprog før-skrift. Det er dog ikke altid tilfældet. I figur 4.5 er børnene fra 2019-årgangen inddelt i grupper efter om de er sprogligt udfordret på én eller flere af resultatindikatorerne.

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Figur 4.5 viser, at 71 pct. af børnene hverken er sprogligt udfordret på talesprog eller på før-skrift. De resterende 29 pct. af børnene fordeler sig i tre næsten lige store grupper. 8 pct. af alle børnene er sprogligt udfordret både på talesprog og på før-skrift. 11 pct. er "kun" udfordret på talesprog, og *andre* 10 pct. er "kun" udfordret på før-skrift.

Der er med andre ord nogle børn, der er sprogligt udfordret på begge resultatindikatorer, men der er ikke en generel tendens til, at hvis man er udfordret på den ene resultatindikator, så er man det på begge¹⁰. Det kan skyldes, at det er forskellige ting, der understøtter udviklingen af hhv. talesproglige færdigheder og før-skriftlige færdigheder.

I figur 4.1 fremgik at 19,0 pct. af børnene er udfordret på talesprog. Det skyldes altså, at 8 pct. af børnene er udfordret både på talesprog og på før-skrift, mens yderligere 11 pct. af børnene er udfordret kun på talesprog. Samme logik gør sig gældende for før-skrift.

Sprogvurderingsresultater opdelt på herkomst

Der er generelt flere indvandrere og efterkommere, der er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud sammenlignet med deres klassekammerater med dansk herkomst. Det ses i figur 4.6 og 4.7. Både for talesprog og for før-skrift er ca. 15 pct. af børnene med dansk herkomst sprogligt udfordret. Hvis vi udelukkende ser på børn med dansk herkomst, er andelen med sproglige udfordringer altså på niveau med hvad vi ville forvente ud fra normscoren i sprogvurderingen (læs mere herom i kapitel 3).

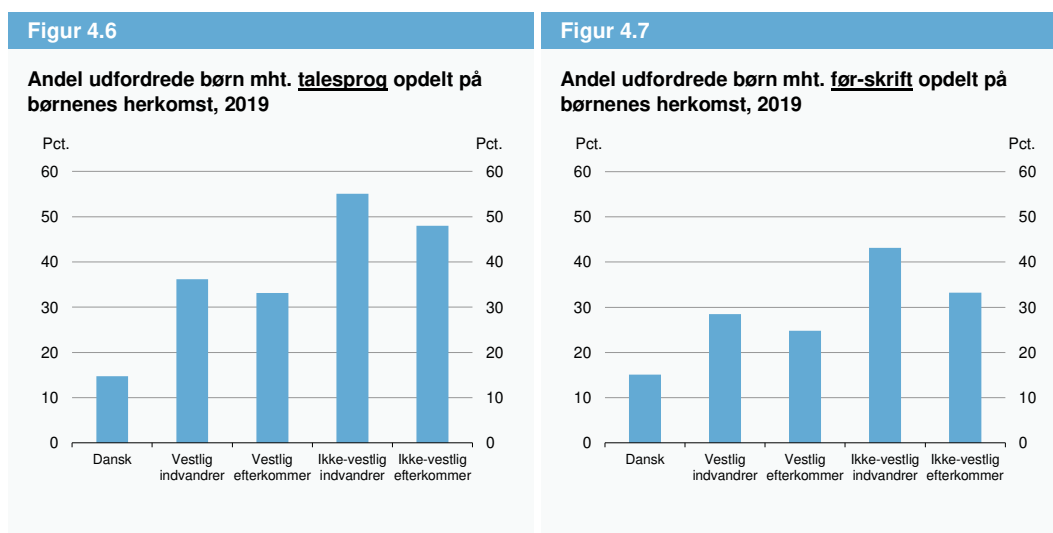
Andelen af sprogligt udfordrede børn er generelt højere for børn med anden etnisk herkomst end dansk. Men også blandt børnene med anden etnisk herkomst end dansk er der forskelle i andelen af

¹⁰ Korrelationen mellem de to resultatindikatorer (om man er udfordret på talesprog og om man er udfordret på før-skrift) er 0,32.

udfordrede børn afhængig af, om de kommer fra et vestligt eller et ikke-vestligt land, jf. figur 4.6 og 4.7. Både for talesprog og for før-skrift er andelen af sprogligt udfordrede børn større, hvis børnene kommer fra et ikke-vestligt land ift. de børn, der kommer fra et vestligt land. Det gælder uanset om barnet er indvandrer eller efterkommer. For eksempel er 36 pct. af de vestlige indvandrere sprogligt udfordret på talesprog, mens det samme er tilfældet for 55 pct. af de ikke-vestlige indvandrere.

Vi ved fra forskning, at tosprogede børn generelt er mere forsinkede på talesprog end på før-skrift¹¹. Det ses også i figur 4.6 og 4.7, hvor vi konkret kan se, at for alle kategorier af børn med anden etnisk herkomst end dansk er der flere børn med sproglige udfordringer på talesprog end på før-skrift.

I benchmarkinganalysen i kapitel 5 (se tabel 5.1) undersøger vi sammenhængen mellem bl.a. børnenes herkomst og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret, samtidig med at vi tager højde for andre karakteristika ved børnene og deres forældre, fx forældrenes uddannelsesniveau og kontakt til sundhedsvæsenet.

Anm.: Som nævnt i kapitel 3 er indvandrere og efterkommere overrepræsenteret blandt de børn, der ikke er sprogvurderet. Det kan ikke udelukkes, at disse børn oftere er sprogligt udfordret end gennemsnittet, og derfor kan det være, at andelen i figur 4.6 og 4.7 i virkeligheden er en smule højere. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Resultaterne omkring børnenes herkomst er ikke så overraskende. Vi ved fra forskning, at tosprogede børn ofte ikke er ligeså gode til det danske sprog efter endt dagtilbud som etsprogede børn, blandt andet fordi det tager længere tid at lære to sprog ift. ét (se fx Højen et al., 2019¹² og Statens Institut for Folkesundhed, 2017¹³). Selvom indvandrere og efterkommere ikke nødvendigvis er tosprogede, så er der et rimelig stort sammenfald mellem de to definitioner. Derfor kan en mulig forklaring på resultaterne i figur 4.6 og 4.7 være, at flere indvandrere og efterkommere er sprogligt udfordret, fordi de er i gang med at lære to sprog (deres modersmål og dansk), hvilket tager længere tid end at lære ét sprog.

¹¹ Se fx Anders Højen, Dorte Bleses, Peter Jensen and Philip S. Dale (2019): "Patterns of educational achievement among groups of immigrant children in Denmark emerge already in preschool second-language and preliteracy skills".

¹² Anders Højen (2019): "Patterns of educational achievement among groups of immigrant children in Denmark emerge already in preschool second-language and preliteracy skills".

¹³ Databasen Børns Sundhed, Weber Pant S & Johansen A (2017). "Sundhedsplejerskers bemærkninger til sprog og kommunikation: Temarapport og årsrapport. Børn født i 2015."

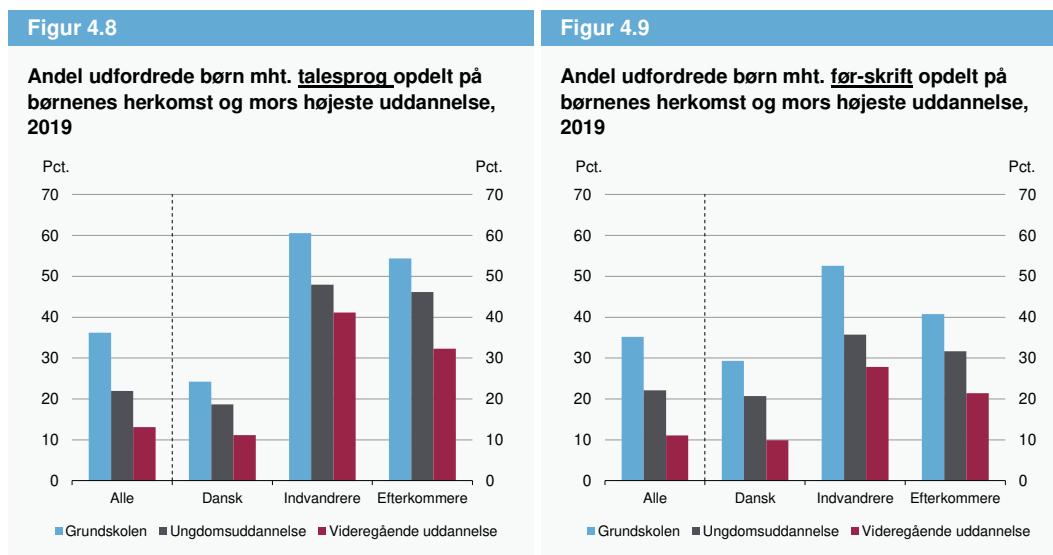
Når det kommer til børns sprog er indvandrere og efterkommere en særlig interessant gruppe. Det fremgår af vejledningen til sprogvurderingsmaterialet, at tosprogede børn som gruppe må forventes at score lavere i sprogvurderingen end børn med dansk herkomst, men så vidt vides, ved man ikke fx hvor mange tosprogede børn, der må forventes at være sprogligt udfordret når de afslutter dagtilbuddet. For den enkelte kommune kan det derfor være svært at anvende de generelle resultater for alle børn til at vurdere resultaterne for tosprogede børn. Og det er derfor også svært at vurdere, om man i kommunen bør være mere opmærksom på den sproglige udvikling hos de tosprogede børn.

Derfor vil Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed i forlængelse af denne analyse udgive en særskilt analyse med fokus på indvandrere og efterkommeres sprogvurderingsresultater. Denne analyse vil give mere viden om indvandrere og efterkommeres sproglige niveau på tværs af kommunerne efter endt dagtilbud. Vi vil bl.a. sammenligne kommunerne mht. andelen af indvandrere og efterkommere, der er sprogligt udfordrede, hvor vi tager højde for forskelle i kommunernes rammevilkår.

Sprogvurderingsresultater opdelt på mors uddannelsesniveau og herkomst

Hvis vi opdeler sprogvurderingsresultaterne efter mors uddannelsesniveau, så viser resultaterne, at flest børn er sprogligt udfordret, når barnets mor højest har en grundskoleuddannelse. Færre er sprogligt udfordret når barnets mor har gennemført en ungdomsuddannelse og færrest er sprogligt udfordret, når mor har en videregående uddannelse, jf. figur 4.8 og 4.9¹⁴.

Ovenfor så vi, at børn med anden etnisk herkomst oftere er sprogligt udfordret ift. børn med dansk herkomst. Man kunne derfor tro, at sammenhængen mellem mors uddannelsesniveau og barnets sprog kan forklares med forskelle i børnenes herkomst. Det er dog ikke tilfældet. I figur 4.8 og 4.9 er børnene opdelt både efter deres herkomst og efter deres mors højeste uddannelsesniveau. Både for børn med dansk herkomst, for indvandrere og for efterkommere ser vi den samme tendens – at andel sprogligt udfordrede børn falder, jo højere mors uddannelsesniveau er.

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
 Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

¹⁴ Tilsvarende resultat ses, hvis vi i stedet opdeler resultaterne på fars højeste uddannelse.

5 Andel børn med sproglige udfordringer på kommuneniveau

I dette kapitel vender vi fokus mod kommunernes resultater og undersøger, hvor stor en andel af børnene i hver kommune, der er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i 2019. Ligesom i kapitel 4 holder vi resultaterne for hhv. talesprog og før-skrift opdelt hver for sig.

KOMMUNER I ANALYSEN

Som nævnt i kapitel 3 er det ikke alle kommuner, der anvender sprogvurderingsmaterialet Sprogvurdering 3-6, og det er derfor ikke alle kommuner, som er med i analysen. I analysen for 2019 indgår 61 af de 98 kommuner. Du kan se hvilke kommuner, der er med i Danmarkskortene i figur 5.3 og 5.4.

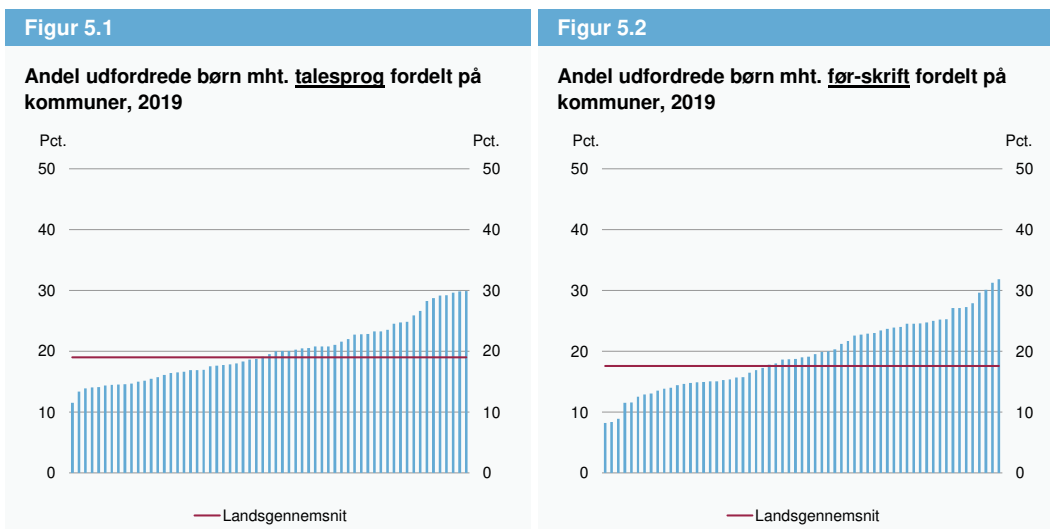
Indledningsvist ser vi på kommunernes faktiske resultater og undersøger, om der er forskelle mellem kommunerne med hensyn til andel børn, der er sprogligt udfordret. Forskellene mellem kommunerne kan bl.a. skyldes, at børnesammensætningen i kommunerne er forskellig, dvs. at børnenes baggrundskarakteristika ikke er ens. Derfor sammenligner vi senere i kapitlet andel sprogligt udfordrede børn i kommunerne, efter vi har taget højde for forskelle i kommunernes børnesammensætning. Børnesammensætningen kan ses som rammevilkår for den enkelte kommune.

I afslutningen af kapitlet har vi indsat en række refleksionsspørgsmål, som kan give inspiration til, hvordan analysens resultater kan bruges til at fortsætte dialogen i egen kommune om dagtilbuddenes arbejde med udvikling af børnenes sprog.

3 CENTRALE KONKLUSIONER FRA KAPITLET

- Der er væsentlige forskelle mellem kommunerne mht. andel børn, der er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. I nogle kommuner er kun cirka 10 pct. af børnene sprogligt udfordret, mens det i andre kommuner er omkring 30 pct. af børnene. Det ser vi både for talesprog og for før-skrift.
- Nogle af forskellene skyldes, at der er forskelle i børnesammensætningen i kommunerne. Der er dog også forskelle mellem andel børn med sproglige udfordringer i kommunerne, når vi har taget højde for forskelle i børnesammensætningen.
- Der er sammenhæng mellem mange af børnenes og forældrenes baggrundskarakteristika og børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Blandt andet har børn fra hjem med mere ressourcestærke forældre mindre sandsynlighed for at være sprogligt udfordret end børn fra mindre ressourcestærke hjem.

Der er væsentlige forskelle mellem kommunerne mht. andel børn, der er sprogligt udfordrede. I nogle kommuner er det kun omkring hvert 10. barn, der er udfordret, mens det i andre kommuner er næsten hvert tredje barn. Det gælder både i forhold til de talesproglige og de før-skriftlige resultater, jf. figur 5.1 og 5.2 på næste side.

5.1 Sammenhæng mellem baggrundskarakteristika og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret

Når kommunerne har forskellige andele sprogligt udfordrede børn, kan det blandt andet skyldes, at kommunerne har forskellig børnesammensætning. Det er bl.a. forskelle i børnenes køn, alder ved sprogvurderingen, herkomst, kontakt til sundhedsvæsenet, forældrenes uddannelsesniveau og forældrenes oprindelsesland. Vi betegner disse forskelle som forskelle i kommunernes rammevilkår, hvilket henviser til forskelle i de strukturelle forhold, som den enkelte kommune opererer under. Rammevilkår er kendetegnet ved, at de ikke kan ændres af kommunerne på kort eller mellemlangt sigt. Derfor korrigerer vi i afsnit 5.2 for disse forskelle i kommunernes rammevilkår, så vi får mere retvisende sammenligninger.

I dette afsnit ser vi først nærmere på hvilke sammenhænge analysen finder mellem rammevilkår og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret. Resultaterne er udarbejdet ud fra en logistisk multi-level-model, der estimerer sammenhængen mellem de forskellige karakteristika og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Modellen er beskrevet i bilag 3 "Metode".

I tabel 5.1 nedenfor ses de rammevilkår eller karakteristika, som har vist sig at have betydning for, om barnet er sprogligt udfordret. I analysen indgår alle variable samtidig, hvilket betyder, at de beskrevne retninger i tabellen udtrykker rammevilkårets betydning, når de øvrige rammevilkår holdes konstant. "+" angiver, at de beskrevne karakteristika øger barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, mens "-" angiver, at de beskrevne karakteristika mindsker barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. For eksempel er der "+" ud for kategorien "ikke-vestlig indvandrer" (både for talesprog og for før-skrift). Det betyder, at børn, som er indvandret fra et ikke-vestligt land, har større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret end referencekategorien, som er børn med dansk herkomst. Dette gælder som nævnt, når der er taget højde for de øvrige karakteristika i tabel 5.1. Tomme felter angiver, at det beskrevne karakteristika ikke er signifikant i forhold til om børnene er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud.

Der er naturligvis forskel på, hvor meget de signifikante baggrundskarakteristika betyder for børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Fx er de marginale effekter af herkomst og forældrenes

uddannelsesniveaue særligt høje. Disse nuancer fremgår ikke i tabel 5.1. I bilag 3 "Metode" kan du se både parameterestimer, standardfejl og marginale effekter for alle rammevilkår i analysen. Under tabel 5.1 uddybes udvalgte resultater.

Tabel 5.1

Sammenhæng mellem baggrundskarakteristika og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret i 2019

Variabel	Kategorier	Talesprog	Før-skrift
Barnets baggrundskarakteristika			
Antal måneder i skolen ved sprogvurderingen (ref.: 1-2 mdr. efter skolestart)	Under 1 mdr. efter skolestart	+	+
	2-3 mdr. efter skolestart	-	-
	3-5 mdr. efter skolestart		-
	Mere end 5 mdr. efter skolestart ¹⁾		-
Barnets og forældrenes herkomst			
Barnets herkomst (ref.: Dansk)	Vestlig indvandrer	+	+
	Ikke-vestlig indvandrer	+	+
	Vestlig efterkommer	+	+
	Ikke-vestlig efterkommer	+	+
Mor er fra et MENAPT-land ²⁾ (ref.: Nej)	Ja		+
Far er fra et MENAPT-land ²⁾ (ref.: Nej)	Ja	+	+
Forældrenes baggrundskarakteristika			
Mors højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)	Gymnasial uddannelse	-	-
	Erhvervsfaglig uddannelse		-
	Kort videregående uddannelse	-	-
	Mellemlang videregående uddannelse	-	-
	Lang videregående uddannelse	-	-
Fars højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)	Gymnasial uddannelse	-	-
	Erhvervsfaglig uddannelse	-	-
	Kort videregående uddannelse	-	-
	Mellemlang videregående uddannelse	-	-
	Lang videregående uddannelse	-	-
Husstandens ækvivalerede disponible indkomst (ref.: Lav indkomst)	Under middel indkomst		-
	Middel indkomst	-	-
	Over middel indkomst	-	-
	Høj indkomst		-
Mors beskæftigelsesstatus (ref.: I beskæftigelse)	Arbejdsløs	+	+
	Under uddannelse		
	Udenfor arbejdsstyrken		
Bor i almen bolig (ref.: Nej)	Ja	+	+
Mors alder ved barnets fødsel (ref.: 30-35 år)	23 år eller yngre		+
	24-29 år		
	36-38 år		
	39 år eller ældre		+
Far dømt efter straffeloven eller øvrige særlove i de seneste fem år (ref.: Nej)	Ja		+

Barnets søskende			
Placering i søskendeflokken (ref.: Ældste barn)	Enebarn	+	+
	Midterbarn		+
	Yngste barn	+	+
Tvilling eller trilling (ref.: Nej)	Ja	+	+
Mere end to børn i husstanden (ref.: Nej)	Ja		+
Kontakt til sundhedsvæsenet			
Barnets antal besøg ved almen læge i 2018 (ref.: 1-3 kontakter)	Ingen kontakter	+	+
	Over 3 kontakter		
Barnets antal indlæggelsesdage på somatisk sygehus i 2018 (ref.: 0 sygehusdage)	1-3 sygehusdage	+	
	Over 3 sygehusdage		+
Barnet har en psykiatrisk diagnose (ref.: Nej)	Ja	+	+
Barnet har en fysisk diagnose (ref.: Nej)	Ja	+	
Karakteristika ved barnets fødsel			
Barnets vægt ved fødslen (ref.: Normal fødselsvægt)	Høj fødselsvægt		-
	Lav fødselsvægt	+	+
	Meget lav fødselsvægt	+	+
Mors BMI ved barnets fødsel (ref.: Normalvægtig, 18,5-25)	Undervægtig (Under 18,5)		
	Overvægtig eller svært overvægtig (over 25)	+	+
Negative begivenheder			
Mor og/eller far er blevet skilt fra 2016 til skolestart (ref.: Nej)	Ja		+
Barnets dagtilbud inden skolestart			
Alder ved start i kommunalt eller selvejende dagtilbud ³⁾ (ref.: Det år barnet fyldte 1 år)	Det år barnet fyldte 2 år		+
	Det år barnet fyldte 3 år	+	+
	Var ikke startet i kommunalt eller selvejende dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	+	+
Andel børn i dagtilbuddet med anden etnisk herkomst end dansk ⁴⁾ (ref.: Under 5 pct.)	5-10 pct.		
	10-25 pct.		
	Over 25 pct.	+	+
	Gik ikke i dagtilbud før skolestart ⁵⁾		
Kommunekaraktetika			
Andel privatskoleelever for kommunens børnehaveklasseelever			+

Anm.: Alle resultater i tabellen er signifikante på 10 procents-niveau. Tomme felter angiver således, at sammenhængen er insignifikant. "+" angiver, at de beskrevne karakteristika øger barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, mens "-" angiver, at de beskrevne karakteristika mindsker barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. I modellen er der også taget højde for barnets alder ved sprogvurderingen (i måneder) og barnets køn. Parameterestimerne for disse variable er dog ikke meningsfulde, da der allerede tages højde for alder og køn i beregningen af sprogvurderingsscoren. Man kan derfor ikke tolke på resultaterne for alder og køn i denne analyse. Vi har dog vurderet, at det er væsentligt stadig at tage højde for begge rammevilkår, blandt andet fordi begge variable stadig er signifikante i denne analyse. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen. ¹⁾Alle sprogvurderinger er foretaget inden nytår 2019. Børn, der har gået i skole i mere end 5 måneder ved sprogvurderingen, er derfor børn, der har gået børnehaveklassen om. ²⁾MENAPT-lande er en forkortelse for lande i Mellemøsten, Nordafrika samt Afghanistan, Pakistan og Tyrkiet. ³⁾Vi har først data for børn i private dagtilbud fra 2019. Derfor er det ikke muligt at opgøre alderen ved barnets start i dagtilbud for børn i private daginstitutioner og i private pasningsordninger. ⁴⁾Barnets dagtilbud er opgjort pr. 1. januar 2019 (dvs. et halvt år før skolestart). ⁵⁾Kategorien "gik ikke i dagtilbud før skolestart" indeholder også børn, der blev passet ved en privat passer. Da vi ikke har dagtilbudsdata for disse pasningsordninger.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

På baggrund af regressionsanalysen kan vi se nogle generelle tendenser til, hvilke karakteristika, der øger børns sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. I det følgende uddybes udvalgte tendenser.

Det skal bemærkes, at der ikke på baggrund af denne analyse kan drages konklusioner om effekten eller kausaliteten af de enkelte rammevilkår. Analysen viser blot hvilke sammenhænge, der er mellem rammevilkår og børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, når vi samtidig tager højde for de øvrige rammevilkår i modellen. Resultaterne er dog generelt i overensstemmelse med andre forskningsresultater om børns sprog. For eksempel ved vi, at forældres uddannelse og socioøkonomiske status kan være associeret med barnets sproglige udvikling, fx udviklingen af ordforrådet, og at børn fra lavt-uddannede hjem har større risiko for at have sprogvanskeligheder¹⁵. Ligeledes viser andre studier også, at barnets placering i søskendeflokken kan have betydning for barnets sproglige udvikling¹⁶.

Forældres ressourcer

Der er en tydelig tendens til, at børn fra ressourcestærke hjem har mindre sandsynlighed for at være sprogligt udfordret end børn fra resourcesvage hjem. Denne tendens ses både for talesprog og for før-skrift. Konkret viser analysen, at børnenes sandsynlighed for at blive sprogligt udfordret falder, jo højere et uddannelsesniveau deres forældre har. Derudover ser det også ud til at husstandens indkomst og hvorvidt mor er i beskæftigelse frem for arbejdsløs mindsker sandsynligheden for at blive sprogligt udfordret. Resultaterne er efter der er taget højde for de øvrige rammevilkår i tabel 5.1, og kan således ikke forklares af fx forskelle ved børnenes herkomst.

Børn og forældres herkomst

I kapitel 4 så vi, at en mindre andel af børnene med dansk herkomst er sprogligt udfordret ift. børn med en anden etnisk herkomst end dansk. Dette billede ser vi stadig, når vi samtidig tager højde for alle andre rammevilkår. Der er således en tendens til, at børn med dansk herkomst alt andet lige har mindre sandsynlighed for at være sprogligt udfordrede end både indvandrere og efterkommere. Det gælder både for vestlige- og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere. I andre forskningsresultater er det blandt andet forklaret ved, at det tager længere tid at lære to sprog frem for ét¹⁷.

Der er desuden større sandsynlighed for, at barnet er sprogligt udfordret, hvis barnets forældre er fra et MENAPT-land (dvs. fra Mellemøsten, Nordafrika, Afghanistan, Pakistan eller Tyrkiet). For før-skrift er denne sammenhæng signifikant for både mødre og fædre, mens den ved talesprog kun er signifikant for fædre. Det skyldes dog, at det ofte er de samme børn, der har hhv. en far og en mor fra et MENAPT-land¹⁸. En baggrundsanalyse viser, at hvis fars oprindelsesland ikke indgår i analysen, så er variabelen med mødre fra et MENAPT-land også signifikant for talesprog¹⁹.

¹⁵ Se fx Vach, Werner (2009: 156). "Ordforrådets vækst hos danske børn" i "Når børn lærer sprog" af Dorthe Bleses og Anders Højen.

Databasen Børns Sundhed, Weber Pant S & Johansen A (2017). "Sundhedsplejerskers bemærkninger til sprog og kommunikation: Temarapport og årsrapport. Børn født i 2015."

¹⁶ Databasen Børns Sundhed, Weber Pant S & Johansen A (2017). "Sundhedsplejerskers bemærkninger til sprog og kommunikation: Temarapport og årsrapport. Børn født i 2015."

¹⁷ Se fx Anders Højen, Dorthe Bleses, Peter Jensen and Philip S. Dale (2019): "Patterns of educational achievement among groups of immigrant children in Denmark emerge already in preschool second-language and preliteracy skills".

Databasen Børns Sundhed, Weber Pant S & Johansen A (2017). "Sundhedsplejerskers bemærkninger til sprog og kommunikation: Temarapport og årsrapport. Børn født i 2015."

¹⁸ Korrelationen mellem de to variable (om mor er fra et MENAPT-land og om far er fra et MENAPT-land) er 0,85.

¹⁹ Der er testet for multikollinearitet i forhold til sammenhængen for hhv. fædre og mødre fra MENAPT-lande. Analysen viser ikke tegn på multikollinearitet.

Barnets søskende

Det ældste barn i en søskendeflok har generelt mindre sandsynlighed for at være sprogligt udfordret end yngre søskende og end børn, der er enebarn. Fordelen ved at være det ældste barn er blandt andet blevet forklaret ved, at det ældste barn oftere får forældrenes udelte tid og opmærksomhed, og at forældrene taler mest med det ældste barn²⁰. Desuden viser resultaterne, at tvillinger/trillinger har større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, og – for før-skrift – at børn fra hjem med mere end to børn (inkl. barnet selv) har større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret.

Barnets kontakt til sundhedsvæsenet samt barnets fødsel

Børn med meget kontakt til sundhedsvæsenet eller med andre indikationer på sundhedsmæssige udfordringer har også større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Det gælder fx børn, der har haft mere end tre sygehusedage det seneste år, børn med en psykiatrisk diagnose og for talesprog også børn med en fysisk diagnose. Resultaterne viser desuden at børn, der ikke har haft kontakt til almen læge det seneste år, ligeledes har større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. I før-skolealderen er det meget normalt, at man har et par kontakter ved den almene læge årligt. Resultatet for børn uden kontakter kan muligvis omhandle en gruppe udfordrede familier.

Børn, der er født med lav eller meget lav fødselsvægt, har også større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret ift. børn med normal fødselsvægt. For før-skrift har børn med høj fødselsvægt mindre sandsynlighed for at være sprogligt udfordret ift. børn med normal fødselsvægt.

I baggrundsanalyser har vi forsøgt at inddrage variable om forældrenes kontakt til sundhedsvæsenet, hvor vi samtidig har taget højde for rammevilkårene i tabel 5.1. Forældrenes sundhedskontakt har dog ikke været signifikante.

Rammevilkår for barnets dagtilbud

Børn, der er startet i et kommunalt eller et selvejende dagtilbud som 2- eller 3-årige har større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret sammenlignet med børn, der er startet i et kommunalt eller et selvejende dagtilbud senest det år, hvor barnet fylder 1 år²¹. Der er desuden tegn på, at børn der ikke var startet i et kommunalt eller et selvejende dagtilbud senest det år, hvor barnet fyldte 3 år, ligeledes har større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Dette resultat er dog mere usikkert, fordi vores dagtilbudsdata fra børnenes tidlige leveår ikke giver mulighed for at adskille børn, der slet ikke gik i dagtilbud fra de børn, der gik i en privat daginstitution eller blev passet ved en privat passer.

Børn, der har gået i et dagtilbud, hvor mere end 25 pct. af børnene har anden etnisk herkomst end dansk, har også større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud end børn fra dagtilbud, hvor alle eller næsten alle børn har dansk herkomst. I baggrundsanalyser har vi også undersøgt, om der er sammenhæng mellem forældrenes gennemsnitlige indkomst- og uddannelsesniveau i daginstitutionen og om børnene er sprogligt udfordret efter dagtilbud, men disse sammenhænge har været insignifikante.

²⁰ Databasen Børns Sundhed, Weber Pant S & Johansen A (2017). "Sundhedsplejerskers bemærkninger til sprog og kommunikation: Temarapport og årsrapport. Børn født i 2015."

²¹ Vi har kun mulighed for at lave denne analyse for børn, der gik i et kommunalt eller selvejende dagtilbud.

5.2 Benchmarking med kontrol for rammevilkår

I dette kapitel sammenligner vi andel børn med sproglige udfordringer på tværs af kommunerne. Da der er forskelle mellem børnesammensætningen i kommunerne, er det forventeligt, at nogle kommuner vil have flere sprogligt udfordrede børn end andre kommuner. For at lave en mere retvisende sammenligning tager vi derfor højde for disse forskelle. Vi tager konkret højde for de karakteristika, der er gennemgået i tabel 5.1 ovenfor, dvs. blandt andet børnenes herkomst, kontakt til sundhedsvesenet og forældrenes uddannelsesniveau. Vi betegner disse forskelle som forskelle i kommunernes rammevilkår.

For at tage højde for kommunernes rammevilkår, har vi for hver kommune beregnet en benchmarkingindikator, der angiver, om kommunerne har flere eller færre sprogligt udfordrede børn end man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Analysen indeholder to benchmarkinganalyser, hhv. for de talesproglige færdigheder og for de før-skriftlige færdigheder. Du kan læse mere om etableringen af benchmarkingindikatoren i boksen herunder og i bilag 3 "Metode".

SÅDAN HAR VI GJORT ETABLERING AF EN BENCHMARKINGINDIKATOR

Analysen indeholder to benchmarkinganalyser af andel sprogligt udfordrede børn i kommunerne, hhv. én for de talesproglige færdigheder og én for de før-skriftlige færdigheder. Begge benchmarkingindikatorer er udarbejdet ud fra en logistisk multilevel-model, der estimerer sammenhængen mellem rammevilkårene og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Modellen er beskrevet i bilag 3 "Metode" og udvalgte resultater fra analysen kan desuden ses i tabel 5.1 ovenfor.

På baggrund af regressionsmodellen har vi estimeret hvert barns forventede sandsynlighed for at være sprogligt udfordret givet barnets og barnets forældres karakteristika. Dette er herefter aggregeret til kommuneniveau – dvs. for hver kommune beregnes den forventede andel sprogligt udfordrede børn. Benchmarkingindikatoren beregnes som forskellen mellem kommunens faktiske og forventede andel sprogligt udfordrede børn.

$$\text{Benchmarkingindikator} = \text{faktisk andel udfordrede børn} - \text{forventet andel udfordrede børn}$$

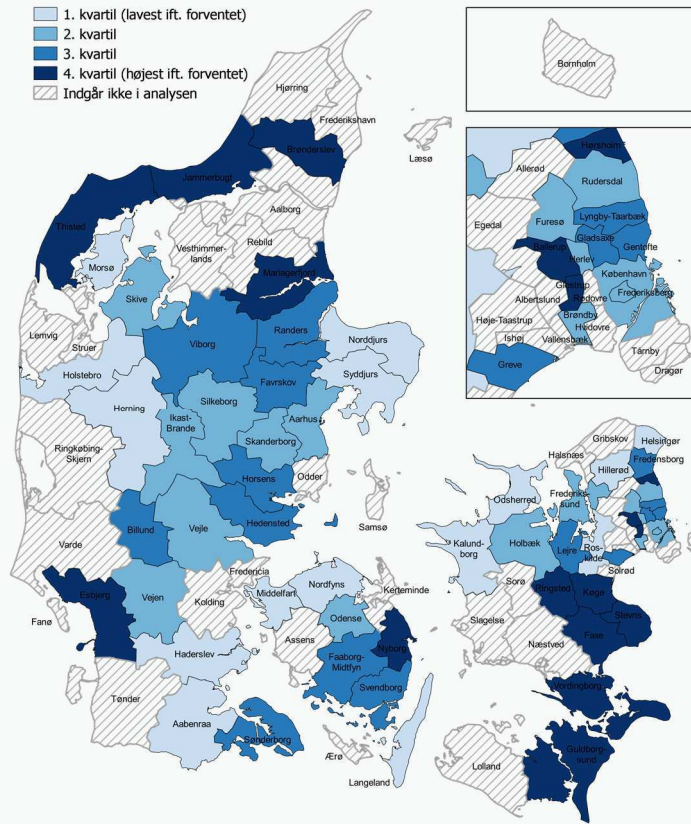
Benchmarkingindikatoren viser, om der i den enkelte kommune er flere eller færre sprogligt udfordrede børn efter endt dagtilbud end man kunne forvente ud fra kommunens rammevilkår. Det er derfor godt at have en benchmarkingindikator under 0.

- *En benchmarkingindikator over 0* angiver, at kommunen har flere sprogligt udfordrede børn end forventet. For eksempel angiver en benchmarkingindikator på 1, at kommunen har 1 procentpoint flere sprogligt udfordrede børn end man kan forvente på baggrund af børnesammensætningen.
- *En benchmarkingindikator på 0* betyder, at kommunens faktiske andel udfordrede børn svarer til det forventede niveau.
- *En benchmarkingindikator under 0* angiver, at kommunen har færre sprogligt udfordrede børn end forventet. For eksempel angiver en benchmarkingindikator på -1, at kommunen har 1 procentpoint færre sprogligt udfordrede børn end man kan forvente på baggrund af børnesammensætningen.

Benchmarkingindikatoren bygger på en statistisk beregning, hvilket altid er forbundet med en vis usikkerhed. Derfor har vi i Danmarkskortene nedenfor valgt at præsentere kommunernes resultater i kvartiler i stedet for eksempelvis at rangere kommunerne. 1. kvartil angiver den fjerdedel af kommunerne, der har færrest sprogligt udfordrede børn ift. forventet, mens 4. kvartil angiver den fjerdedel af kommunerne med flest sprogligt udfordrede børn ift. forventet.

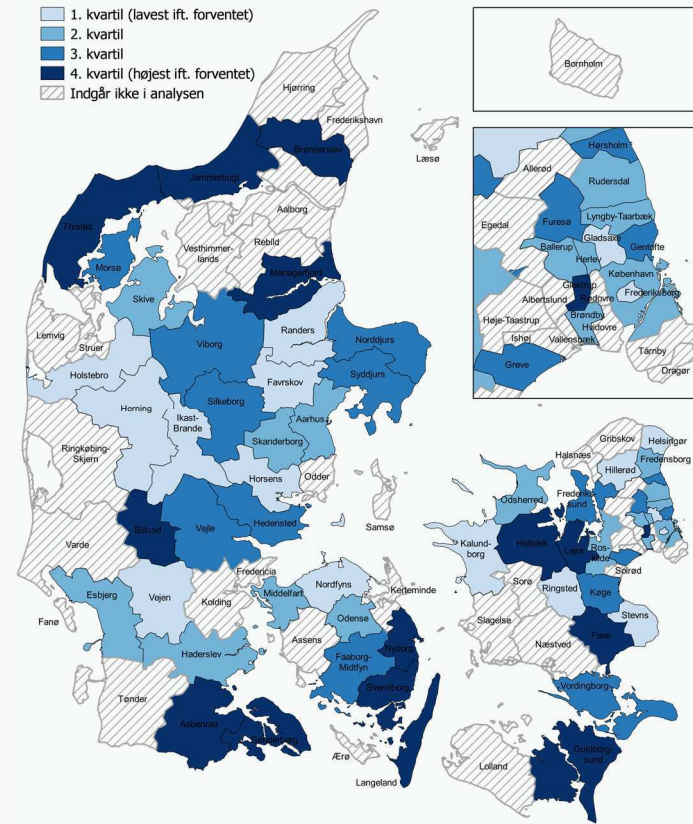
Figur 5.3

Andel børn der er udfordret på **talesprog** i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

Figur 5.4

Andel børn der er udfordret på **før-skrift** i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

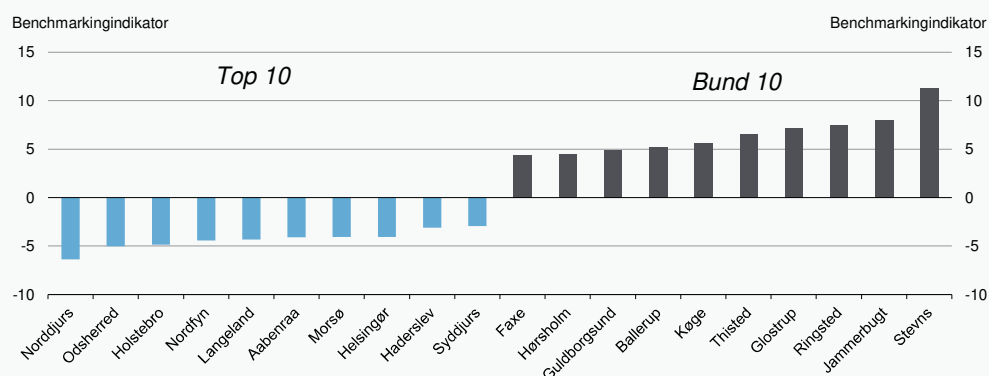
Anm.: Første kvartil dækker over den fjerdedel af kommuner, som har færrest børn, der er sprogligt udfordret i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Fjerde kvartil dækker omvendt over den fjerdedel af kommuner, der har flest sprogligt udfordrede børn i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
 Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Kommunernes benchmarkingindikatorer viser, at der også efter vi har taget højde for kommunernes rammevilkår er forskelle mellem andel børn i kommunerne, der er sprogligt udfordrede. For talesprog varierer kommunernes benchmarkingindikatorer fra -6,4 til 11,3. Det betyder, at den kommune, der klarer sig bedst på talesprog, har 6,4 procentpoint færre udfordrede børn ift. hvad man kan forvente ud fra kommunens rammevilkår, og samtidig at den kommune, der klarer sig dårligst på talesprog, har 11,3 procentpoint flere udfordrede børn ift. hvad man kan forvente ud fra kommunens rammevilkår. For før-skrift varierer kommunernes benchmarkingindikatorer fra -5,4 til 10,7.

I figur 5.5 og 5.6 ses de ti kommuner med hhv. højest og lavest andel sprogligt udfordrede børn efter der er taget højde for kommunens rammevilkår. Igen vises dette først for talesprog og derefter for før-skrift. De 10 kommuner, der klarer sig dårligst i benchmarkinganalysen for talesprog, har gennemsnitligt 6,5 procentpoint flere udfordrede børn end hvad man kan forvente ud fra kommunernes rammevilkår. Samtidig har de 10 kommuner, der klarer sig bedst, gennemsnitligt 4,3 procentpoint færre udfordrede børn end forventet.

Figur 5.5

De 10 kommuner med hhv. højest og lavest andel udfordrede børn på talesprog i forhold til forventet, 2019

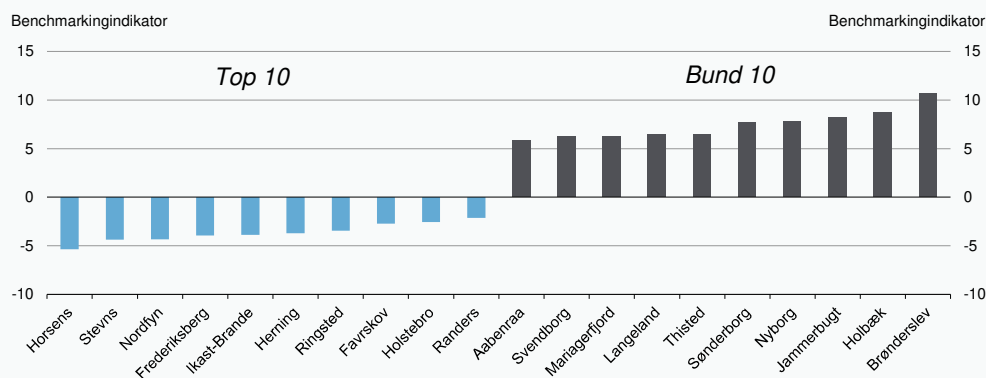
Anm.: En benchmarkingindikator under 0 angiver, at kommunen klarer sig bedre end man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. En benchmarkingindikator over 0 indikerer omvendt, at kommunen klarer sig dårligere end man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

De ti kommuner, der klarer sig dårligst på før-skrift, har gennemsnitligt 7,4 procentpoint flere sprogligt udfordrede børn end forventet. Til gengæld har de 10 kommuner, der klarer sig bedst på før-skrift, gennemsnitligt 3,7 procentpoint færre sprogligt udfordrede børn end hvad man kan forvente ud fra kommunernes rammevilkår.

Figur 5.6

De 10 kommuner med hhv. højest og lavest andel udfordrede børn på før-skrift i forhold til forventet, 2019

Anm.: En benchmarkingindikator under 0 angiver, at kommunen klarer sig bedre end man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. En benchmarkingindikator over 0 indikerer omvendt, at kommunen klarer sig dårligere end man kan forvente på baggrund af kommunens rammevilkår. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Det skal bemærkes, at mekanikken ved en regressionsmodel gør, at man ikke kan konkludere noget om den "naturlige" andel børn med sproglige udfordringer. Selvom en kommune klarer sig godt i benchmarkinganalysen, kan man altså ikke konkludere, at de ikke potentielt kan have endnu færre børn, der er sprogligt udfordret.

I bilag 1 "Sådan placerer din kommune sig" og bilag 2 "Kommunespecifikke nøgletal" kan du finde kommunernes benchmarkingindikatorer.

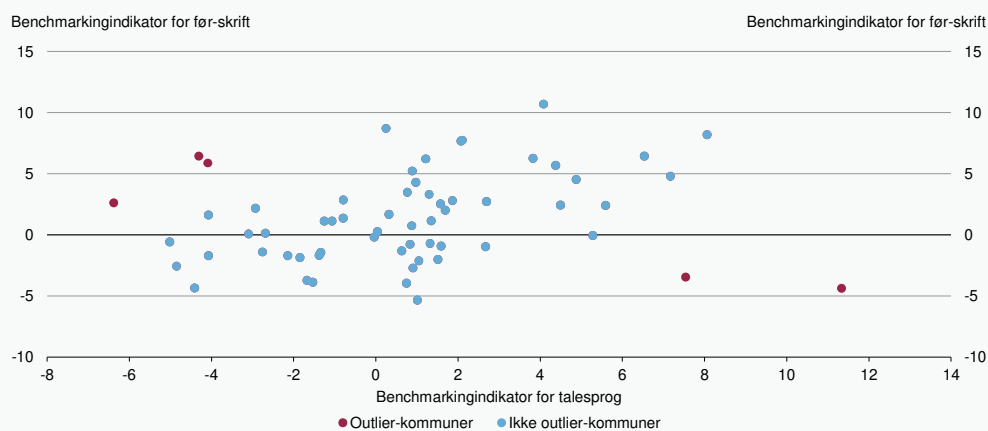
Sammenhæng mellem kommunernes resultater for talesprog og før-skrift

Der er en tendens til, at de kommuner, der klarer sig godt på den ene benchmarkingindikator, også er de kommuner, der klarer sig godt på den anden benchmarkingindikator. Korrelationen mellem kommunernes benchmarkingindikatorer for hhv. talesprog og før-skrift er godt nok kun 0,23, jf. figur 5.7 på næste side. Den lave korrelation er dog påvirket af enkelte outlier-kommuner, hvilket er de røde punkter i figuren. Hvis disse kommuner udelades af beregningen, korrelerer benchmarkingindikatorerne med 0,56.

Der er med andre ord en tendens til, at de kommuner, der klarer sig godt på den ene benchmarkingindikator også klarer sig godt på den anden benchmarkingindikator. Men der er også kommuner, der ikke følger den tendens, og i stedet klarer sig godt på den ene benchmarkingindikator og dårligt på den anden – selv efter vi har fjernet de største outliers.

Figur 5.7

Sammenhæng mellem kommunernes benchmarkingindikator for talesprog og for før-skrift, 2019

Anm.: Hvert punkt i figuren repræsenterer en kommune. De røde punkter er outlier-kommuner mht. sammenhængen mellem de to benchmarkingindikatorer. Korrelationen mellem de to benchmarkingindikatorer er 0,23 (Pearson's r), dog 0,56, hvis outlier-kommuner ikke tælles med. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

5.3 Refleksions spørgsmål

REFLEKSIONSPØRGSMÅL

OM ANDEL SPROGLIGT UDFORDREDE EFTER DAGTILBUD BØRN I DIN KOMMUNE

Spørgsmål til andel sprogligt udfordrede børn i kommunen:

- Hvor mange børn var sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i vores kommune i 2019 – hhv. for talesprog og for før-skrift? Er det i overensstemmelse med vores forventninger?
- Er der i vores kommune store forskelle mellem andel sprogligt udfordrede børn hhv. for talesprog og for før-skrift?

Spørgsmål til benchmarkingindikatoren (dvs. andel sprogligt udfordrede, når der er taget højde for rammevilkår):

- Hvad er kommunens benchmarkingindikatorer for talesprog og for før-skrift i 2019? Er det udtryk for en bevidst politisk eller strategisk prioritering?
- Hvordan er vores benchmarkingindikator i forhold til andre kommuners (se kvartiler i Danmarkskortene i figur 5.3 og 5.4)? Er det i overensstemmelse med vores forventninger?
- Er vores benchmarkingindikatorer for hhv. talesprog og før-skrift meget forskellige? Er det i overensstemmelse med vores forventninger?

6 Sammenhæng mellem barnets dagtilbudstype og sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter dagtilbud

I Danmark går de fleste børn i dagtilbud i førskolealderen²². Derved har dagtilbuddene allerede tidligt i barnets liv mulighed for at bidrage til barnets udvikling. Et interessant spørgsmål er i den forbindelse, om valget af dagtilbudstype ser ud til at have betydning for børnenes sproglige udvikling. Det undersøger vi i dette kapitel, mens vi samtidig tager højde for kommunernes rammevilkår som i kapitel 5.

2 CENTRALE KONKLUSIONER FRA KAPITLET

- Børn, der gik i private daginstitutioner inden skolestart, har større sandsynlighed for at være udfordret mht. *før-skrift* end børn fra kommunale dagtilbud. I analysen er der samtidig taget højde for baggrundskarakteristika, blandt andet om forældrenes ressourcer og børnenes herkomst. For *talesprog* finder vi ingen sammenhæng mellem valget af dagtilbudstype inden skolestart og om barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud.
- Børn, der ikke gik i en kommunal eller selvejende dagpleje eller vuggestue i 0-2-årsalderen, har større sandsynlighed for at være udfordret mht. *talesprog* i forhold til børn, der gik i en kommunal eller selvejende dagpleje og/eller vuggestue. Det gælder også efter vi har taget højde for baggrundskarakteristika. Det ser til gengæld ikke ud til, at der er forskel på barnets sprog efter endt dagtilbud alt efter om man har gået i dagpleje eller vuggestue. For *før-skrift* finder vi ingen sammenhænge mellem barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen og om barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud.

Konkret har vi i dette kapitel fokus på følgende to variable²³:

1. *Barnets dagtilbudstype op til skolestart*: Kommunal daginstitution, selvejende daginstitution, privat daginstitution eller uden for dagtilbud herunder børn i private pasningsordninger²⁴.
2. *Barnets primære dagtilbudstype i 0-2-årsalderen*: Kommunal/selvejende vuggestue, kommunal/selvejende dagpleje, både kommunal/selvejende dagpleje og vuggestue eller ikke i kommunalt/selvejende dagtilbud. Vi har ikke data om hvilke børn, der har gået i private dagtilbud og i private pasningsordninger i 0-2-årsalderen. Derfor er de i denne variabel samlet i én kategori sammen med børn uden for dagtilbud.

I løbet af kapitlet ser vi for det første på de deskriptive fordelinger af andel børn, der er sprogligt udfordret i hver af dagtilbudstyperne. I disse figurer er der altså ikke taget højde for børnesammensætningen i de forskellige dagtilbudstyper.

²² I 2013 gik næsten 90 pct. af alle 1-årige børn i dagtilbud og over 95 pct. af alle 3-, 4- og 5-årige børn. Se Danmarks Statistiks "Statistiske efterretninger. Sociale forhold, sundhed og retsvæsen. 2014:2. Børnepasning mv. efteråret 2013"

²³ Disse variable var ikke med i benchmarkinganalysen i kapitel 5, da de i hvert fald delvist kan afhænge af udbuddet af dagtilbudspladser i den enkelte kommune. Selvom det er forældrene, der vælger pasningstypen, betragter vi altså ikke de to variable som egentlige rammevilkår. I en baggrundsanalyse har vi undersøgt om benchmarkingresultaterne fra kapitel 5 ændrer sig, hvis vi havde taget højde for de to rammevilkår i benchmarkinganalysen. Det gør de ikke.

²⁴ Private pasningsordninger er ordninger, hvor forældre modtager et økonomisk tilskud fra kommunen til brug for ansættelse af en privat børnepasser. Den private pasningsordning baserer sig på en aftale mellem forældrene og den private børnepasser. Du kan læse mere herom på [Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside](#).

Efterfølgende undersøger vi, om der er en signifikant forskel på sandsynligheden for at være sprogligt udfordret afhængig af barnets dagtilbudstype. Vi så i kapitel 5, at børn og forældres baggrundskarakteristika har betydning for barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Derfor tager vi højde for rammevilkårene fra benchmarkinganalysen i kapitel 5, se tabel 5.1²⁵. Resultaterne fra denne del er således ikke blot udtryk for, at nogle samfundsgrupper fx oftere vælger bestemte dagtilbud.

Det skal dog stadig bemærkes, at der ligesom i kapitel 5 ikke kan drages konklusioner om effekten eller kausaliteten af de forskellige dagtilbudstyper på baggrund af denne analyse. Analysen viser blot hvilke sammenhænge der er mellem rammevilkår og børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, når vi samtidig tager højde for de øvrige rammevilkår i modellen

Det skal desuden bemærkes, at analysen udelukkende undersøger sammenhængen mellem børnenes dagtilbudstype og sandsynligheden for at barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud – dvs. om man scorer mellem 0 og 15 på sprogvurderingsscoren. Resultaterne siger omvendt ikke noget om, om børn fra nogle dagtilbudstyper generelt klarer sig bedre på sprogvurderingsscoren end andre børn, da det ikke er analysens formål.

Dagtilbudstype inden skolestart

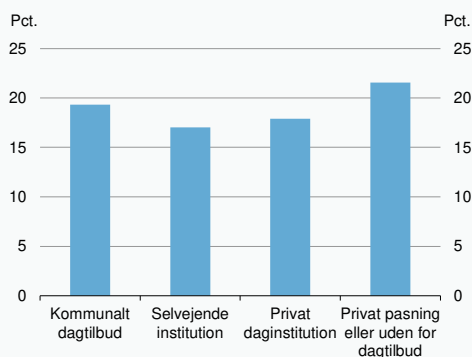
Figur 6.1 og 6.2 viser andel børn, der er sprogligt udfordret, opdelt på barnets dagtilbudstype inden skolestart. I figurerne er der *ikke* taget højde for børnenes og forældrenes baggrundskarakteristika. Både for talesprog og for før-skrift er der flest sprogligt udfordrede børn efter endt dagtilbud blandt de børn, der enten ikke gik i dagtilbud inden skolestart eller blev passet i en privat pasningsordning. Der er omvendt færrest børn med sproglige udfordringer blandt de børn, der gik i en selvejende institution

Derudover er resultaterne lidt forskellige for de to resultatindikatorer. For talesprog er der en lidt større andel børn, der er udfordret, fra de kommunale dagtilbud end fra private daginstitutioner. Omvendt er der for før-skrift en lidt større andel udfordrede børn fra private daginstitutioner end fra de kommunale dagtilbud.

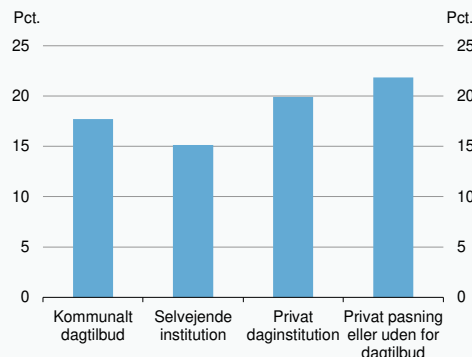
²⁵ Vi tager dog ikke højde for rammevilkåret for barnets alder ved start i dagtilbud i dette kapitel. Det skyldes, at der er et stort overlap mellem hvornår barnet er startet i dagtilbud og om barnet har gået i vuggestue/dagleje.

Figur 6.1

Andel udfordrede børn mht. talesprog opdelt på børnenes dagtilbudstype, 2019

Figur 6.2

Andel udfordrede børn mht. før-skrift opdelt på børnenes dagtilbudstype, 2019

Anm.: Barnets dagtilbudstype er opgjort den 1. januar 2019 (dog i oktober 2018 for private daginstitutioner), dvs. cirka et halvt år før skolestart. Da vi ikke har data for børn i private pasningsordninger, er det ikke muligt at adskille dem fra børn uden for dagtilbud. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

I tabel 6.1 sammenligner vi børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret for hver af dagtilbudstyperne, mens vi tager højde for børnenes og forældrenes baggrundskarakteristika. I tabellen ses for det første, at når vi har taget højde for børnenes og forældrenes baggrundskarakteristika, så er der generelt ikke mange forskelle mellem de forskellige dagtilbudstyper mht. børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud.

For *talesprog* finder vi ingen signifikante forskelle mellem dagtilbudstypen og børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, jf. tabel 6.1. De forskelle vi ser i figur 6.1 ovenfor kan altså forklares ved forskelle i børn og forældres baggrundskarakteristika. Med andre ord, når der er flest sprogligt udfordrede blandt de børn, som enten ikke gik i dagtilbud eller blev passet i en privat pasningsordning, så skyldes det, at det også er en mere udfordret børnegruppe (målt på de rammevilkår, vi har med i benchmarkinganalysen, jf. tabel 5.1).

For *før-skrift* ses dog et enkelt signifikant resultat, idet sandsynligheden for at være sprogligt udfordret er størst for de børn, der har gået i et privat dagtilbud inden skolestart. For det første ses i tabel 6.1, at sandsynligheden for at være udfordret på før-skrift er signifikant større for børn fra private daginstitutioner sammenlignet med børn fra kommunale dagtilbud. Derudover viser en baggrundsanalyse, at sandsynligheden også er signifikant større for børn i private daginstitutioner ift. børn både fra selvejende institutioner og børn der er i private pasningsordninger eller uden for dagtilbud. Der er heller ikke for før-skrift signifikante forskelle mellem de øvrige dagtilbudstyper.

Tabel 6.1

Sammenhæng mellem børnenes dagtilbudstype inden skolestart og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i 2019

	Talesprog 2019	Før-skrift 2019
Kommunal dagtilbud	Reference	Reference
Selvejende institution	●	●
Privat daginstitution	●	●
Privat pasningsordning eller udenfor dagtilbud	●	●

Anm.: ● angiver, at dagtilbudstypen øger sandsynligheden for at være sprogligt udfordret ift. referencekategorien (kommunal dagtilbud). ● angiver, at der ikke er nogen signifikant sammenhæng, dvs. at p-værdien er højere end 10 pct. I modellen er der samtidig taget højde for barnets dagtilbudstype i 0-2 årsalderen og for rammevilkårene fra regressionsmodellen i kapitel 5 (se tabel 5.1), dog ikke alder ved start i dagtilbud. Barnets dagtilbudstype er opgjort den 1. januar 2019 (dog i oktober 2018 for private daginstitutioner), dvs. cirka et halvt år før skolestart. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

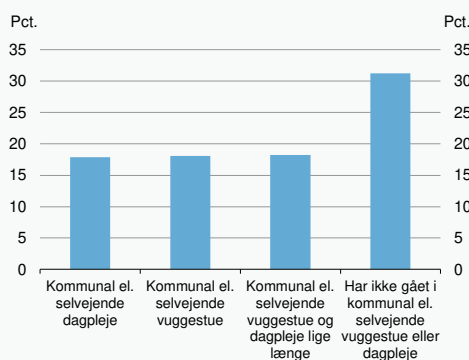
Vuggestue eller dagpleje i 0-2-årsalderen

I figur 6.3 og 6.4 ses andelen af børn, der er sprogligt udfordret, opdelt på barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen. I figurerne er der *ikke* taget højde for børnenes og deres forældres baggrundskarakteristika. Både for talesprog og for før-skrift er der en større andel børn, der er sprogligt udfordret, blandt de børn, der ikke gik i en kommunal eller selvejende dagpleje eller vuggestue i 0-2-årsalderen. Denne gruppe er både børn, der ikke gik i dagtilbud inden barnet blev 3 år, men det er også børn, der gik i en privat daginstitution eller en privat pasningsordning. Vi har ikke haft datamulighed for at adskille disse dagtilbudstyper i børnenes første leveår.

Andelen af børn, der er sprogligt udfordret, er nærmest ens hhv. for børn der primært gik i kommunal eller selvejende dagpleje, børn der primært gik i kommunal eller selvejende vuggestue og børn der har gået lige meget i begge dagtilbudstyper.

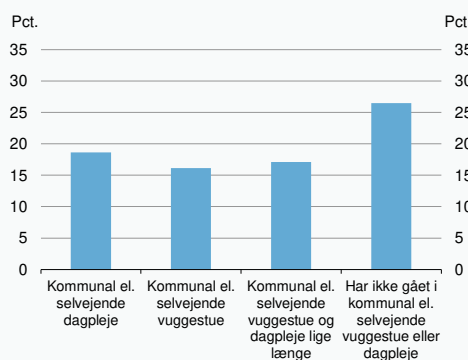
Figur 6.3

Andel udfordrede børn mht. talesprog opdelt på børnenes primære dagtilbudstype i 0-2-årsalderen, 2019

Figur 6.4

Andel udfordrede børn mht. før-skrift opdelt på børnenes primære dagtilbudstype i 0-2-årsalderen, 2019

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Som bekendt kan forskellene i figur 6.3 og 6.4 være udtryk for forskelle i børnegruppernes baggrundskarakteristika i de forskellige dagtilbudstyper. Derfor har vi i tabel 6.2 sammenlignet børnenes

sandsynlighed for at være sprogligt udfordret i hver af dagtilbudstyperne, mens vi har taget højde for børnene og forældrenes baggrundskarakteristika.

Hverken for talesprog eller for før-skrift er der signifikant forskel på børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret alt efter om barnet har gået i kommunal eller selvejende dagpleje eller i kommunal eller selvejende vuggestue, når vi samtidig tager højde for kommunale rammevilkår.

For *talesprog* er der dog stadig større sandsynlighed for at være sprogligt udfordret, hvis barnet ikke har gået i kommunal eller selvejende vuggestue eller dagpleje – også når vi har taget højde for rammevilkår. I tabel 6.2 ses, at sandsynligheden for at være sprogligt udfordret på talesprog er signifikant højere for børn, der ikke gik i kommunal eller selvejende dagpleje eller vuggestue ift. børn der gik mest i kommunal eller selvejende dagpleje. Og derudover viser en baggrundsanalyse, at forskellen også er signifikant forskellig for de to andre kategorier (hhv. børn der gik mest i kommunal eller selvejende vuggestue og børn der gik i både kommunal og selvejende vuggestue og dagpleje).

Tabel 6.2

Sammenhæng mellem børnenes primære dagtilbudstype i 0-2-årsalderen og sandsynligheden for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i 2019

	Talesprog 2019	Før-skrift 2019
Mest kommunal eller selvejende dagpleje	Reference	Reference
Mest kommunal eller selvejende vuggestue	●	●
Både kommunal eller selvejende vuggestue og dagpleje lige meget	●	●
Har ikke gået i kommunal eller selvejende vuggestue eller dagpleje	●	●

Anm.: ● angiver, at dagtilbudstypen øger sandsynligheden for at være sprogligt udfordret ift. referencekategorien (mest kommunal eller selvejende dagpleje). ● angiver, at der ikke er nogen signifikant sammenhæng, dvs. at p-værdien er højere end 10 pct. I modellen er der samtidig taget højde for barnets dagtilbudstype før skolestart og for rammevilkårene fra regressionsmodellen i kapitel 5 (se tabel 5.1), dog ikke alder ved start i dagtilbud. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Både for talesprog og for før-skrift, ser det altså ikke ud til, at der er forskel på barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret afhængigt af om man har gået i vuggestue eller dagpleje (så længe man har gået i en af delene). Det er væsentligt at nævne, at vi ikke på baggrund af denne analyse kan afvise, at der er forskel mellem de to pasningsformer med hensyn til børns sproglige udvikling, men vi finder altså ikke tegn på det i denne analyse. Det kan muligvis skyldes, at der går cirka tre år fra børnene afslutter dagpleje/vuggestue til de starter i skole, så eventuelle forskelle mellem de to dagtilbudstyper kan måske være udlignet i løbet af tiden i børnehave.

7 Sammenhæng mellem kommunale valg på dagtilbudsområdet og andel børn med sproglige udfordringer

I kapitel 5 så vi, at selvom vi tager højde for forskelle i kommunernes børnesammensætning, er der stadig forskelle mellem andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud på tværs af kommunerne. Med udgangspunkt i dette resultat undersøger vi i dette kapitel, om der er sammenhæng mellem kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og deres benchmarkingindikatorer fra kapitel 5. Ligesom i resten af rapporten er analysen både lavet for talesprog og for før-skrift. Benchmarkingindikatoren er som nævnt et udtryk for andel børn med sproglige udfordringer i kommunen, når der er taget højde for kommunale rammevilkår.

3 CENTRALE KONKLUSIONER FRA KAPITLET

- Kommuner, der sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen, har en lavere andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud, sammenlignet med kommuner, der ser ud til kun at have sprogvurderet nogle af børnene i 3-årsalderen. Resultatet ses både for talesprog og for før-skrift, og er desuden når der er taget højde for kommunernes rammevilkår.
- Jo mere den kommunale forvaltning understøtter dagtilbuddenes arbejde med børns sprogudvikling, jo lavere en andel børn er sprogligt udfordret på *talesprog* efter endt dagtilbud, når vi samtidig tager højde for kommunale rammevilkår.
- Jo højere en andel af dagtilbudspersonalet, der har en pædagogisk uddannelse, jo flere børn er alt andet lige sprogligt udfordret på *før-skrift* efter endt dagtilbud, når vi samtidig tager højde for kommunernes rammevilkår. Dette resultat er umiddelbart overraskende og skal formentlig tolkes med forsigtighed.

SÅDAN HAR VI GJORT

I dette kapitel har vi anvendt en lineær regressionsmodel til at undersøge sammenhængen mellem en række kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og kommunernes benchmarkingindikatorer for andel sprogligt udfordrede børn for hhv. talesprog og før-skrift. Benchmarkingindikatorerne er beregnet ligesom i kapitel 5, men omhandler dog kun sprogvurderingsresultater for de børn, der har gået i et kommunalt eller selvejende dagtilbud inden skolestart. Denne afgrænsning har vi valgt, for at det passer med de dagtilbud, som variablene omkring kommunale valg og prioriteringer omhandler.

Fordelen ved at anvende benchmarkingindikatoren som hovedindikator i dette kapitel er, at den er sammenlignelig på tværs af kommunerne, fordi vi har taget højde for forskelle i kommunernes rammevilkår. Med regressionsmodellen undersøger vi således, om der er en sammenhæng mellem kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og andel børn, der er sprogligt udfordrede efter endt dagtilbud, når der er taget højde for forskelle i rammevilkår og for de øvrige variable i modellen. I bilag 3 "Metode" kan du se parameterestimater og standardfejl for alle variable i analysen.

Analysen omhandler de samme 61 kommuner som benchmarkinganalysen.

Når vi i dette kapitel undersøger, om der er en sammenhæng mellem kommunale valg og prioriteringer, er der indledningsvist en række forhold, som det er væsentligt at holde sig for øje. For det første er det vigtigt at nævne, at det ikke ud fra resultaterne i dette kapitel er muligt at drage generelle

konklusioner om effekten af de kommunale valg og prioriteringer i en evidensbaseret og kausal forstand. I stedet viser resultaterne i kapitlet, om der er *sammenhæng* mellem de kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og andel børn med sproglige udfordringer. Selvom der er en sammenhæng, er det altså ikke ensbetydende med, at man altid kan forvente en effekt ved at følge en bestemt prioritering.

For det andet er analysen på kommuneniveau, da vi ikke har data for de kommunale valg og prioriteringer på institutionsniveau. Variablene er således en gennemsnitsbetragtning for kommunen, men i praksis kan de forskellige forhold godt være forskellige på tværs af dagtilbud inden for den samme kommune. Samtidig omhandler analysen kun 61 kommuner, hvilket er forholdsvist få observationer.

For det tredje skal det nævnes, at man ikke altid kan være sikker på hvilken vej sammenhængen vender. Det er også en af grundene til, at analysen ikke kan siges at være et effektstudie, men alene en analyse af, om der er en sammenhæng. Eksempelvis viser analysen, at kommuner med en høj andel uddannet pædagogisk personale samtidig har mange sprogligt udfordrede børn på før-skrift. Det kan ikke udelukkes, at det skyldes at man netop har valgt at ansætte meget uddannet personale, fordi man også i tidligere år har haft mange sprogligt udfordrede børn.

Endelig skal det for det fjerde nævnes, at dette kapitel – ligesom resten af rapporten – omhandler om børnene er sprogligt udfordrede eller ej. Analysens resultater kan altså ikke bruges til at vise, om kommuner med bestemte valg og prioriteringer for dagtilbudsområdet har en bedre gennemsnitlig sprogvurderingsscore end andre kommuner. Dette er ikke analysens fokus.

Med de nævnte forhold in mente viser tabel 7.1 hvilke kommunale valg og prioriteringer, der har en signifikant sammenhæng med kommunernes benchmarkingindikator hhv. for talesprog og for før-skrift. Resultaterne er uddybet under tabellen. I bilag 3 "Metode" kan du læse mere om de enkelte variable i analysen og se parameterestimer og standardfejl for alle variable i analysen.

Tabel 7.1

Sammenhæng mellem kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og andel børn med sproglige udfordringer, når der er taget højde for kommunernes rammevilkår

	Talesprog	Før-skrift
Andel sprogvurderede børn i kommunen i 3-årsalderen	● I kommuner, der sprogvurderede mellem 80 og 100 pct. af børnene i 3-årsalderen, er en lavere andel børn sprogligt udfordret efter endt dagtilbud både ift. kommuner, der sprogvurderede under 40 pct. af børnene i 3-årsalderen og ift. kommuner, der anvendte et andet sprogvurderingsmateriale end ministeriets sprogvurderingsmateriale ¹⁾ , da børnene var i 3-årsalderen.	● I kommuner, der sprogvurderede mellem 80 og 100 pct. af børnene i 3-årsalderen, er en lavere andel børn sprogligt udfordret efter endt dagtilbud både ift. kommuner, der sprogvurderede under 60 pct. af børnene i 3-årsalderen og ift. kommuner, der anvendte et andet sprogvurderingsmateriale end ministeriets sprogvurderingsmateriale ¹⁾ , da børnene var i 3-årsalderen.
Kommunens rammesætning af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	●	●
Kommunens understøttelse af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	● Jo mere forvaltningen understøtter dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling, jo lavere andel børn har alt andet lige sproglige udfordringer.	●
Kommunens opfølgning og kvalitetsudvikling på dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	●	●
Andel dagtilbudspersonale i kommunen med en pædagogisk uddannelse	●	● Jo højere andel af personalet, der har en pædagogisk uddannelse, jo højere andel børn har alt andet lige sproglige udfordringer.
Normering (dvs. børn pr. voksen) i dagtilbud i kommunen.	●	●
Bruttodriftsudgifter til dagtilbudsområdet pr. dagtilbudsbarn	●	●
Gennemsnitlig fraværsværk pr. fuldtidsansat	●	●
Børnenes alder i måneder ved overgang fra dagpleje/vuggestue til daginstitution	●	●

Anm.: ● angiver, at kommuner med en høj værdi for den pågældende variabel alt andet lige har højere (dvs. dårligere) benchmarkingindikator. ● angiver, at kommuner med høj værdi på den pågældende variabel alt andet lige har lavere (dvs. bedre) benchmarkingindikator. ● angiver, at analysen ikke finder nogen signifikant sammenhæng, dvs. at p-værdien er højere end 10 pct. Resultaterne er hvor der samtidig er taget højde for de øvrige variable i modellen. Resultaterne ændrer sig ikke, hvis vi i stedet ser på de bivariate sammenhænge. I begge modeller er der desuden taget højde for kommunens andel forventede sprogligt udfordrede børn, hvilket blev beregnet i benchmarkinganalysen i kapitel 5. Sprogvurderingsresultaterne er fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen. 1) Ministeriets sprogvurderingsmateriale er enten "Sprogvurdering 3-6" eller dennes forgænger "Sprogvurdering af børn i treårsalderen, inden skolestart og i børnehaveklassen".

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog, KRL, Rambøll (2020) "Analyse af kommunernes arbejde med sprogudvikling på dagtilbudsområdet" og egne beregninger.

Andel børn i kommunen, der blev sprogvurderet i 3-årsalderen

Det er lobestemt, at børn i dagtilbud skal sprogvurderes i 3-årsalderen, hvis der er formodning om, at barnet kan have behov for en sprogstimulerende indsats. I flere og flere kommuner har man dog valgt at sprogvurdere alle børn i 3-årsalderen, for at mindske risikoen for at nogle børns sproglige udfordringer overses. Dette omtales ofte som en sprogscreening.

Vi opgør kommunernes sprogvurderingspraksis for børn i 3-årsalderen med data fra ministeriets daværende sprogvurderingsredskab "Sprogvurdering 3-6" eller dennes forgænger "Sprogvurdering af

børn i treårsalderen, før skolestart og i børnehaveklassen”²⁶. Både for talesprog og for før-skrift finder vi en signifikant sammenhæng mellem om kommunen sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen og kommunens benchmarkingindikator. Konkret ser vi, at de kommuner, der sprogvurderede størstedelen af børnene i 3-årsalderen, har en lavere andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud, når vi samtidig tager højde for kommunens rammevilkår.

For talesprog er flere børn sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i de kommuner, der højest sprogvurderede 40 pct. af børnene i 3-årsalderen ift. de kommuner, der sprogvurderede over 80 pct. af børnene i 3-årsalderen. For før-skrift er flere børn sprogligt udfordret efter endt dagtilbud i kommuner, der højest sprogvurderede 60 pct. af børnene i 3-årsalderen, igen ift. de kommuner, der sprogvurderede over 80 pct. af børnene i 3-årsalderen. Begge resultater er hvor der samtidig er taget højde for kommunernes rammevilkår.

Der findes som nævnt andre metoder til sprogvurderingen end ministeriets sprogvurderingsmateriale, som er datagrundlaget i denne analyse. Analysen viser, at de kommuner, der ikke brugte ministeriets sprogvurderingsmateriale til sprogvurderingen, da børnene var i 3-årsalderen, også har flere børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud sammenlignet med kommuner, der sprogvurderede over 80 pct. af børnene i 3-årsalderen med ministeriets sprogvurderingsmateriale. Det gælder både for talesprog og for før-skrift.

Kommunens understøttelse af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling

Vores analyse viser også, at jo mere de kommunale forvaltninger understøtter og samarbejder med dagtilbuddene ift. arbejdet med børnenes sproglige udvikling, jo bedre en benchmarkingindikator for talesprog har kommunerne²⁷. Dvs. at når vi har taget højde for kommunernes rammevilkår, så er en lavere andel børn sprogligt udfordret på talesprog i de kommuner, hvor forvaltningen i høj grad understøtter dagtilbuddene med hensyn til deres arbejde med børns sprog. Sammenhængen er til gengæld ikke signifikant for før-skrift.

Vi har vores viden om kommunernes understøttelsesgrad fra en tidligere analyse om kommunernes arbejde med børns sprog i dagtilbuddene, jf. boksen nedenfor. Kommunernes understøttelsesgrad er opgjort ud fra følgende tre dimensioner:

- *Forvaltningens understøttelse af det daglige sprogudviklingsarbejde.* Dette handler blandt andet om, hvorvidt forvaltningen understøtter dagtilbuddene med generel faglig sparring om de pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børns sprog, samt om de understøtter dagtilbuddene med sparring om specifikke metoder til sprogudviklingsarbejdet.
- *Forvaltningens understøttelse af kompetencer i sprogudviklingsarbejdet.* Dette handler blandt andet om, hvorvidt forvaltningen understøtter dagtilbuddene med kompetenceudvikling med fokus på sprogudvikling til det pædagogiske personale (fx kurser og uddannelse), samt om forvaltningen sparrer med dagtilbudspersonalet ved en konkret tilstedeværelse i praksis.

²⁶ Kommunernes sprogvurderingspraksis for børn i 3-årsalderen er målt i 2016, som var det år, hvor størstedelen af de børn, der er startet i skole i 2019, fyldte 3 år. 18 pct. af kommunerne i analysen sprogvurderede over 80 pct. af børnene i 3-årsalderen i 2016. Andelen har været stigende fra 2015 til 2017.

²⁷ Indekset for understøttelse og samarbejder omhandler hvorvidt og hvor meget de kommunale forvaltninger understøtter 1) det daglige sprogudviklingsarbejde i dagtilbuddene, 2) dagtilbudspersonalets kompetencer med sprogudviklingsarbejdet og 3) dagtilbuddenes arbejde med sprogvurderingerne. Du kan læse mere om dette i analysen om kommunernes arbejde med sprogudvikling på dagtilbudsområdet, som kan findes på Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenheds hjemmeside (www.benchmark.dk).

- *Forvaltningens understøttelse af arbejdet med sprogvurderinger.* Dette handler om, hvorvidt forvaltningen bidrager med sparring og kompetenceudvikling ift. dagtilbuddenes arbejde med sprogvurderinger, blandt andet ift. at anvende sprogvurderingsmaterialet samt ift. at omsætte sprogvurderingsresultater til konkrete pædagogiske tiltag.

Som det fremgår i tabel 7.1 har vi også undersøgt, om der er sammenhæng mellem på den ene side to andre indeks for hhv. strategi og rammesætning samt opfølgning og kvalitetsudvikling og på den anden side kommunernes benchmarkingindikatorer. Vi finder dog ingen sammenhæng mellem disse.

DATA OM

KOMMUNERNES ARBEJDE MED SPROGUDVIKLING PÅ DAGTILBUDSOMRÅDET

I analysen i dette kapitel indgår blandt andet tre indeks om, hvor meget de kommunale forvaltninger er involveret i arbejdet med sprog i dagtilbud. Disse indeks stammer fra en kortlægning om kommunernes arbejde med sprogudvikling på dagtilbudsområdet, som Rambøll lavede på vegne af Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarking i efteråret 2019. Kortlægningen er lavet på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse blandt de kommunale dagtilbudsschefer, hvoraf 91 af dagtilbudsscheferne besvarede spørgeskemaet. 56 af de 61 kommuner i denne analyse med sprogvurderingsdata har besvaret spørgeskemaet.

Kortlægningen belyste konkret tre dimensioner af de kommunale forvaltningers organisering af arbejdet med sprogudvikling. 1) Strategi og rammesætning, 2) understøttelse og samarbejde og 3) opfølgning og kvalitetsudvikling. For hver dimension blev der beregnet et indeks, som angiver i hvor høj grad den kommunale forvaltning er involveret i dagtilbuddenes arbejde med børns sproglige udvikling på den pågældende dimension. Disse indeks anvender vi i analysen i dette kapitel.

Kortlægningen af kommunernes arbejde med sprogudvikling på dagtilbudsområdet kan findes på Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingens hjemmeside (www.benchmark.dk). Her kan du blandt andet læse mere om indholdet i de tre indeks.

Andel personale med en pædagogisk uddannelse

Afslutningsvist har vi også fundet en sammenhæng mellem andel uddannet pædagogisk personale i kommunerne og kommunernes benchmarkingindikator for før-skrift. Konkret finder vi, at jo højere en andel af personalet, der har en pædagogisk uddannelse, jo flere børn er alt andet lige sprogligt udfordret efter endt dagtilbud, når vi samtidig tager højde for kommunernes rammevilkår. Dette resultat er overraskende.

Som nævnt indledningsvist i kapitlet kan vi ikke udelukke, at sammenhængen ikke vender den modsatte retning – dvs. at resultatet er udtryk for, at kommuner, der de sidste år har haft mange børn med sproglige udfordringer, har prioriteret, at en større andel af det pædagogiske personale skal have en pædagogisk uddannelse. Herudover kan der muligvis også på tværs af kommuner være forskellige rekrutteringsmuligheder i forhold til uddannet pædagogisk personale, og dette kan eventuelt spille ind på den fundne sammenhæng. Det har vi dog ikke undersøgt nærmere i denne analyse.

Insignifikante resultater

I tabel 7.1 ses også, at der for mange af variablene ikke findes en signifikant statistisk sammenhæng med andel sprogligt udfordrede børn. Vi kan dog ikke på baggrund af denne analyse fuldstændigt afvise, at der kan være en sammenhæng mellem disse kommunale valg og prioriteringer for dagtilbudsområdet og kommunernes benchmarkingindikatorer. Analysen omhandler som nævnt kun 61 kommuner, hvilket betyder, at det er sværere at få signifikante resultater. Desuden kan der som nævnt også være prioriteringsmæssige forskelle mellem daginstitutioner inden for en kommune, hvilket denne analyse ikke tager højde for.

Bilag

I det efterfølgende præsenteres analysens tilhørende bilag, som der løbende er refereret til i analysen. Bilagene med figurer om hvordan den enkelte kommune, region eller sygehus placerer sig er ikke særskilt tilgængeliggjort, da der i stedet refereres til de tilgængeliggjorte bilag med tabeller på kommune-, region- eller sygehusniveau hvori alle de tal, der ligger til grund for de udeladte figurbilag, kan findes.

Bilag 2: Kommunespecifikke nøgletal

Analyse af andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud

Indenrigs- og
Boligministeriets
BENCHMARKINGENHED

Publikationen kan hentes på hjemmesiden for
Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed:
www.benchmark.dk

Henvendelse om publikationen kan ske til kontaktpersonen
på analysen, som fremgår af hjemmesiden.

Indhold

1 Læsevejledning.....	3
2 Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019	5
3 Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020	7
4 Overlap mellem sprogvurderingsresultater for børn med sproglige udfordringer	9
5 Andel udfordrede børn efter endt dagtilbud opdelt på børnenes dagtilbudstype	11
6 Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019.....	13
7 Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020.....	15

1 Læsevejledning

I dette bilag præsenteres en række tabeller med kommunespecifikke nøgletal. Generelt er tallene i dette bilag afgrænset på samme måde som i hovedrapporten. I bilag 3 "Metode" er afgrænsninger og definitioner beskrevet.

Tabel 1: Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019, hhv. for talesprog og for før-skrift

Tabel 1 viser andel børn i kommunen med sproglige udfordringer hhv. for talesprog og for før-skrift efter endt dagtilbud i 2019. Derudover vises kommunens forventede andel børn med sproglige udfordringer givet kommunens rammevilkår, samt kommunens benchmarkingindikator, som er forskellen mellem den faktiske og den forventede andel opgjort i procentpoint. Tabellen omhandler de 61 kommuner, som vi har sprogvurderingsresultater for i 2019.

Tabel 2: Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020, hhv. for talesprog og for før-skrift

Tabel 2 viser andel børn i kommunen med sproglige udfordringer hhv. for talesprog og for før-skrift efter endt dagtilbud i 2020. Derudover vises kommunens forventede andel børn med sproglige udfordringer givet kommunens rammevilkår, samt kommunens benchmarkingindikator, som er forskellen mellem den faktiske og den forventede andel opgjort i procentpoint. Tabellen omhandler de 67 kommuner, som vi har sprogvurderingsresultater for i 2020.

Som beskrevet i kapitel 3 i hovedrapporten, kan resultaterne for 2020 (skoleåret 2020/2021) være påvirket af COVID-19-perioden, som har givet børnene en anderledes hverdag i tiden før og efter deres skolestart.

Tabel 3: Overlap mellem sprogvurderingsresultater for børn med sproglige udfordringer

Tabel 3 omhandler kun de børn, der er sprogligt udfordret på talesprog og/eller før-skrift efter endt dagtilbud i 2019. Tabellen viser, hvor stor en andel af de udfordrede børn i kommunen, der er udfordret hhv. på begge resultatindikatorer, kun på talesprog og kun på før-skrift. Tabellen omhandler de 61 kommuner, som vi har sprogvurderingsresultater for i 2019.

Tabel 4: Andel udfordrede børn efter endt dagtilbud opdelt på børnenes dagtilbudstype, samlet for 2019 og 2020 og hhv. for talesprog og for før-skrift

Tabel 4 viser andel udfordrede børn hhv. for talesprog og for før-skrift opdelt på barnets dagtilbudstype op til skolestart. Tabellen er lavet samlet for de børn, der er startet i skole i 2019 og i 2020. Dog omhandler tallene for Greve Kommune og Jammerbugt Kommune kun resultater fra 2019, og tallene for Assens Kommune, Egedal Kommune, Halsnæs Kommune, Hvidovre Kommune, Rødovre Kommune og Sorø Kommune omhandler kun resultater for 2020. Det skyldes, at vi kun har sprogvurderingsresultater for det ene år for disse kommuner.

Børn fra private daginstitutioner, børn fra privat pasning og børn uden for dagtilbud er samlet i én kategori pga. for få observationer. Nogle celler i tabellen er tomme. Det skyldes enten, at kommunen ikke har børn i den pågældende dagtilbudstype, eller at der er færre end 10 børn i en kategori – i så fald har vi diskretioneret resultaterne.

Det skal bemærkes, at tabellen ikke tager højde for forskelle i børnenes baggrundskaraktistika. Analysen i hovedrapporten viser, at på landsplan kan forskelle mellem pasningstyperne i høj grad forklares ved disse baggrundskaraktistika.

Tabel 5: Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019

Tabel 5 viser analysens samlede population, dvs. antal børn med sprogvurderingsresultater i 2019. Derudover viser tabellen antal børn, der er sprogligt udfordret hhv. på talesprog og på før-skrift. Tabellen omhandler de 61 kommuner, som vi har sprogvurderingsresultater for i 2019.

Tabel 6: Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020

Tabel 6 viser analysens samlede population, dvs. antal børn med sprogvurderingsresultater i 2020. Derudover viser tabellen antal børn, der er sprogligt udfordret hhv. på talesprog og på før-skrift. Tabellen omhandler de 67 kommuner, som vi har sprogvurderingsresultater for i 2020.

Som beskrevet i kapitel 3 i hovedrapporten, kan resultaterne for 2020 (skoleåret 2020/2021) være påvirket af COVID-19-perioden, som har givet børnene en anderledes hverdag i tiden før og efter deres skolestart.

2 Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019

Tabel 1

Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019, hhv. for talesprog og for før-skrift

	Talesprog 2019			Før-skrift 2019		
	Faktisk andel	Forventet andel	Benchmarking-indikator	Faktisk andel	Forventet andel	Benchmarking-indikator
Ballerup	29,9%	24,6%	5,3	24,5%	24,6%	-0,1
Billund	21,6%	20,7%	0,9	23,0%	17,8%	5,2
Brøndby	28,8%	29,8%	-1,1	25,0%	23,9%	1,1
Brønderslev	20,8%	16,7%	4,1	24,8%	14,1%	10,7
Esbjerg	20,1%	17,4%	2,7	14,6%	15,6%	-1,0
Favrskov	18,0%	17,1%	0,9	13,9%	16,6%	-2,7
Faxe	24,6%	20,2%	4,4	27,1%	21,4%	5,7
Fredensborg	24,8%	23,2%	1,6	21,7%	22,6%	-0,9
Frederiksberg	15,2%	14,4%	0,7	8,2%	12,2%	-4,0
Frederikssund	19,1%	19,9%	-0,8	22,9%	21,6%	1,4
Furesø	14,1%	14,9%	-0,8	15,1%	12,2%	2,9
Faaborg-Midtfyn	22,8%	21,1%	1,7	23,7%	21,7%	2,0
Gentofte	15,0%	13,7%	1,3	12,9%	11,8%	1,1
Gladsaxe	20,8%	19,3%	1,5	13,5%	15,6%	-2,0
Glostrup	26,7%	19,5%	7,2	20,0%	15,2%	4,8
Greve	22,0%	20,7%	1,3	21,2%	17,9%	3,3
Guldborgsund	29,1%	24,3%	4,9	27,9%	23,4%	4,5
Haderslev	16,4%	19,5%	-3,1	19,1%	19,1%	0,1
Hedensted	18,8%	16,9%	1,9	18,8%	16,0%	2,8
Helsingør	15,5%	19,6%	-4,1	15,8%	17,5%	-1,7
Herlev	20,8%	20,0%	0,8	15,7%	16,5%	-0,8
Herning	17,7%	19,4%	-1,7	15,0%	18,7%	-3,7
Hillerød	16,7%	18,8%	-2,1	15,1%	16,8%	-1,7
Holbæk	22,9%	22,6%	0,2	31,9%	23,1%	8,7
Holstebro	14,4%	19,3%	-4,9	14,8%	17,4%	-2,6
Horsens	20,0%	19,0%	1,0	11,6%	17,0%	-5,4
Hørsholm	21,1%	16,6%	4,5	17,3%	14,9%	2,4
Ikast-Brande	16,9%	18,4%	-1,5	14,0%	17,9%	-3,9
Jammerbugt	25,9%	17,9%	8,1	25,2%	17,1%	8,2
Kalundborg	22,8%	24,6%	-1,9	23,5%	25,3%	-1,9
København	17,6%	18,9%	-1,3	14,4%	15,9%	-1,4
Køge	28,3%	22,7%	5,6	25,3%	22,9%	2,4
Langeland	16,1%	20,4%	-4,3	22,6%	16,1%	6,4
Lejre	16,5%	15,6%	1,0	18,7%	14,4%	4,3
Lyngby-Taarbæk	14,7%	13,4%	1,3	8,4%	9,1%	-0,7
Mariagerfjord	23,5%	19,7%	3,8	23,9%	17,7%	6,3
Middelfart	14,5%	17,2%	-2,7	15,3%	15,1%	0,1
Morsø	15,8%	19,9%	-4,1	24,6%	22,9%	1,6
Norddjurs	14,1%	20,5%	-6,4	22,7%	20,1%	2,6
Nordfyn	13,9%	18,3%	-4,4	12,6%	16,9%	-4,3
Nyborg	23,3%	21,2%	2,1	30,2%	22,4%	7,7
Odense	19,6%	18,7%	0,9	16,9%	16,2%	0,7
Odsherred	20,3%	25,3%	-5,0	27,3%	27,9%	-0,6
Randers	20,5%	19,5%	1,0	18,0%	20,1%	-2,1
Ringsted	29,7%	22,1%	7,5	17,8%	21,3%	-3,5
Roskilde	11,5%	14,3%	-2,8	11,5%	12,9%	-1,4

Rudersdal	14,5%	13,9%	0,6	8,9%	10,2%	-1,3
Silkeborg	16,9%	16,2%	0,8	18,7%	15,2%	3,5
Skanderborg	13,4%	13,3%	0,0	13,1%	12,8%	0,3
Skive	18,6%	19,9%	-1,3	19,9%	18,8%	1,1
Stevns	29,9%	18,6%	11,3	15,4%	19,8%	-4,4
Svendborg	20,5%	19,3%	1,2	24,6%	18,4%	6,2
Syddjurs	14,6%	17,5%	-2,9	19,6%	17,4%	2,2
Sønderborg	24,9%	22,8%	2,1	29,7%	22,0%	7,7
Thisted	29,2%	22,7%	6,5	31,3%	24,8%	6,4
Vejen	17,9%	19,3%	-1,4	16,5%	18,2%	-1,7
Vejle	18,3%	18,0%	0,3	19,0%	17,3%	1,7
Viborg	20,0%	18,4%	1,6	20,4%	17,8%	2,5
Vordingborg	23,3%	20,6%	2,7	24,0%	21,3%	2,7
Aabenraa	16,9%	21,0%	-4,1	27,2%	21,3%	5,9
Aarhus	17,7%	17,8%	0,0	14,9%	15,1%	-0,2
Landsgennem- snit	19,0%	-	-	17,6%	-	-

Anm.: For nogle kommuner ser benchmarkingindikatoren ikke ud til at svare helt til forskellen mellem den faktiske og den forventede andel. Det skyldes dog blot, at resultaterne er afrundet på 1. decimal. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

3 Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020

Tabel 2

Faktisk og forventet andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020, hhv. for talesprog og for før-skrift

	Talesprog 2020			Før-skrift 2020		
	Faktisk andel	Forventet andel	Benchmarking-indikator	Faktisk andel	Forventet andel	Benchmarking-indikator
Assens	16,8%	20,5%	-3,6	33,6%	20,9%	12,8
Ballerup	28,3%	22,5%	5,8	22,7%	26,5%	-3,8
Billund	14,0%	22,3%	-8,3	19,2%	21,8%	-2,6
Brøndby	24,7%	24,7%	0,0	21,2%	21,5%	-0,3
Brønderslev	24,7%	21,0%	3,7	25,6%	21,0%	4,6
Egedal	19,7%	16,4%	3,3	16,8%	15,2%	1,6
Esbjerg	19,8%	18,8%	1,0	19,9%	17,4%	2,5
Favrskov	16,8%	17,4%	-0,6	16,8%	16,9%	-0,1
Faxe	23,8%	20,6%	3,1	23,3%	23,7%	-0,3
Fredensborg	24,6%	21,5%	3,1	20,1%	20,2%	-0,1
Frederiksberg	11,9%	14,1%	-2,2	12,1%	12,3%	-0,2
Frederikssund	16,5%	20,7%	-4,2	17,6%	21,5%	-3,9
Furesø	18,3%	16,2%	2,0	16,0%	14,3%	1,7
Faaborg-Midtfyn	25,5%	20,8%	4,7	24,5%	20,8%	3,7
Gentofte	16,7%	16,5%	0,1	13,5%	13,9%	-0,4
Gladsaxe	23,2%	19,7%	3,5	11,3%	15,2%	-3,9
Glostrup	34,5%	20,9%	13,6	23,4%	17,3%	6,1
Guldborgsund	34,0%	26,3%	7,7	33,7%	24,8%	9,0
Haderslev	26,0%	23,1%	2,9	18,9%	22,2%	-3,4
Halsnæs	31,4%	24,9%	6,5	22,1%	20,3%	1,8
Hedensted	25,8%	20,0%	5,8	26,0%	20,2%	5,8
Helsingør	19,5%	20,6%	-1,1	14,9%	18,7%	-3,8
Herlev	18,0%	20,1%	-2,1	17,6%	17,6%	0,1
Herning	23,9%	24,0%	-0,1	18,9%	21,5%	-2,6
Hillerød	22,9%	20,8%	2,1	19,7%	19,5%	0,3
Holbæk	23,3%	24,7%	-1,5	31,3%	27,0%	4,3
Holstebro	13,8%	21,0%	-7,2	15,1%	21,3%	-6,2
Horsens	19,0%	20,2%	-1,2	15,2%	18,2%	-3,0
Hvidovre	22,4%	21,6%	0,8	20,8%	17,6%	3,2
Hørsholm	25,9%	17,6%	8,2	22,9%	15,6%	7,4
Ikast-Brande	16,7%	19,9%	-3,1	22,6%	19,6%	2,9
Kalundborg	25,3%	25,5%	-0,2	25,6%	28,6%	-3,0
København	19,0%	20,0%	-1,0	14,2%	17,7%	-3,4
Køge	23,2%	20,9%	2,2	27,8%	19,9%	7,8
Langeland	16,4%	22,8%	-6,4	21,3%	20,0%	1,3
Lejre	14,9%	18,4%	-3,5	14,9%	15,0%	-0,1
Lemvig	13,3%	20,2%	-6,9	17,7%	19,7%	-2,0
Lyngby-Taarbæk	18,9%	15,6%	3,3	9,5%	11,1%	-1,6
Mariagerfjord	23,4%	20,2%	3,2	26,1%	20,9%	5,2
Middelfart	14,9%	18,0%	-3,1	11,6%	15,9%	-4,2
Morsø	27,0%	26,6%	0,4	42,0%	31,3%	10,7
Norddjurs	23,1%	22,6%	0,5	25,3%	24,2%	1,0
Nordfyn	18,9%	20,9%	-2,0	17,4%	18,9%	-1,4
Nyborg	31,8%	25,1%	6,7	35,8%	27,5%	8,3
Odense	19,1%	19,3%	-0,2	16,4%	16,6%	-0,2
Odsherred	27,0%	27,6%	-0,6	40,1%	31,5%	8,6

Randers	20,9%	21,2%	-0,3	21,1%	22,7%	-1,6
Rebild	20,7%	17,5%	3,2	15,6%	14,2%	1,5
Ringsted	24,4%	23,8%	0,6	21,5%	22,1%	-0,6
Roskilde	16,9%	16,8%	0,1	12,6%	15,8%	-3,2
Rudersdal	12,5%	14,2%	-1,7	9,6%	11,2%	-1,6
Rødovre	24,0%	22,0%	2,0	20,0%	18,2%	1,8
Silkeborg	17,4%	18,2%	-0,8	18,7%	18,2%	0,4
Skanderborg	15,3%	15,8%	-0,5	15,7%	15,8%	0,0
Skive	20,7%	21,0%	-0,3	23,1%	21,1%	2,1
Sorø	14,8%	21,4%	-6,6	16,5%	17,9%	-1,4
Stevns	21,1%	20,9%	0,2	20,2%	23,3%	-3,1
Svendborg	20,4%	20,6%	-0,2	24,5%	22,4%	2,1
Syddjurs	17,9%	19,2%	-1,2	19,8%	18,6%	1,2
Sønderborg	24,9%	24,2%	0,7	29,4%	24,2%	5,2
Thisted	22,9%	22,4%	0,5	24,5%	25,2%	-0,7
Vejen	18,3%	24,1%	-5,9	20,8%	21,4%	-0,6
Vejle	22,1%	20,4%	1,7	23,8%	19,3%	4,5
Viborg	21,6%	18,4%	3,2	17,1%	18,6%	-1,5
Vordingborg	24,2%	23,2%	1,0	27,3%	23,6%	3,8
Aabenraa	22,3%	24,4%	-2,1	24,8%	23,5%	1,3
Aarhus	18,6%	18,0%	0,6	14,7%	15,6%	-0,9
Landsgennem- snit	20,2%	-	-	18,7%	-	-

Anm.: For nogle kommuner ser benchmarkingindikatoren ikke ud til at svare helt til forskellen mellem den faktiske og den forventede andel. Det skyldes dog blot, at resultaterne er afrundet på 1. decimal. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

4 Overlap mellem sprogvurderingsresultater for børn med sproglige udfordringer

Tabel 3

Overlap mellem sprogvurderingsresultater for børn med sproglige udfordringer, 2019

	Børn med udfordringer i både talesprog og før-skrift	Børn kun med udfordringer for talesprog	Børn kun med udfordringer for før-skrift
Ballerup	34%	40%	27%
Billund	32%	32%	36%
Brøndby	37%	37%	27%
Brønderslev	31%	29%	40%
Esbjerg	21%	49%	30%
Favrskov	22%	47%	31%
Faxe	30%	32%	38%
Fredensborg	36%	36%	27%
Frederiksberg	20%	58%	22%
Frederikssund	34%	27%	39%
Furesø	31%	32%	37%
Faaborg-Midtfyn	28%	35%	37%
Gentofte	25%	42%	33%
Gladsaxe	28%	50%	23%
Glostrup	31%	44%	25%
Greve	29%	37%	34%
Guldborgsund	35%	34%	31%
Haderslev	20%	35%	45%
Hedensted	32%	34%	34%
Helsingør	23%	38%	39%
Herlev	30%	44%	26%
Herning	21%	45%	35%
Hillerød	26%	40%	34%
Holbæk	35%	22%	44%
Holstebro	21%	38%	40%
Horsens	24%	55%	21%
Hørsholm	31%	41%	28%
Ikast-Brande	21%	45%	34%
Jammerbugt	28%	37%	35%
Kalundborg	27%	36%	37%
København	31%	41%	28%
Køge	32%	38%	30%
Langeland	26%	26%	47%
Lejre	35%	28%	37%
Lyngby-Taarbæk	18%	57%	25%
Mariagerfjord	33%	33%	34%
Middelfart	17%	40%	43%
Morsø	24%	24%	51%
Norddjurs	19%	27%	54%
Nordfyn	16%	45%	39%
Nyborg	31%	26%	43%
Odense	28%	41%	32%
Odsherred	21%	30%	48%
Randers	23%	42%	35%
Ringsted	32%	51%	18%
Roskilde	29%	36%	36%
Rudersdal	24%	53%	23%
Silkeborg	24%	35%	41%

Skanderborg	26%	38%	36%
Skive	31%	32%	37%
Stevns	29%	56%	15%
Svendborg	31%	28%	40%
Syddjurs	21%	31%	48%
Sønderborg	30%	29%	41%
Thisted	45%	25%	30%
Vejen	31%	37%	32%
Vejle	30%	34%	36%
Viborg	31%	34%	35%
Vordingborg	38%	30%	32%
Aabenraa	30%	20%	50%
Aarhus	29%	41%	30%
Landsgennemsnit	28%	38%	33%

Anm.: Tabellen omhandler kun de børn, der er sprogligt udfordret på talesprog og/eller før-skrift. For nogle kommuner summer tallene ikke til 100 pct. Det skyldes afrundingen til nærmeste hele tal. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

5 Andel udfordrede børn efter endt dagtilbud opdelt på børnenes dagtilbudstype

Tabel 4

Andel udfordrede børn efter endt dagtilbud opdelt på børnenes dagtilbudstype inden skolestart, samlet for 2019 og 2020 og hhv. for talesprog og for før-skrift

	Talesprog 2019 og 2020			Før-skrift 2019 og 2020		
	Kommunale dagtilbud	Selvejende dagtilbud	Øvrige ¹⁾	Kommunale dagtilbud	Selvejende dagtilbud	Øvrige ¹⁾
Assens	18%	-	13%	36%	-	25%
Ballerup	29%	-	35%	24%	-	21%
Billund	18%	-	20%	22%	-	14%
Brøndby	27%	-	36%	23%	-	29%
Brønderslev	21%	48%	28%	23%	41%	33%
Egedal	20%	-	-	17%	-	-
Esbjerg	20%	25%	16%	17%	21%	12%
Favrskov	18%	-	-	15%	-	-
Faxe	25%	18%	28%	27%	14%	24%
Fredensborg	28%	11%	15%	24%	7%	16%
Frederiksberg	14%	12%	16%	10%	10%	13%
Frederikssund	18%	14%	16%	22%	-	-
Furesø	14%	25%	34%	15%	15%	32%
Faaborg-Midtfyn	25%	24%	20%	24%	18%	27%
Gentofte	16%	16%	16%	12%	14%	18%
Gladsaxe	22%	22%	41%	13%	-	-
Glostrup	30%	-	31%	22%	-	18%
Greve	20%	27%	19%	21%	24%	16%
Guldborgsund	32%	-	30%	32%	-	28%
Haderslev	19%	29%	22%	16%	31%	31%
Halsnæs	30%	-	44%	22%	-	25%
Hedensted	22%	-	22%	23%	-	17%
Helsingør	21%	11%	15%	21%	3%	12%
Herlev	21%	-	-	18%	-	-
Herning	21%	20%	28%	17%	16%	18%
Hillerød	20%	16%	22%	18%	5%	24%
Holbæk	21%	-	30%	31%	-	35%
Holstebro	14%	17%	10%	17%	9%	8%
Horsens	19%	-	23%	13%	-	16%
Hvidovre	23%	18%	42%	21%	18%	32%
Hørsholm	22%	30%	23%	19%	30%	18%
Ikast-Brande	17%	-	15%	18%	-	21%
Jammerbugt	26%	-	32%	24%	-	47%
Kalundborg	23%	18%	33%	23%	23%	34%
København	19%	17%	17%	15%	14%	16%
Køge	28%	19%	24%	28%	27%	15%
Lejre	14%	23%	17%	13%	28%	24%
Lyngby-Taarbæk	18%	15%	14%	9%	10%	5%
Mariagerfjord	24%	-	19%	25%	-	30%
Middelfart	15%	-	12%	13%	-	18%
Morsø	23%	22%	13%	33%	28%	36%
Norddjurs	18%	-	-	24%	0%	28%
Nordfyn	16%	-	21%	15%	-	16%
Nyborg	27%	-	24%	32%	-	35%
Odense	20%	19%	14%	17%	18%	14%
Odsherred	25%	-	13%	33%	-	38%

Randers	22%	19%	12%	20%	18%	22%
Ringsted	23%	42%	17%	16%	31%	14%
Roskilde	14%	19%	18%	13%	7%	14%
Rudersdal	13%	17%	17%	8%	15%	8%
Rødovre	22%	35%	50%	20%	23%	22%
Silkeborg	18%	11%	11%	19%	11%	18%
Skanderborg	15%	10%	17%	15%	10%	12%
Skive	20%	20%	18%	20%	23%	27%
Sorø	15%	-	13%	16%	-	19%
Stevns	28%	-	14%	-	-	-
Svendborg	19%	35%	18%	23%	45%	18%
Syddjurs	16%	-	14%	20%	-	12%
Sønderborg	26%	10%	27%	28%	34%	42%
Thisted	26%	-	26%	29%	-	24%
Vejen	18%	-	16%	19%	-	16%
Vejle	20%	18%	19%	20%	31%	27%
Viborg	22%	12%	22%	19%	17%	18%
Vordingborg	24%	-	21%	26%	-	24%
Aabenraa	22%	18%	19%	25%	24%	30%
Aarhus	18%	16%	20%	15%	13%	19%
Landsgennemsnit	20%	18%	20%	18%	16%	20%

Anm.: ¹⁾ Kolonnen med øvrige indeholder børn fra private institutioner, private passere og børn uden for dagtilbud. Af diskretionshensyn har det ikke været muligt at opdele disse på kommuneniveau. Det bemærkes, at figuren ikke tager højde for forskelle i børnenes baggrundskarakteristika. Analysen i hovedrapporten viser, at på landsplan kan forskelle mellem pasningstyperne i høj grad forklares ved disse baggrundskarakteristika. Dagtilbudstyper med 10 eller færre børn vises ikke af diskretionshensyn. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

6 Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019

Tabel 5

Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019

	Antal børn i alt med sprogvurderinger	Antal med <u>talesproglige</u> udfordringer	Antal med <u>før-skriftlige</u> udfordringer
Ballerup	432	129	106
Billund	213	46	49
Brøndby	292	84	73
Brønderslev	303	63	75
Esbjerg	752	151	110
Favrskov	483	87	67
Faxe	236	58	64
Fredensborg	323	80	70
Frederiksberg	692	105	57
Frederikssund	288	55	66
Furesø	391	55	59
Faaborg-Midtfyn	333	76	79
Gentofte	612	92	79
Gladsaxe	524	109	71
Glostrup	180	48	36
Greve	382	84	81
Guldborgsund	326	95	91
Haderslev	371	61	71
Hedensted	421	79	79
Helsingør	400	62	63
Herlev	293	61	46
Herning	809	143	121
Hillerød	378	63	57
Holbæk	477	109	152
Holstebro	486	70	72
Horsens	828	166	96
Hørsholm	185	39	32
Ikast-Brande	349	59	49
Jammerbugt	301	78	76
Kalundborg	294	67	69
København	4.108	721	593
Køge	474	134	120
Langeland	62	10	14
Lejre	230	38	43
Lyngby-Taarbæk	584	86	49
Mariagerfjord	255	60	61
Middelfart	275	40	42
Morsø	114	18	28
Norddjurs	255	36	58
Nordfyn	223	31	28
Nyborg	189	44	57
Odense	1242	243	210
Odsherred	143	29	39
Randers	722	148	130
Ringsted	219	65	39
Roskilde	737	85	85
Rudersdal	504	73	45
Silkeborg	863	146	161

Skanderborg	628	84	82
Skive	392	73	78
Stevns	117	35	18
Svendborg	390	80	96
Syddjurs	322	47	63
Sønderborg	519	129	154
Thisted	291	85	91
Vejen	358	64	59
Vejle	889	163	169
Viborg	830	166	169
Vordingborg	262	61	63
Aabenraa	372	63	101
Aarhus	2.586	459	385
Landsgennemsnit	31.509	5.990	5.546

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

7 Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020

Tabel 6

Antal børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2020

	Antal børn i alt med sprogvurderinger	Antal med <u>talesproglige</u> udfordringer	Antal med <u>før-skriftlige</u> udfordringer
Assens	220	37	74
Ballerup	463	131	105
Billund	193	27	37
Brøndby	198	49	42
Brønderslev	312	77	80
Egedal	411	81	69
Esbjerg	854	169	170
Favrskov	464	78	78
Faxe	223	53	52
Fredensborg	338	83	68
Frederiksberg	729	87	88
Frederikssund	273	45	48
Furesø	394	72	63
Faaborg-Midtfyn	286	73	70
Gentofte	594	99	80
Gladsaxe	488	113	55
Glostrup	171	59	40
Guldborgsund	335	114	113
Haderslev	323	84	61
Halsnæs	172	54	38
Hedensted	427	110	111
Helsingør	457	89	68
Herlev	272	49	48
Herning	763	182	144
Hillerød	446	102	88
Holbæk	447	104	140
Holstebro	477	66	72
Horsens	814	155	124
Hvidovre	566	127	118
Hørsholm	170	44	39
Ikast-Brande	412	69	93
Kalundborg	273	69	70
København	3.948	749	562
Køge	436	101	121
Langeland	61	10	13
Lejre	215	32	32
Lemvig	113	15	20
Lyngby-Taarbæk	518	98	49
Mariagerfjord	329	77	86
Middelfart	275	41	32
Morsø	100	27	42
Norddjurs	186	43	47
Nordfyn	264	50	46
Nyborg	151	48	54
Odense	1309	250	215
Odsherred	137	37	55
Randers	722	151	152
Rebild	237	49	37

Ringsted	209	51	45
Roskilde	745	126	94
Rudersdal	449	56	43
Rødovre	416	100	83
Silkeborg	772	134	144
Skanderborg	724	111	114
Skive	372	77	86
Sorø	176	26	29
Stevns	114	24	23
Svendborg	367	75	90
Syddjurs	329	59	65
Sønderborg	466	116	137
Thisted	319	73	78
Vejen	356	65	74
Vejle	907	200	216
Viborg	802	173	137
Vordingborg	256	62	70
Aabenraa	367	82	91
Aarhus	2.683	498	394
Landsgennemsnit	32.795	6.637	6.122

Anm.: Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
 Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

Bilag 3: Metode

Analyse af andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud

Indenrigs- og
Boligministeriets
BENCHMARKINGENHED

Publikationen kan hentes på hjemmesiden for
Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed:
www.benchmark.dk

Henvendelse om publikationen kan ske til kontaktpersonen
på analysen, som fremgår af hjemmesiden.

Indhold

1 Population og hovedindikator.....	3
1.1 Analysens population.....	3
1.2 Børn med sproglige udfordringer	6
1.3 Analyseperiode	7
2 Regressionsanalyser.....	9
2.1 Regressionsanalysen til kapitel 5 og 6.....	9
2.1.1 Beskrivelse af multi-level-modellen.....	9
2.1.2 Rammevilkår i regressionsanalysen i kapitel 5	9
2.1.3 Variable om dagtilbudstyper.....	11
2.1.4 Regressionsresultater for talesprog i 2019.....	11
2.1.5 Regressionsresultater for før-skrift i 2019.....	14
2.1.6 Regressionsresultater for talesprog i 2020.....	18
2.1.7 Regressionsresultater for før-skrift i 2020.....	21
2.2 Regressionsanalysen til kapitel 7.....	24
2.2.1 Variable om kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet.....	24
2.2.2 Regressionsresultater for talesprog.....	25
2.2.3 Regressionsresultater for før-skrift.....	26
3 Benchmarkinganalyse	28
3.1 Etablering af benchmarkingindikatorerne	28
3.2 Opmærksomhedspunkter ved benchmarking.....	28

1 Population og hovedindikator

1.1 Analysens population

Analysen omhandler børn, som ved starten af børnehaveklassen gik på en folkeskole og blev sprogvurderet med klasses testen i Sprogvurdering 3-6. Elever fra privatskoler indgår ikke i analysen, da vi ikke har adgang til sprogvurderingsresultater for disse skoler. Desuden har vi frasortet specialskoleelever, da det er meget få elever på specialskolerne, der er blevet sprogvurderet med Sprogvurdering 3-6 i børnehaveklassen. I benchmarkinganalysen kontrollerer vi for børnenes og for forældrenes baggrundskarakteristika samt andel børnehaveklasseelever i privatskole i kommunen. Det er derfor ikke vurderingen, at det skævvrider analysens resultater, at privatskolerne ikke er med.

De konkrete kriterier for, hvornår et barn indgår i populationen, samt hvilke registre informationerne stammer fra, fremgår af tabel 1.1. Efter tabellen uddybes nogle af afgrænsningskriterierne.

Tabel 1.1

Afgrænsning af populationen

Kriterier	Afgrænsning	Register
Barnet går på skolen den 1. oktober	Starttidspunkt er senest den 1. oktober det pågældende skoleår og sluttidspunkt er tidligst den 1. oktober.	KOTRE fra DST
Barnet går på en folkeskole	Institutionsnummer = 1012	KOTRE fra DST
Barnet går i 0. klasse	Uddannelsesdel = 20	KOTRE fra DST
Barnet er blevet sprogvurderet med klasses testen det første halve år af skoleåret	Testdatoen er senest den 31. december.	Sprogvurdering 3-6
Der er sprogvurderingsresultater for minimum 70 pct. af folkeskoleeleverne i kommunen.	Andel sprogvurderede elever beregnes ud af alle kommunens folkeskoleelever i børnehaveklassen undtagen børn fra skoler, der er omfattet reglen om obligatoriske sprogrøver (se mere herom nedenfor). For disse skoler er det ikke obligatorisk at gennemføre en sprogvurdering i børnehaveklassen ¹⁾ .	Sprogvurdering 3-6
Barnet har fået et resultat både på talesprog og før-skrift i sprogvurderingen	For at få et resultat på hver af resultatindikatorerne, skal man svare på et minimum antal spørgsmål. Analysen omhandler kun de børn, der har fået et resultat på både talesprog og før-skrift. Det har næsten alle de børn, der er blevet sprogvurderet.	Sprogvurdering 3-6

Anm.: ¹⁾ Selvom de elever ikke indgår i beregningen af de 70 pct., er elever fra disse skoler stadig med i analysen, hvis de er blevet sprogvurderet og i øvrigt lever op til de øvrige afgrænsningskrav.

Dagtilbudskommune

Det enkelte barns resultater tilskrives barnets dagtilbudskommune umiddelbart før skolestart (konkret den 1. januar det år barnet starter i skole). Det skyldes, at sprogvurderingsresultatet anvendes som en indikator for barnets sproglige niveau ved afslutningen af dagtilbudsalderen. For 97 pct. af børnene i analysens population er dagtilbudskommunen den samme som både skolekommunen og barnets bopælskommune. Også for de børn, hvor dette ikke er tilfældet, er det mest relevant for analysen, at barnets resultat tilskrives den kommune, som barnet har gået i dagtilbud i.

Der er naturligvis også børn, som skifter kommune i løbet af dagtilbudsalderen. I så fald er det en overvejelse, hvorvidt barnets resultat skal tilskrives den seneste eller den første kommune, og dette vil ofte også afhænge af, hvornår barnet flyttede kommune. Når vi har valgt barnets dagtilbudskommune den 1. januar i det år, hvor barnet starter i skole, skyldes det flere ting. For det første ønsker vi at identificere barnets seneste dagtilbudskommune, fordi det er den kommune, der senest har haft ansvar for barnets sproglige udvikling. For det andet starter mange i før-skole eksempelvis i SFO'en

i månederne op til skolestart, så den 1. januar er valgt for at identificere et tidspunkt, hvor barnet stadig gik i dagtilbud.

For børn i private dagtilbud eller i en privat pasningsordning har vi ikke data om barnets dagtilbudskommune. For disse børn anvendes barnets bopælskommune. Som nævnt ovenfor er bopælskommunen den samme som både dagtilbudskommunen og skolekommunen for 97 pct. af populationen, hvorfor det vurderes at være en valid opgørelse at anvende bopælskommunen i stedet for dagtilbudskommunen for børn fra private dagtilbud. Barnets bopælskommune anvendes også for de børn, der ikke gik i dagtilbud den 1. januar i året for skolestart.

Kommuner med sprogvurderingsresultater for minimum 70 pct. af børnehaveklasseleverne

Det er ikke alle kommuner, der anvender Sprogvurdering 3-6, og derudover er der også kommuner, hvor kun enkelte skoler anvender dette sprogvurderingsmateriale, men hvor det ikke er bredt anvendt af alle eller de fleste skoler i kommunen. Analysen omhandler resultater for kommuner, hvor der er sprogvurderingsresultater fra Sprogvurdering 3-6 (klassetesten) for minimum 70 pct. af børnehaveklasseleverne i kommunens folkeskoler. I denne opgørelse ses bort fra de elever, der går på skoler, der er omfattet reglen om obligatoriske sprogprøver, jf. boksen nedenfor, da sprogvurderingen ikke er obligatorisk for disse skoler.

Vi har lavet denne afgrænsning for at sikre, at resultaterne for de enkelte kommuner er resultater for hele kommunen og ikke for en enkel eller få af kommunens skoler. Hvis resultaterne kun omhandlede en enkelt eller få skoler i kommunen, ville resultaterne ikke nødvendigvis være retvisende for hele kommunen. Omvendt har det også været et hensyn at have så mange kommuner med i analysen som muligt.

Skoler, der er omfattet reglen om obligatoriske sprogprøver, kan vælge også at gennemføre sprogvurderingen. Selvom disse skoler ikke indgår i beregningen af de 70 pct., er elever fra disse skoler stadig med i analysen, hvis de er blevet sprogvurderet og i øvrigt lever op til de øvrige afgrænsningskrav.

Når vi ser på de kommuner, der indgår i analysen, er det under 800 børnehaveklassebørn, der går på en skole, der er omfattet af reglen om obligatoriske sprogprøver. Knap halvdelen af disse børn er sprogvurderet og indgår derfor i analysen. Det er således en forholdsvis lille gruppe af børn (under 400), som ikke indgår i analysen på grund af reglen om obligatoriske sprogprøver. Det kan ikke udelukkes, at disse børn oftere er sprogligt udfordret end gennemsnittet. Da det er forholdsvis få børn, er det begrænset, hvor meget det kan ændre ved resultaterne på landsplan (dvs. figurerne i kapitel 4 i hovedrapporten). Når vi i kapitel 5 i hovedrapporten sammenligner kommunernes resultater, tager vi desuden højde for baggrundskaraktistika for de børn, der indgår i analysen. Derudover tager vi højde for andel børn i barnets dagtilbud, der har en anden etnisk baggrund end dansk (såkaldte kammeratskabseffekter). Frafaldet pga. af disse obligatoriske sprogprøver forventes derfor ikke at påvirke sammenligningen af kommunerne.

BEGREBER

SPROGVURDERINGEN VS. SPROGPRØVER

I børnehaveklassen findes to forskellige prøver/test relateret til barnets sprog, og disse kan i nogle tilfælde blive forvekslet.

Sprogvurderinger (Folkeskoleloven)

Det er besluttet med Folkeskoleloven, at alle børnehaveklasseelever skal sprogvurderes i starten af børnehaveklassen. Skoler, der er omfattet reglen om obligatoriske sprogprøver (se nedenfor), er dog undtaget obligatoriske sprogvurderinger, men skolerne kan stadig vælge at gøre brug af sprogvurderingerne.

Sprogvurderingen skal bruges til planlægning af undervisningen i børnehaveklassen. Man kan ikke "dumpe" sprogvurderingen.

Sprogprøver (Aftale om parallelsamfund)

I en delaftale til Aftalen om parallelsamfund blev det i 2018 besluttet at indføre obligatoriske sprogprøver på skoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et boligområde, der har været på Indenrigs- og Boligministeriets liste over udsatte boligområder mindst én gang inden for de seneste tre år.

Eleven har tre obligatoriske forsøg og et fjerde frivilligt forsøg til at bestå sprogprøven i løbet af børnehaveklassen (med sprogstimulerende forløb mellem prøverne). Hvis eleven ikke vurderes sprogparat i sprogprøven, skal eleven som udgangspunkt gå børnehaveklassen om og igen deltage i de obligatoriske sprogprøveforsøg samt i sprogstimuleringsforløb.

Repræsentation

I analysen for 2019 indgår 61 af de 98 kommuner¹. På baggrund af baggrundsanalyser har vi ikke grund til at tro, at analysepopulationen er markant anderledes end samtlige børn i børnehaveklassen. For eksempel ligner analysepopulationen den fulde gruppe af børnehaveklasseelever både hvis vi ser på fordelingen af herkomstgrupper og på fordelingen af hhv. mor og fars uddannelsesniveau. Analysepopulationen har desuden samme gennemsnitlige fraværspcent som landsgennemsnittet fra august til december 2019, og andelen af børn, der har skiftet skole fra august til december 2019 er også den samme hhv. for analysepopulationen og landsgennemsnittet.

Det skal dog bemærkes, at blandt kommunerne i analysen er der i alt 9 pct. af børnehaveklasseelverne, som ikke er sprogvurderet. Vi kan se, at indvandrere og efterkommere er overrepræsenteret i denne gruppe af børn uden sprogvurderinger sammenlignet med fordelingen på landsplan. Det samme er tilfældet for børn, hvis mødre højest har en grundskoleuddannelse. Dette kan blandt andet hænge sammen med, at det som nævnt ikke er obligatorisk at sprogvurdere elever på skoler, der er omfattet reglen om obligatoriske sprogprøver. Hertil skal det dog bemærkes, at det som nævnt ovenfor ser ud til, at mange elever stadig bliver sprogvurderet, selvom de skal tage en obligatorisk sprogprøve samme år.

Det kan ikke udelukkes, at de børn, der ikke er blevet sprogvurderet, oftere er sprogligt udfordret end gennemsnittet. Det tager analysen dog højde for, når vi sammenligner kommunernes resultater. I benchmarkinganalysen beregnes kommunens forventede andel børn, der er sprogligt udfordret, ud fra rammevilkårene for de børn, der er sprogvurderet, og som dermed indgår i analysen. Hvis et barn ikke er blevet sprogvurderet, vil barnet hverken påvirke kommunens faktiske andel børn med sproglige udfordringer eller kommunens forventede andel børn med sproglige udfordringer.

¹ Når vi undervejs i hovedrapporten og i bilag 2 viser resultater for 2018 og 2020 omhandler det hhv. 52 kommuner i 2018 og 67 kommuner for 2020.

1.2 Børn med sproglige udfordringer

Analysens hovedindikator omhandler, hvorvidt det enkelte barn er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Vi opgør dette på baggrund af sprogvurderingsresultater foretaget i starten af børnehaveklassen. Det er besluttet med Folkeskoleloven, at alle børnehaveklasseelever skal sprogvurderes i starten af børnehaveklassen², men det er valgfrit hvilket sprogvurderingsværktøj, der anvendes. Mange skoler anvender dog Børne- og Undervisningsministeriets sprogvurderingsmateriale ”Sprogvurdering 3-6”, som IT-understøttes af Rambøll. Det er resultatet fra dette sprogvurderingsmateriale, som anvendes i denne analyse. Fra 2021 har Børne- og Undervisningsministeriet også udviklet sin egen it-understøttelse af Sprogvurdering 3-6, men da denne analyse kun omhandler resultater frem til 2020 har det ikke været relevant for analysen. Alt sprogvurderingsdata i denne analyse er således indhentet fra Rambøll.

Da sprogvurderingsresultaterne anvendes som et resultatmål for børnenes sproglige udvikling i dagtilbudsalderen, anvender vi kun sprogvurderingsresultater, der er foretaget i første halvår af skoleåret, konkret senest den 31. december.

Klassetesten

I børnehaveklassen kan sprogvurderingen både foretages som en klassetest og som en individuel test³. Resultaterne fra de to test er ikke umiddelbart sammenlignelige. I vejledningen til sprogvurderingsmaterialet fremgår det, at den individuelle test kan anvendes som et *supplement* til klassetesten for de børn, der scorer lavt i klassetesten, og mange børn har derfor kun resultater fra klassetesten. I denne analyse anvender vi derfor kun resultater fra klassetesten.

Hvis samme barn har flere sprogvurderinger anvendes den første

Nogle elever er blevet sprogvurderet flere gange med klassetesten i løbet af det første halve år i børnehaveklassen. For de elever anvender vi børnenes første sprogvurderingsresultat, fordi formålet med analysen er at undersøge, hvor mange børn, der er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. I den sammenhæng er det mest hensigtsmæssigt at anvende resultatet fra den tidligste sprogvurdering, dels fordi det er det resultat, der er tættest på tidspunktet for barnets overgang fra dagtilbud til skole og dels fordi eventuelle senere sprogvurderinger kan være påvirket af indsatser i skolen. Eksempelvis kan en børnehaveklasselærer igangsætte særlige sprogstimulerende indsatser for børn med sproglige udfordringer, som kan ses i de senere sprogvurderingsresultater.

Sprogvurdering 3-6 har et krav om et minimum antal af spørgsmål, som man skal besvare, for at der beregnes et resultat hhv. for talesprog og for før-skrift. Derfor er der nogle børn, som ikke har fået et resultat på en eller begge resultatindikatorer. Hvis et barn ikke har fået et resultat på nogle af resultatindikatorerne, men har fået lavet en senere sprogvurdering anvendes den senere sprogvurdering (som dog skal være lavet senest den 31. december, jf. ovenfor). Hvis et barn kun har fået et resultat på én af resultatindikatorerne, men har fået lavet en senere sprogvurdering med resultat på begge resultatindikatorer, anvendes denne senere sprogvurdering for begge resultatindikatorer, hvis sprogvurderingen er lavet senest 30 dage efter den første sprogvurdering. Langt størstedelen af børnene har dog resultater på begge resultatindikatorer allerede i deres første sprogvurdering. Analysen indeholder kun resultater for de børn, der har fået et resultat på begge resultatindikatorer, hvilket er tilfældet for 99,5 pct. af børnene med et sprogvurderingsresultat.

² Skoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et udsat boligområde, er undtaget den obligatoriske sprogvurdering, da eleverne i stedet skal bestå en obligatorisk sprogprøve i børnehaveklassen.

³ Du kan læse mere om de to test i vejledningen til sprogvurderingsmaterialet.

Børn med sproglige udfordringer

I sprog vurderingen opgøres børnenes resultater på to resultatindikatorer hhv. for deres talesproglige færdigheder og for deres før-skriftlige færdigheder. For hver af resultatindikatorerne får man et resultat på en percentil-score (også kaldet normscore) fra 0 til 100. På denne score er resultatet korrigeret for barnets køn og alder ved sprog vurderingen. Eksempelvis angiver en percentil-score på 10 pct., at barnet er blandt de 10 pct. lavest scorende børn givet barnets køn og alder. Korrektionen bygger på et normstudie, der blev foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af sprog vurderingsmaterialet. Normstudiet omhandlede en repræsentativ population af etsprogede børnehaveklasseelever.

På baggrund af percentil-scoren kan barnets resultat (hhv. for talesprog og for før-skrift) inddeles i tre indsatsgrupper:

- *Særlig indsats*: Børn med resultater mellem 0 og 5 på percentil-scoren. Det er således de børn, der klarer sig aller dårligst ved sprog vurderingen og resultatet indikerer, at barnet har behov for en ekstra sprogstimulerende indsats.
- *Fokuseret indsats*: Børn med resultater mellem 5 og 15 på percentil-scoren. Det er børn med et lidt bedre sprog vurderingsresultat ift. børnene i "særlig indsats", men resultatet indikerer stadig, at barnet har behov for en ekstra sprogstimulerende indsats.
- *General indsats*: Børn med resultatet mellem 15 og 100 på percentil-scoren. Resultater i denne kategori indikerer, at børnene har et alderssvarende sprog, selvom de stadig kan være under gennemsnittet på nogle sproglige områder.

I denne analyse ser vi på andel børn med sproglige udfordringer. Det har vi defineret som børn i de to indsatsgrupper, der indikerer, at barnet har behov for en ekstra sprogstimulerende indsats. Vi betegner således barnet som sprogligt udfordret, hvis sprog vurderingsresultaterne ligger i "særlig indsats" eller i "fokuseret indsats" – eller med andre ord, hvis sprog vurderingsresultaterne ligger mellem 0 og 15 på percentilscoren.

Der er selvfølgelig også forskelle på børnenes sproglige niveau for de børn, der ikke er sprogligt udfordret (dvs. børn, der har et sprog vurderingsresultat mellem 15 og 100). I den forbindelse kan der også være børn, der klarer sig udmærket, men hvor man ud fra barnets rammevilkår, ville forvente et endnu bedre resultat. Dette er dog ikke fokus i denne analyse.

1.3 Analyseperiode

Analysen indeholder sprog vurderingsresultater for 2018, 2019 og 2020. Vores hovedfokus er sprog vurderingsresultaterne for 2019 – dvs. de børn, der startede i skole i skoleåret 2019/2020. Det har vi valgt, da resultaterne for 2020 (skoleåret 2020/2021) kan være påvirket af COVID-19-perioden, som har givet børnene en anderledes hverdag i tiden før og efter deres skolestart.

De børn der startede i skole i 2020, var for det første hjemsendt fra deres dagtilbud i en måned i marts/april 2020, og derefter kom de tilbage til et dagtilbud, hvor mange af de normale hverdagsaktiviteter var sat på pause til fordel for et fokus på at mindske smitterisikoen i dagtilbuddene. Det kan blandt andet have betydet, at nogle af de sproglige indsatser, som dagtilbuddene under normale

omstændigheder arbejder med, blev nedprioriteret i denne periode. Dertil hører at børnenes overgang til skolen også foregik på en anden måde end normalt⁴, og at deres første tid i skolen ligeledes har været præget af en hverdag med fokus på at mindske smitterisikoen.

På trods af de særlige omstændigheder for 2020-årgangen har vi stadig valgt at vise resultaterne for dette år undervejs i hovedrapporten samt i bilag 2 "Kommunespecifikke nøgletal". Det skyldes, at det er de nyeste tal, hvorfor det alene af den grund kan være interessant også at betragte disse. Man bør dog se på resultaterne for 2020 med ovenstående forbehold in mente.

⁴ VIVE 2021. "Børnehavedrift i foråret 2021 i lyset af covid-19 – Spørgeskemaundersøgelse blandt ledere af børnehaver".

2 Regressionsanalyser

Til analysen har vi overordnet set lavet to typer af regressionsanalyser. For det første har vi til kapitel 5 og 6 anvendt en logistisk multilevel-model for at estimere sammenhængen mellem rammevilkår samt dagtilbudstyper og børnenes sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. For det andet har vi i kapitel 7 anvendt en OLS-model til at estimere sammenhængen mellem kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og kommunernes benchmarkingindikatorer.

2.1 Regressionsanalysen til kapitel 5 og 6

2.1.1 Beskrivelse af multi-level-modellen

Regressionsresultaterne i hovedrapportens kapitel 5 og 6 er beregnet med en logistisk multilevelmodel. I denne model er niveau 1 *individniveau*, niveau 2 er *dagtilbudsniveau* og niveau 3 er *kommuneniveau*. Dagtilbudsniveauet angiver barnets dagtilbud den 1. januar det år barnet starter i skole. For børn i private dagtilbud er dette dog opgjort den første onsdag i oktober⁵. Kommuneniveauet angiver dagtilbuddets beliggenhedskommune, for børn i private dagtilbud og børn uden for dagtilbud anvendes dog barnets bopælskommune.

Multi-level-modeller anvendes ofte, når data har en hierarkisk struktur. Konkret i denne analyse antages det, at børnenes sproglige niveau alt andet lige er mere ens blandt børn hhv. i samme dagtilbud og i samme kommune, fordi de deler en række ikke-observerbare karakteristika.

2.1.2 Rammevilkår i regressionsanalysen i kapitel 5

I benchmarkinganalysen i hovedrapportens kapitel 5 tages der højde for kommunernes rammevilkår. Rammevilkår betegner de strukturelle forhold, som den enkelte kommune opererer under, og er generelt kendetegnet ved, at de ikke kan ændres af kommunerne på kort eller mellemlang sigt. I tabel 2.1 beskrives hvilke rammevilkår, der konkret indgår i analysen, samt hvilke registre vi anvender for at identificere dem. Benchmarkinganalysen omhandler andel børn i kommunen med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud i 2019.

Tabel 2.1

Rammevilkår i benchmarkinganalysen om andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud, 2019

Variabel	Register	Bemærkning
Barnets baggrundskarakteristika		
Køn	BEF	
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)	BEF, Sprogvurdering 3-6	
Antal måneder i skolen ved sprogvurderingen	Sprogvurdering 3-6	Her er skolestart angivet som den 1. august for alle børn. Dvs. variabelen angiver antal måneder fra 1. august til dato for sprogvurderingen.

⁵ Hvis et barn gik i privat dagtilbud i oktober 2018, men var startet i et kommunalt eller selvejende dagtilbud inden den 1. januar 2019, er det registreringen den 1. januar, som anvendes.

Barnets og forældrenes herkomst		
Barnets herkomst	BEF	
Mor/far er fra et MENAPT-land ¹⁾	BEF	Opgjort ud fra oprindelsesland. MENAPT-lande er en forkortelse for lande i Mellemøsten, Nordafrika samt Afghanistan, Pakistan og Tyrkiet.
Forældrenes ressourceniveau		
Mors/fars højeste fuldførte uddannelse ¹⁾	UDDA	Opgjort pr. 31. juli 2019
Husstandens ækvivalerede disponible indkomst	IND	Opgjort for 2018.
Mors beskæftigelsesstatus	RAS	Opgjort i november 2018. Modellen indeholder kun en variabel for mors beskæftigelsesstatus, da rammevilkåret ikke er signifikant for barnets far.
Bor i almen bolig	BBRENHED	Opgjort pr. december 2018.
Far dømt efter straffeloven eller øvrige særlove i de seneste fem år	KRAF	Opgjort for de seneste fem år, dvs. 2014 til 2018.
Mors alder ved barnets fødsel	BEF	
Barnets søskende		
Placering i søskendeflokken	BEF	Søskende afgrænses til andre børn i husstanden under 18 år på opgørelsestidspunktet, 30. september 2019.
Tvilling eller trilling	FTBARN	
Mere end to børn i husstanden	BEF	Søskende afgrænses til andre børn i husstanden under 18 år på opgørelsestidspunktet, 30. september 2019.
Kontakt til sundhedsvæsenet		
Barnets antal besøg ved almen læge i 2018	SSSY	
Barnets antal besøg på somatisk sygehus i 2018	LPR	
Barnet har en psykiatrisk diagnose	LPR	Opgørelsen omfatter aktionsdiagnoser og bidiagnoser, som er registreret i forbindelse med kontakt til et sygehus de seneste fem år, dvs. fra 2014 til 2018.
Barnet har en fysisk diagnose	LPR	Opgørelsen omfatter aktionsdiagnoser, som er registreret i forbindelse med kontakt til et sygehus. Opgjort for hele barnets liv.
Barnets fødsel		
Barnets vægt ved fødslen	MFR	
Mors BMI ved barnets fødsel	MFR	
Negative begivenheder		
Mor og/eller far er blevet skilt fra 2016 til skolestart	BEF	Opgjort fra 2016 til juli 2019.
Barnets dagtilbud inden skolestart		
Alder ved start i kommunalt eller selvejende dagtilbud	BOERNFB, DAGI, BEF	Dette har kun været muligt at opgøre for børn i kommunale og selvejende dagtilbud. Angiver alderen det år, hvor barnet startede i et kommunalt eller selvejende dagtilbud.
Andel børn i dagtilbuddet med anden etnisk herkomst end dansk	BOERNFB, BEF	Børn i dagtilbuddet er opgjort pr. 1. januar 2019 (alle børn i daginstitutionen, hvis integreret institution, så kun 3-6-årsafdelingen). For børn i private dagtilbud opgøres andel med anden etnisk herkomst samlet for alle de private dagtilbud i kommunen (da vi ikke har data på institutionsniveau for private dagtilbud). Kategorien "gik ikke i dagtilbud inden skolestart" indeholder også børn i private pasningsordninger, da vi ikke har dagtilbudsdata for disse.
Kommunekaraktetika		
Andel af kommunens børnehaveklasse-elever, der går på en privat skole.	KOTRE	Børnehaveklasseelever er opgjort pr. 1. oktober 2019. Andel privatskoleelever (INST3=1013) ud af elever i folkeskole og privatskole.

Anm.: Hvis ikke andet er angivet, er registrene fra Danmarks Statistik. ¹⁾Der er kodet en separat variabel hhv. for barnets mor og barnets far.

2.1.3 Variable om dagtilbudstyper

I kapitel 6 tilføjes yderligere to variable til regressionsmodellen; hhv. barnets dagtilbudstype før skolestart og barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen. Disse er beskrevet i tabel 2.2.

Tabel 2.2

Variable om barnets dagtilbudstyper

Variabel	Register	Bemærkning
Barnets dagtilbudstype op til skolestart	BOERNFB, BOERNPRI	Opgjort den 1. januar 2019, dog den første onsdag i oktober 2018 for børn i private dagtilbud. Da vi ikke har registreringer om børn i private pasningsordninger, har det ikke været muligt at adskille disse børn fra børn uden for dagtilbud.
Barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen	BOERNFB, DAGI	Det har kun været muligt at opgøre for børn i kommunale og selvejende dagtilbud. Nogle børn har både gået i vuggestue og dagpleje. Variablen angiver, hvilken dagtilbudstype barnet har brugt i flest år.

2.1.4 Regressionsresultater for talesprog i 2019

I tabel 2.3 fremgår resultaterne af regressionsanalysen for 2019 for talesprog. Det er disse resultater, der anvendes i benchmarkinganalysen i kapitel 5. Hovedindikatoren er, om barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Et positivt parameterestimat angiver, at rammevilkåret øger barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Tabellen viser parameterestimatet, standardfejlen og den marginale effekt af de variable, der indgår i modellen. Resultaterne fortolkes på samme måde som en almindelig logistisk regressionsanalyse. Da alle variable indgår i analysen samtidig, er parameterestimer og marginale effekter udtryk for variabelens betydning, når de øvrige variable holdes konstant.

Det skal bemærkes, at det ikke er meningsfulgt at fortolke på resultaterne for køn og alder ved sprogvurderingen. Det skyldes, at der i beregningen af sprogvurderingsscoren allerede er taget højde for barnets køn og alder. Vi har dog vurderet, at det var væsentligt stadig at tage højde for begge rammevilkår, blandt andet fordi begge variable stadig er signifikante i denne analyse.

Tabel 2.3

Regressionsresultater, sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud for *talesprog*, 2019

Variabel	Parameterestimat	Standardfejl	Marginale effekter (procentpoint)
Barnets baggrundskarakteristika			
Køn (ref.: Pige)	-0,33 ***	0,03	-4,39
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)	0,35 ***	0,10	4,66
Alder ved sprogvurderingen (i måneder) ²	0,00 ***	0,00	-0,03
Antal måneder i skolen ved sprogvurderingen (ref.: 1-2 mdr. efter skolestart)			
Under 1 mdr. efter skolestart	0,15 **	0,06	2,04
2-3 mdr. efter skolestart	-0,10 **	0,04	-1,29
3-5 mdr. efter skolestart	-0,02	0,07	-0,32
Mere end 5 mdr. efter skolestart (dvs. de har gået børnehaveklassen om)	-0,14	0,16	-1,82

Barnets og forældrenes herkomst

Barnets herkomst (ref.: Dansk)

Vestlig indvandrer	0,90 ***	0,15	14,40
Ikke-vestlig indvandrer	0,90 ***	0,12	14,50
Vestlig efterkommer	1,00 ***	0,09	16,30
Ikke-vestlig efterkommer	0,99 ***	0,06	16,30
Mor er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,14	0,10	1,82
Far er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,44 ***	0,09	5,86

Forældrenes baggrundskarakteristika

Mors højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)

Gymnasial uddannelse	-0,20 **	0,08	-2,90
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,09	0,05	-1,28
Kort videregående uddannelse	-0,21 **	0,08	-3,05
Mellemlang videregående uddannelse	-0,36 ***	0,06	-5,08
Lang videregående uddannelse	-0,69 ***	0,07	-8,95
Uddannelse uoplyst	-0,16 *	0,09	-2,37

Fars højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)

Gymnasial uddannelse	-0,42 ***	0,08	-5,77
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,15 **	0,05	-2,25
Kort videregående uddannelse	-0,23 **	0,07	-3,36
Mellemlang videregående uddannelse	-0,49 ***	0,06	-6,55
Lang videregående uddannelse	-0,51 ***	0,07	-6,79
Uddannelse uoplyst	-0,26 **	0,09	-3,64

Husstandens ækvivalerede disponible indkomst (ref.: Lav indkomst)

Under middel	0,00	0,05	-0,06
Middel	-0,12 **	0,06	-1,60
Over middel	-0,12 *	0,06	-1,62
Høj	-0,08	0,07	-1,05

Mors beskæftigelsesstatus (ref.: I beskæftigelse)

Arbejdsløs	0,21 **	0,08	2,93
Under uddannelse	-0,12	0,09	-1,58
Udenfor arbejdsstyrken	0,08	0,05	1,06
Beskæftigelse ukendt	0,26	0,46	3,60

Bor i almen bolig (ref.: Nej)

	0,16 **	0,05	2,05
--	---------	------	------

Mors alder ved barnets fødsel (ref.: 30-35 år)

23 år eller yngre	0,00	0,06	-0,03
24-29 år	0,02	0,04	0,21
36-38 år	0,01	0,06	0,17
39 år eller ældre	0,09	0,07	1,27

Far dømt efter straffeloven eller øvrige særlove i de seneste fem år (ref.: Nej)

	0,05	0,06	0,65
--	------	------	------

Mor ukendt (ref.: Nej)

	0,44	0,50	5,83
--	------	------	------

Far ukendt (ref.: Nej)

	0,16	0,12	2,16
--	------	------	------

Barnets søskende			
Placering i søskendeflokken (ref.: Ældste barn)			
Enebarn	0,20 ***	0,05	2,66
Midterbarn	0,00	0,06	0,00
Yngste barn	0,14 ***	0,04	1,85
Tvilling eller trilling (ref.: Nej)	0,14	0,09	1,82
Mere end to børn i husstanden (ref.: Nej)	0,04	0,04	0,52
Kontakt til sundhedsvæsenet			
Barnets antal besøg ved almen læge i 2018 (ref.: 1-3 kontakter)			
Ingen kontakter	0,11 *	0,06	1,48
Over 3 kontakter	0,00	0,03	0,06
Barnets antal indlæggelsesdage på somatisk sygehus i 2018 (ref.: 0 sygehusdage)			
1-3 sygehusdage	0,09 **	0,04	1,23
Over 3 sygehusdage	0,09	0,07	1,21
Eleven har en psykiatrisk diagnose (ref.: Nej)	0,48 ***	0,12	6,30
Eleven har en fysisk diagnose (ref.: Nej)	0,31 ***	0,08	4,09
Barnets fødsel			
Barnets vægt ved fødslen (ref.: Normal fødselsvægt)			
Høj fødselsvægt	-0,05	0,11	-0,66
Lav fødselsvægt	0,16 **	0,08	2,21
Meget lav fødselsvægt	0,70 ***	0,19	10,80
Fødselsvægt ukendt	-0,11	0,12	-1,35
Mors BMI ved barnets fødsel (ref.: Normalvægtig, 18,5-25)			
Undervægtig (Under 18,5)	-0,05	0,08	-0,61
Overvægtig eller svært overvægtig (over 25)	0,06 *	0,04	0,79
Mors BMI ukendt	0,29 **	0,11	3,99
Negative begivenheder			
Mor og/eller far er blevet skilt fra 2016 til skolestart (ref.: Nej)	-0,01	0,07	-0,13
Barnets dagtilbud inden skolestart			
Alder ved start i dagtilbud (ref.: Gik i dagtilbud det år barnet fyldte 1 år)			
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 2 år	0,14 **	0,05	1,88
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,16 **	0,07	2,15
Var ikke startet i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,43 ***	0,08	6,20
Dagtilbudsstart ukendt	0,08	0,11	1,07
Andel børn i dagtilbuddet med anden etnisk herkomst end dansk (ref.: Under 5 pct.)			
5-10 pct.	-0,09	0,06	-1,15
10-25 pct.	0,07	0,06	0,93
Over 25 pct.	0,28 ***	0,07	3,95
Gik ikke i dagtilbud før skolestart	-0,07	0,13	-0,90

Kommunekaraktteristika

Andel af kommunens børnehaveklasseelever, der går på en privat skole.	0,00	0,00	0,04
---	------	------	------

Anm.: Antal observationer: 31.509. *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger

I tabel 2.4 fremgår resultaterne af regressionsanalysen til kapitel 6 for talesprog. Ud over de to variable om barnets dagtilbudstype indgår de øvrige variable fra benchmarkinganalysen også i modellen, dog ikke variabelen med barnets alder ved start i dagtilbud. Parameterestimer mm. for disse variable ligner resultaterne fra tabel 2.3. Tabellen fortolkes som tabel 2.3.

Tabel 2.4

Regressionsresultater, sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud for *talesprog*, 2019

Variable om barnets dagtilbudstype	Parameter-estimat	Standardfejl	Marginale effekter (procentpoint)
Barnets dagtilbudstype inden skolestart (ref.: Kommunalt dagtilbud)			
Selvejende institution	-0,07	0,06	-0,92
Privat daginstitution	0,06	0,09	0,75
Privat pasningsordning eller uden for dagtilbud	-0,12	0,13	-1,57
Barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen (ref.: Mest kommunal eller selvejende dagpleje)			
Mest kommunal eller selvejende vuggestue	-0,02	0,04	-0,33
Både kommunal eller selvejende vuggestue og dagpleje lige meget	-0,03	0,10	-0,43
Har ikke gået i kommunal eller selvejende vuggestue eller dagpleje	0,22 ***	0,07	3,08
Der er ikke dagtilbudsdata for bopælskommunen ¹⁾	-0,04	0,07	-0,58

Anm.: Antal observationer: 31.509. *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01. I modellen er der samtidig taget højde for alle variable i model 2.4, dog ikke variabelen med barnets alder ved start i dagtilbud. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

¹⁾Nogle kommuner indgår ikke i børnepasningsregistre for 2015 og 2016. Derfor har det ikke været muligt at opgøre barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen for disse kommuner.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger

2.1.5 Regressionsresultater for før-skrift i 2019

I tabel 2.5 fremgår resultaterne af regressionsanalysen for 2019 for før-skrift. Det er disse resultater, der anvendes i benchmarkinganalysen i kapitel 5. Hovedindikatoren er, om barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Et positivt parameterestimat angiver, at rammevilkåret øger barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Tabellen viser parameterestimatet, standardfejlen og den marginale effekt af de variable, der indgår i modellen. Resultaterne fortolkes på samme måde som en almindelig logistisk regressionsanalyse. Da alle variable indgår i analysen samtidig, er parameterestimer og marginale effekter udtryk for variabelens betydning, når de øvrige variable holdes konstant.

Det skal bemærkes, at det ikke er meningsfulgt at fortolke på resultaterne for køn og alder ved sprogvurderingen. Det skyldes, at der i beregningen af sprogvurderingsscoren allerede er taget højde for barnets køn og alder. Vi har dog vurderet, at det var væsentligt stadig at tage højde for begge rammevilkår, blandt andet fordi begge variable stadig er signifikante i denne analyse.

Tabel 2.5

Regressionsresultater, sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud for før-skrift, 2019

Variabel	Parameter-estimat	Standardfejl	Marginale effekter (procentpoint)
Barnets baggrundskarakteristika			
Køn (ref.: Pige)	-0,20 ***	0,03	-2,57
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)	-0,61 ***	0,09	-7,81
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)^2	0,00 ***	0,00	0,05
Antal måneder i skolen ved sprogvurderingen (ref.: 1-2 mdr. efter skolestart)			
Under 1 mdr. efter skolestart	0,32 ***	0,07	4,62
2-3 mdr. efter skolestart	-0,27 ***	0,04	-3,33
3-5 mdr. efter skolestart	-0,42 ***	0,09	-5,03
Mere end 5 mdr. efter skolestart (dvs. de har gået børnehaveklassen om)	-0,70 ***	0,16	-7,78
Barnets og forældrenes herkomst			
Barnets herkomst (ref.: Dansk)			
Vestlig indvandrer	0,65 ***	0,16	9,55
Ikke-vestlig indvandrer	0,23 *	0,13	3,09
Vestlig efterkommer	0,63 ***	0,10	9,14
Ikke-vestlig efterkommer	0,21 **	0,07	2,78
Mor er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,32 **	0,10	4,02
Far er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,21 **	0,10	2,69
Forældrenes baggrundskarakteristika			
Mors højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)			
Gymnasial uddannelse	-0,38 ***	0,08	-5,37
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,12 **	0,05	-1,88
Kort videregående uddannelse	-0,31 ***	0,08	-4,44
Mellemlang videregående uddannelse	-0,58 ***	0,06	-7,85
Lang videregående uddannelse	-0,83 ***	0,08	-10,50
Uddannelse uoplyst	-0,40 ***	0,09	-5,71
Fars højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)			
Gymnasial uddannelse	-0,37 ***	0,08	-5,06
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,14 **	0,05	-2,06
Kort videregående uddannelse	-0,42 ***	0,08	-5,65
Mellemlang videregående uddannelse	-0,47 ***	0,06	-6,19
Lang videregående uddannelse	-0,68 ***	0,07	-8,48
Uddannelse uoplyst	-0,26 **	0,10	-3,58
Husstandens ækvivalerede disponible indkomst (ref.: Lav indkomst)			
Under middel	-0,13 **	0,05	-1,70
Middel	-0,13 **	0,06	-1,80

Over middel	-0,26 ***	0,07	-3,43
Høj	-0,33 ***	0,07	-4,16
Mors beskæftigelsesstatus (ref.: I beskæftigelse)			
Arbejdsløs	0,22 **	0,08	2,99
Under uddannelse	-0,09	0,09	-1,13
Udenfor arbejdsstyrken	0,06	0,05	0,80
Beskæftigelse ukendt	0,45	0,48	6,28
Bor i almen bolig (ref.: Nej)	0,11 **	0,05	1,34
Mors alder ved barnets fødsel (ref.: 30-35 år)			
23 år eller yngre	0,18 **	0,06	2,35
24-29 år	0,04	0,04	0,51
36-38 år	0,08	0,06	0,98
39 år eller ældre	0,16 **	0,07	2,09
Far dømt efter straffeloven eller øvrige særlove i de seneste fem år (ref.: Nej)	0,17 **	0,06	2,17
Mor ukendt (ref.: Nej)	0,09	0,52	1,09
Far ukendt (ref.: Nej)	0,18	0,12	2,24
Barnets søskende			
Placering i søskendeflokken (ref.: Ældste barn)			
Enebarn	0,19 ***	0,05	2,30
Midterbarn	0,15 **	0,06	1,78
Yngste barn	0,28 ***	0,04	3,58
Tvilling eller trilling (ref.: Nej)	0,16 *	0,09	2,08
Mere end to børn i husstanden (ref.: Nej)	0,13 **	0,04	1,66
Kontakt til sundhedsvæsenet			
Barnets antal besøg ved almen læge i 2018 (ref.: 1-3 kontakter)			
Ingen kontakter	0,16 **	0,06	2,06
Over 3 kontakter	0,00	0,04	0,05
Barnets antal indlæggelsesdage på somatisk sygehus i 2018 (ref.: 0 sygehusdage)			
1-3 sygehusdage	0,01	0,04	0,14
Over 3 sygehusdage	0,22 **	0,07	2,93
Eleven har en psykiatrisk diagnose (ref.: Nej)	0,44 ***	0,12	5,60
Eleven har en fysisk diagnose (ref.: Nej)	0,13	0,09	1,69
Barnets fødsel			
Barnets vægt ved fødslen (ref.: Normal fødselsvægt)			
Høj fødselsvægt	-0,19 *	0,12	-2,29
Lav fødselsvægt	0,25 **	0,08	3,33
Meget lav fødselsvægt	0,52 **	0,19	7,50
Fødselsvægt ukendt	0,06	0,13	0,72

Mors BMI ved barnets fødsel (ref.: Normalvægtig, 18,5-25)			
Undervægtig (Under 18,5)	-0,08	0,09	-0,94
Overvægtig eller svært overvægtig (over 25)	0,17 ***	0,04	2,15
Mors BMI ukendt	0,13	0,12	1,70
Negative begivenheder			
Mor og/eller far er blevet skilt fra 2016 til skolestart (ref.: Nej)	0,17 **	0,07	2,17
Barnets dagtilbud inden skolestart			
Alder ved start i dagtilbud (ref.: Gik i dagtilbud det år barnet fyldte 1 år)			
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 2 år	0,12 **	0,05	1,52
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,17 **	0,07	2,29
Var ikke startet i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,21 **	0,08	2,73
Dagtilbudsstart ukendt	0,02	0,11	0,24
Andel børn i dagtilbuddet med anden etnisk herkomst end dansk (ref.: Under 5 pct.)			
5-10 pct.	-0,07	0,07	-0,80
10-25 pct.	0,09	0,07	1,12
Over 25 pct.	0,24 **	0,08	3,13
Gik ikke i dagtilbud før skolestart	-0,03	0,15	-0,32
Kommunekaraktetika			
Andel af kommunens børnehaveklasse-elever, der går på en privat skole.	0,01 *	0,00	0,12

Anm.: Antal observationer: 31.509. *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger.

I tabel 2.6 fremgår resultaterne af regressionsanalysen til kapitel 6 for før-skrift. Ud over de to variable om barnets dagtilbudstype indgår de øvrige variable fra benchmarkinganalysen også i modellen, dog ikke variabelen med barnets alder ved start i dagtilbud. Parameterestimer mm. for disse variable ligner resultaterne fra tabel 2.5. Tabellen fortolkes som tabel 2.5.

Tabel 2.6

Regressionsresultater, sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud for før-skrift, 2019

Variable om barnets dagtilbudstype	Parameter-estimat	Standardfejl	Marginale effekter (procentpoint)
Barnets dagtilbudstype inden skolestart (ref.: Kommunalt dagtilbud)			
Selvejende institution	-0,05	0,07	-0,62
Privat daginstitution	0,23 **	0,11	3,14
Privat pasningsordning eller uden for dagtilbud	-0,10	0,14	-1,20
Barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen (ref.: Mest kommunal eller selvejende dagpleje)			
Mest kommunal eller selvejende vuggestue	-0,03	0,04	-0,32
Både kommunal eller selvejende vuggestue og dagpleje lige meget	-0,07	0,11	-0,85
Har ikke gået i kommunal eller selvejende vuggestue eller dagpleje	0,08	0,07	1,00
Der er ikke dagtilbudsdata for bopælskommunen ¹⁾	-0,06	0,08	-0,78

Anm.: Antal observationer: 31.509. *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01. I modellen er der samtidig taget højde for alle variable i model 2.4, dog ikke variabelen med barnets alder ved start i dagtilbud. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

¹⁾Nogle kommuner indgår ikke i børnepasningsregistre for 2015 og 2016. Derfor har det ikke været muligt at opgøre barnets dagtilbudstype i 0-2-årsalderen for disse kommuner.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

2.1.6 Regressionsresultater for talesprog i 2020

I tabel 2.7 fremgår resultaterne af regressionsanalysen for 2020 for talesprog. Disse resultater anvendes til at beregne kommunernes benchmarkingindikatorer for 2020, som vises i bilag 2. Hovedindikatoren er, om barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Et positivt parameterestimat angiver, at rammevilkåret øger barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Tabellen viser parameterestimatet, standardfejlen og den marginale effekt af de variable, der indgår i modellen. Resultaterne fortolkes på samme måde som en almindelig logistisk regressionsanalyse. Da alle variable indgår i analysen samtidig, er parameterestimer og marginale effekter udtryk for variabelens betydning, når de øvrige variable holdes konstant.

Det skal bemærkes, at det ikke er meningsfulgt at fortolke på resultaterne for køn og alder ved sprogvurderingen. Det skyldes, at der i beregningen af sprogvurderingsscoren allerede er taget højde for barnets køn og alder. Vi har dog vurderet, at det var væsentligt stadig at tage højde for begge rammevilkår, blandt andet fordi begge variable stadig er signifikante i denne analyse.

Tabel 2.7

Regressionsresultater, sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud for talesprog, 2020

Variabel	Parameter-estimat	Standardfejl	Marginale effekter (procentpoint)
Barnets baggrundskarakteristika			
Køn (ref.: Pige)	-0,34 ***	0,03	-4,68
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)	0,29 **	0,10	4,11
Alder ved sprogvurderingen (i måneder) ²	0,00 **	0,00	-0,03

Antal måneder i skolen ved sprogvurderingen (ref.: 1-2 mdr. efter skolestart)			
Under 1 mdr. efter skolestart	0,11	0,07	1,54
2-3 mdr. efter skolestart	-0,08 *	0,04	-1,05
3-5 mdr. efter skolestart	-0,13 **	0,07	-1,83
Mere end 5 mdr. efter skolestart (dvs. de har gået børnehaveklassen om)	0,05	0,17	0,76
Barnets og forældrenes herkomst			
Barnets herkomst (ref.: Dansk)			
Vestlig indvandrer	0,97 ***	0,15	16,60
Ikke-vestlig indvandrer	1,09 ***	0,12	19,00
Vestlig efterkommer	0,88 ***	0,08	14,70
Ikke-vestlig efterkommer	0,97 ***	0,06	16,50
Mor er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,41 ***	0,09	5,79
Far er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,18 **	0,09	2,52
Forældrenes baggrundskarakteristika			
Mors højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)			
Gymnasial uddannelse	-0,20 **	0,07	-3,10
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,04	0,05	-0,57
Kort videregående uddannelse	-0,29 ***	0,08	-4,35
Mellemlang videregående uddannelse	-0,32 ***	0,05	-4,77
Lang videregående uddannelse	-0,67 ***	0,07	-9,11
Uddannelse uoplyst	0,03	0,13	0,46
Fars højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)			
Gymnasial uddannelse	-0,29 ***	0,08	-4,16
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,13 **	0,05	-1,97
Kort videregående uddannelse	-0,17 **	0,07	-2,55
Mellemlang videregående uddannelse	-0,43 ***	0,06	-6,01
Lang videregående uddannelse	-0,43 ***	0,06	-5,99
Uddannelse uoplyst	0,02	0,12	0,29
Husstandens ækvivalerede disponible indkomst (ref.: Lav indkomst)			
Under middel	-0,15 **	0,05	-2,17
Middel	-0,21 ***	0,06	-3,03
Over middel	-0,28 ***	0,06	-4,03
Høj	-0,31 ***	0,07	-4,40
Mors beskæftigelsesstatus (ref.: I beskæftigelse)			
Arbejdsløs	0,16 **	0,07	2,34
Under uddannelse	-0,21 **	0,08	-2,76
Udenfor arbejdsstyrken	0,05	0,05	0,72
Beskæftigelse ukendt	0,70 *	0,36	11,40
Bor i almen bolig (ref.: Nej)	0,07	0,05	0,99
Mors alder ved barnets fødsel (ref.: 30-35 år)			
23 år eller yngre	0,12 **	0,06	1,64

24-29 år	0,06	0,04	0,84
36-38 år	0,15 **	0,05	2,07
39 år eller ældre	0,17 **	0,07	2,43
Far dømt efter straffeloven eller øvrige særlove i de seneste fem år (ref.: Nej)	0,08	0,05	1,16
Mor ukendt (ref.: Nej)	-0,18	0,42	-2,56
Far ukendt (ref.: Nej)	-0,22	0,14	-3,11
Barnets søskende			
Placering i søskendeflokken (ref.: Ældste barn)			
Enebarn	0,03	0,05	0,40
Midterbarn	-0,02	0,06	-0,24
Yngste barn	0,09 **	0,04	1,27
Tvilling eller trilling (ref.: Nej)	0,01	0,09	0,11
Mere end to børn i husstanden (ref.: Nej)	0,08 *	0,04	1,09
Kontakt til sundhedsvæsenet			
Barnets antal besøg ved almen læge i 2019 (ref.: 1-3 kontakter)			
Ingen kontakter	0,12 **	0,06	1,72
Over 3 kontakter	0,06 *	0,03	0,86
Barnets antal indlæggelsesdage på somatisk sygehus i 2019 (ref.: 0 sygehusdage)			
1-3 sygehusdage	0,03	0,04	0,36
Over 3 sygehusdage	0,05	0,07	0,73
Eleven har en psykiatrisk diagnose (ref.: Nej)	0,02	0,13	0,32
Eleven har en fysisk diagnose (ref.: Nej)	0,35 ***	0,08	4,92
Barnets fødsel			
Barnets vægt ved fødslen (ref.: Normal fødselsvægt)			
Høj fødselsvægt	-0,17	0,11	-2,25
Lav fødselsvægt	0,23 **	0,08	3,37
Meget lav fødselsvægt	0,39 **	0,17	5,94
Fødselsvægt ukendt	-0,16	0,13	-2,17
Mors BMI ved barnets fødsel (ref.: Normalvægtig, 18,5-25)			
Undervægtig (Under 18,5)	0,04	0,07	0,50
Overvægtig eller svært overvægtig (over 25)	-0,04	0,03	-0,50
Mors BMI ukendt	0,23 *	0,12	3,36
Negative begivenheder			
Mor og/eller far er blevet skilt fra 2016 til skolestart (ref.: Nej)	-0,04	0,07	-0,53
Barnets dagtilbud inden skolestart			
Alder ved start i dagtilbud (ref.: Gik i dagtilbud det år barnet fyldte 1 år)			
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 2 år	0,19 **	0,06	2,63
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,27 ***	0,07	3,84

Var ikke startet i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,36 ***	0,07	5,32
Dagtilbudsstart ukendt	0,27 ***	0,06	3,85
Andel børn i dagtilbuddet med anden etnisk herkomst end dansk (ref.: Under 5 pct.)			
5-10 pct.	0,04	0,06	0,54
10-25 pct.	-0,01	0,05	-0,20
Over 25 pct.	0,13 *	0,07	1,80
Gik ikke i dagtilbud før skolestart	0,03	0,14	0,47
Kommunekaraktetika			
Andel af kommunens børnehaveklasse-elever, der går på en privat skole.	0,00	0,00	0,04

Anm.: Antal observationer: 32.795. *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger

2.1.7 Regressionsresultater for før-skrift i 2020

I tabel 2.8 fremgår resultaterne af regressionsanalysen for 2020 for før-skrift. Disse resultater anvendes til at beregne kommunernes benchmarkingindikatorer for 2020, som vises i bilag 2. Hovedindikatoren er, om barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Et positivt parameterestimat angiver, at rammevilkåret øger barnets sandsynlighed for at være sprogligt udfordret. Tabellen viser parameterestimatet, standardfejlen og den marginale effekt af de variable, der indgår i modellen. Resultaterne fortolkes på samme måde som en almindelig logistisk regressionsanalyse. Da alle variable indgår i analysen samtidig, er parameterestimer og marginale effekter udtryk for variabelens betydning, når de øvrige variable holdes konstant.

Det skal bemærkes, at det ikke er meningsfulgt at fortolke på resultaterne for køn og alder ved sprogvurderingen. Det skyldes, at der i beregningen af sprogvurderingsscoren allerede er taget højde for barnets køn og alder. Vi har dog vurderet, at det var væsentligt stadig at tage højde for begge rammevilkår, blandt andet fordi begge variable stadig er signifikante i denne analyse.

Tabel 2.8

Regressionsresultater, sandsynlighed for at være sprogligt udfordret efter endt dagtilbud for før-skrift, 2020

Variabel	Parameterestimat	Standardfejl	Marginale effekter (procentpoint)
Barnets baggrundskarakteristika			
Køn (ref.: Pige)	-0,24 ***	0,03	-3,22
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)	-0,79 ***	0,09	-10,70
Alder ved sprogvurderingen (i måneder)^2	0,01 ***	0,00	0,07
Antal måneder i skolen ved sprogvurderingen (ref.: 1-2 mdr. efter skolestart)			
Under 1 mdr. efter skolestart	0,48 ***	0,07	7,57
2-3 mdr. efter skolestart	-0,21 ***	0,04	-2,81
3-5 mdr. efter skolestart	-0,55 ***	0,08	-6,72
Mere end 5 mdr. efter skolestart (dvs. de har gået børnehaveklassen om)	-0,37 **	0,17	-4,76

Barnets og forældrenes herkomst

Barnets herkomst (ref.: Dansk)

Vestlig indvandrer	0,97 ***	0,16	16,00
Ikke-vestlig indvandrer	0,62 ***	0,13	9,53
Vestlig efterkommer	0,51 ***	0,09	7,65
Ikke-vestlig efterkommer	0,30 ***	0,07	4,23
Mor er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	0,32 **	0,10	4,30
Far er fra et MENAPT-land (ref.: Nej)	-0,01	0,10	-0,09

Forældrenes baggrundskarakteristika

Mors højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)

Gymnasial uddannelse	-0,39 ***	0,07	-5,95
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,19 ***	0,05	-3,03
Kort videregående uddannelse	-0,38 ***	0,08	-5,81
Mellemlang videregående uddannelse	-0,60 ***	0,06	-8,82
Lang videregående uddannelse	-0,84 ***	0,07	-11,60
Uddannelse uoplyst	-0,17	0,13	-2,80

Fars højeste fuldførte uddannelse (ref.: Grundskolen)

Gymnasial uddannelse	-0,40 ***	0,08	-5,77
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,19 ***	0,04	-2,82
Kort videregående uddannelse	-0,40 ***	0,07	-5,73
Mellemlang videregående uddannelse	-0,55 ***	0,06	-7,68
Lang videregående uddannelse	-0,60 ***	0,07	-8,23
Uddannelse uoplyst	-0,06	0,12	-0,93

Husstandens ækvivalerede disponible indkomst (ref.: Lav indkomst)

Under middel	-0,16 **	0,05	-2,30
Middel	-0,23 ***	0,06	-3,29
Over middel	-0,40 ***	0,06	-5,59
Høj	-0,48 ***	0,07	-6,59

Mors beskæftigelsesstatus (ref.: I beskæftigelse)

Arbejdsløs	0,09	0,08	1,23
Under uddannelse	-0,18 **	0,08	-2,32
Udenfor arbejdsstyrken	0,08	0,05	1,05
Beskæftigelse ukendt	0,28	0,37	4,09

Bor i almen bolig (ref.: Nej)

	0,06	0,05	0,75
--	------	------	------

Mors alder ved barnets fødsel (ref.: 30-35 år)

23 år eller yngre	0,18 **	0,06	2,46
24-29 år	0,05	0,04	0,70
36-38 år	0,15 **	0,06	2,07
39 år eller ældre	0,12 *	0,07	1,60

Far dømt efter straffeloven eller øvrige særlove i de seneste fem år (ref.: Nej)

	0,15 **	0,05	2,07
--	---------	------	------

Mor ukendt (ref.: Nej)

	-0,14	0,43	-1,88
--	-------	------	-------

Far ukendt (ref.: Nej)

	-0,16	0,15	-2,11
--	-------	------	-------

Barnets søskende			
Placering i søskendeflokken (ref.: Ældste barn)			
Enebarn	0,03	0,05	0,40
Midterbarn	0,03	0,06	0,43
Yngste barn	0,25 ***	0,04	3,43
Tvilling eller trilling (ref.: Nej)	0,08	0,09	1,14
Mere end to børn i husstanden (ref.: Nej)	0,20 ***	0,04	2,68
Kontakt til sundhedsvæsenet			
Barnets antal besøg ved almen læge i 2019 (ref.: 1-3 kontakter)			
Ingen kontakter	0,15 **	0,06	2,02
Over 3 kontakter	0,05	0,03	0,68
Barnets antal indlæggelsesdage på somatisk sygehus i 2019 (ref.: 0 sygehusdage)			
1-3 sygehusdage	0,03	0,04	0,41
Over 3 sygehusdage	0,22 **	0,07	3,04
Eleven har en psykiatrisk diagnose (ref.: Nej)	0,19	0,13	2,52
Eleven har en fysisk diagnose (ref.: Nej)	0,28 **	0,09	3,79
Barnets fødsel			
Barnets vægt ved fødslen (ref.: Normal fødselsvægt)			
Høj fødselsvægt	0,03	0,10	0,42
Lav fødselsvægt	0,23 **	0,08	3,25
Meget lav fødselsvægt	0,25	0,18	3,52
Fødselsvægt ukendt	0,01	0,13	0,13
Mors BMI ved barnets fødsel (ref.: Normalvægtig, 18,5-25)			
Undervægtig (Under 18,5)	0,17 **	0,08	2,39
Overvægtig eller svært overvægtig (over 25)	0,18 ***	0,03	2,40
Mors BMI ukendt	0,02	0,13	0,21
Negative begivenheder			
Mor og/eller far er blevet skilt fra 2016 til skolestart (ref.: Nej)	0,16 **	0,07	2,17
Barnets dagtilbud inden skolestart			
Alder ved start i dagtilbud (ref.: Gik i dagtilbud det år barnet fyldte 1 år)			
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 2 år	0,22 ***	0,06	3,09
Startede i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,04	0,07	0,49
Var ikke startet i dagtilbud det år barnet fyldte 3 år	0,22 **	0,08	3,03
Dagtilbudsstart ukendt	0,05	0,07	0,69
Andel børn i dagtilbuddet med anden etnisk herkomst end dansk (ref.: Under 5 pct.)			
5-10 pct.	-0,02	0,07	-0,22
10-25 pct.	0,05	0,06	0,69
Over 25 pct.	0,10	0,08	1,31
Gik ikke i dagtilbud før skolestart	-0,20	0,15	-2,49

Kommunekaraktteristika

Andel af kommunens børnehaveklasse-elever, der går på en privat skole.	0,01 **	0,00	0,11
--	---------	------	------

Anm.: Antal observationer: 32.795 *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog og egne beregninger

2.2 Regressionsanalysen til kapitel 7

I hovedrapportens kapitel 7 undersøger vi sammenhængen mellem kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og benchmarkingindikatoren. Analysen er lavet med en lineær regressionsmodel, hvor benchmarkingindikatoren fra kapitel 5 er den afhængige variabel.

Fordelen ved at anvende benchmarkingindikatoren som den afhængige variabel er, at den er sammenlignelig på tværs af kommunerne, fordi vi har taget højde for forskelle i kommunernes rammevilkår. Med regressionsmodellen i kapitel 7 undersøger vi således, om der er en sammenhæng mellem kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og andel børn med sproglige udfordringer, når der er taget højde for forskelle i rammevilkår. Da nogle af de kommunale valg muligvis kan være påvirket af kommunens børnesammensætning, indgår kommunernes forventede andel sproglig udfordret (som blev beregnet i benchmarkinganalysen i kapitel 5) som kontrol i modellen.

2.2.1 Variable om kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet

Kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet er dels målt med en spørgeskemaundersøgelse til de kommunale dagtilbudsschefer og dels med registerdata. Tabel 2.9 indeholder et samlet overblik over variable i analysen. Du kan læse mere om indeksene fra spørgeskemaundersøgelsen i kapitel 7 i hovedrapporten.

Tabel 2.9

Variable i analyse om sammenhængen mellem kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og benchmarkingindikatorerne

Variable	Datakilde	Bemærkninger
Andel sprogvurderede børn i kommunen i 3-årsalderen	Sprogvurderingsdata	Opgjort på baggrund af alle børn fra årgang 2013, der som udgangspunkt er den årgang, der startede i skole i 2019. Børnene tilskrives deres bopælskommune den 1. januar 2016. Variablen opgør således, hvor stor en andel af børnene fra årgang 2013, der blev sprogvurderet i 3-årsalderen opgjort ud fra børnenes daværende bopælskommune. Dette er opgjort med data fra to sprogvurderingsmaterialer hhv. Sprogvurdering 3-6 og dens forgænger "Sprogvurdering af børn i treårsalderen, før skolestart og i børnehaveklassen". "3-årsalderen" afgrænses efter testens anvendelighed; dvs. fra 2 år og 9 måneder til 3 år og 7 måneder i det gamle sprogvurderingsmateriale og fra 2 år og 10 måneder til 3 år og 11 måneder i Sprogvurdering 3-6.
Kommunens rammesætning af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogvudvikling	Spørgeskema	Opgjort i "Analyse af kommunernes arbejde med sprogvudvikling på dagtilbudsområdet". Analysen kan findes på vores hjemmeside (www.benchmark.dk). Du kan desuden læse mere om indeksene i kapitel 7 i hovedrapporten.
Kommunens understøttelse af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogvudvikling	Spørgeskema	Opgjort i "Analyse af kommunernes arbejde med sprogvudvikling på dagtilbudsområdet". Analysen kan findes på vores hjemmeside (www.benchmark.dk). Du kan desuden læse mere om indeksene i kapitel 7 i hovedrapporten.

Kommunens opfølgning og kvalitetsudvikling på dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	Spørgeskema	Opgjort i "Analyse af kommunernes arbejde med sprogudvikling på dagtilbudsområdet". Analysen kan findes på vores hjemmeside (www.benchmark.dk). Du kan desuden læse mere om indeksene i kapitel 7 i hovedrapporten.
Andel dagtilbudspersonale i kommunen med en pædagogisk uddannelse	KRL	Opgjort for ansatte, der aflønnes på funktion 5.25.10, 5.25.13 og 5.25.14. Opgjort for følgende overenskomsttyper: "Pæd. pers., dag-inst./klub/skolefr." og "Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter". Der medtages kun ansatte, som aflønnes i en kommune. Personer der er ansat i private institutioner eller i selvejende institutioner, der selv står for lønudbetalingen, medtages ikke. Der medtages kun ordinært ansatte, det vil sige medarbejdere, der enten er overenskomstansatte eller tjenestemænd. Derimod indgår elever, ansatte i fleksjob og ekstraordinært ansatte ikke i opgørelsen. Uddannet personale er defineret som pædagoger og pædagogiske assistenter.
Normering (dvs. børn pr. voksen) i dagtilbud i kommunen	Statistikbanken, Danmarks Statistik	Opgjort med tabellen BOERN3. Pasningstilbud er afgrænset til "Daginstitution 3-5 år".
Bruttodriftsudgifter til dagtilbudsområdet pr. dagtilbudsbarn	Statistikbanken, Danmarks Statistik	Gennemsnitlige bruttodriftsudgifter pr. barn i dagtilbud i 2017 til 2019. Udgifter er opgjort med tabellen REGK31 for følgende funktioner: 5.25.10, 5.25.11, 5.25.13 og 5.25.14. Dagtilbudsbørn er opgjort som fuldtidsomregnet indskrevne børn i kommunale og selvejende daginstitutioner og dagplejer med tabellen BOERN2.
Gennemsnitlig fraværsdagsværk pr. fuldtidsansat	KRL	Opgjort for ansatte, der aflønnes på funktion 5.25.10, 5.25.13 og 5.25.14. Opgjort for følgende overenskomsttyper: "Pæd. pers., dag-inst./klub/skolefr." og "Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter". Der medtages kun ansatte, som aflønnes i en kommune. Personer der er ansat i private institutioner eller i selvejende institutioner der selv står for lønudbetalingen, medtages ikke. Der medtages kun ordinært ansatte, det vil sige medarbejdere, der enten er overenskomstansatte eller tjenestemænd. Derimod indgår elever, ansatte i fleksjob og ekstraordinært ansatte ikke i opgørelsen.
Børnenes alder i måneder ved overgang fra dagpleje/vuggestue til daginstitution	Danmarks Statistik	Opgjort for det år, hvor barnet fylder 3 år. Data er fra Danmarks Statistiks fordelingsnøgle, som anvendes ifm. beregningen af normeringer i dagtilbud. Konkret anvendes fordelingsnøglen for "Flytteregel mellem 0-2 år og 3 år-skolestart" i barnets bopælskommune, det år barnet fylder tre år.
Andel forventet sprogligt udfordrede børn efter endt dagtilbud i kommunen	Benchmarkingenheden	Opgjort i forbindelse med benchmarkinganalysen i kapitel 5. Se nedenfor om "etablering af benchmarkingindikatoren". Opgøres hhv. for talesprog og for før-skrift.

2.2.2 Regressionsresultater for talesprog

I tabel 2.10 fremgår resultaterne af regressionsanalysen om sammenhængen mellem kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og benchmarkingindikatoren for talesprog. Hovedindikatoren er kommunernes benchmarkingindikator fra 2019, som er fra kapitel 5 i hovedrapporten. Analysen er lavet for de samme 61 kommuner, som indgår i den resterende del af analysen. Enkelte kommuner har ikke besvaret spørgeskemaet. Derfor indeholder modellen en variabel med "kommunen har ikke svaret på spørgeskemaet".

Tabellen viser parameterestimatet og standardfejlen for de variable, der indgår i modellen. Da alle variable indgår i analysen samtidig, er parameterestimer udtryk for variabelens sammenhæng til benchmarkingindikatoren, når de øvrige variable holdes konstant.

Tabel 2.10

Regressionsresultater, sammenhængen mellem kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og benchmarkingindikatoren for talesprog

Variable om kommunale valg og prioriteringer	Parameterestimat	Standardfejl
Andel sprogvurderede børn i 3-årsalderen i kommunen (ref.: 80-100 pct.)		
Under 40 pct.	2,95 *	1,61
40-60 pct.	2,29	1,78
60-80 pct.	1,25	1,55
Anvender et andet sprogvurderingsmateriale	3,47 *	1,81
Kommunens rammesætning af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	0,54	3,94
Kommunens understøttelse af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	-9,18 **	4,32
Kommunens opfølgning og kvalitetsudvikling på dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogudvikling	3,35	4,40
Kommunen har ikke svaret på spørgeskemaet	0,66	1,82
Andel dagtilbudspersonale i kommunen med en pædagogisk uddannelse	0,08	0,10
Normering (dvs. børn pr. voksen) i dagtilbud i kommunen	1,66	1,39
Gennemsnitlige bruttodriftsudgifter til dagtilbudsområdet pr. dagtilbudsbarn (2017-2019)	0,05	0,07
Gennemsnitlig fraværsdagsværk pr. fuldtidsansat	0,10	0,24
Børnenes alder i måneder ved overgang fra dagpleje/vuggestue til daginstitution	-0,64	0,48
Forventet andel sprogligt udfordret for talesprog efter endt dagtilbud	0,00	0,18

Anm.: Antal observationer: 61 kommuner. *p<0,10, **p<0,05. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.
 Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog, KRL, Rambøll (2020) "Analyse af kommunernes arbejde med sprogudvikling på dagtilbudsområdet" og egne beregninger.

2.2.3 Regressionsresultater for før-skrift

I tabel 2.11 fremgår resultaterne af regressionsanalysen om sammenhængen mellem kommunernes valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og benchmarkingindikatoren for før-skrift. Hovedindikatoren er kommunernes benchmarkingindikator fra 2019, som er fra kapitel 5 i hovedrapporten. Analysen er lavet for de samme 61 kommuner, som indgår i den resterende del af analysen. Enkelte kommuner har ikke besvaret spørgeskemaet. Derfor indeholder modellen en variabel med "kommunen har ikke svaret på spørgeskemaet".

Tabellen viser parameterestimatet og standardfejlen for de variable, der indgår i modellen. Da alle variable indgår i analysen samtidig, er parameterestimer udtryk for variabelens sammenhæng til benchmarkingindikatoren, når de øvrige variable holdes konstant.

Tabel 2.11

Regressionsresultater, sammenhængen mellem kommunale valg og prioriteringer på dagtilbudsområdet og benchmarkingindikatoren for før-skrift

Variable om kommunale valg og prioriteringer	Parameterestimat	Standardfej
Andel sprogvurderede børn i 3-årsalderen i kommunen (ref.: 80-100 pct.)		
Under 40 pct.	3,45 **	1,50
40-60 pct.	3,64 **	1,62
60-80 pct.	1,92	1,47
Anvender et andet sprogvurderingsmateriale	5,51 **	1,72
Kommunens rammesætning af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogdudvikling	2,33	3,71
Kommunens understøttelse af dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogdudvikling	1,12	4,07
Kommunens opfølgning og kvalitetsudvikling på dagtilbuddenes arbejde med børnenes sprogdudvikling	-4,56	4,15
Kommunen har ikke svaret på spørgeskemaet	-0,78	1,72
Andel dagtilbudspersonale i kommunen med en pædagogisk uddannelse	0,22 **	0,09
Normering (dvs. børn pr. voksen) i dagtilbud i kommunen	0,27	1,32
Gennemsnitlige bruttodriftsudgifter til dagtilbudsområdet pr. dagtilbudsbarn (2017-2019)	0,02	0,06
Gennemsnitlig fraværsværk pr. fuldtidsansat	0,02	0,22
Børnenes alder i måneder ved overgang fra dagpleje/vuggestue til daginstitution	-0,35	0,45
Forventet andel sprogligt udfordret for før-skrift efter endt dagtilbud	0,00	0,13

Anm.: Antal observationer: 61 kommuner. **p<0,05. Resultater fra sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen.

Kilde: Danmarks Statistik, Rambøll Sprog, KRL, Rambøll (2020) "Analyse af kommunernes arbejde med sprogdudvikling på dagtilbudsområdet" og egne beregninger.

3 Benchmarkinganalyse

3.1 Etablering af benchmarkingindikatorerne

Med udgangspunkt i regressionsmodellerne præsenteret i afsnit 2.1 ovenfor estimeres for hvert barn i populationen den forventede sandsynlighed for at barnet er sprogligt udfordret efter endt dagtilbud. Herefter aggregeres de forventede sandsynligheder op til et gennemsnit på kommuneniveau. Dette betegner vi som kommunens forventede andel sprogligt udfordrede børn efter endt dagtilbud givet kommunens rammevilkår.

Kommunernes faktiske og forventede andel sprogligt udfordrede børn benyttes herefter til at beregne en såkaldt benchmarkingindikator for hver enkelt kommune. Benchmarkingindikatoren viser i procentpoint, om den enkelte kommune har en højere eller lavere andel børn med sproglige udfordringer, end man kan forvente ud fra kommunens børnesammensætning. Benchmarkingindikatoren beregnes konkret ved følgende formel:

$$\text{Benchmarkingindikator} = \text{faktisk andel udfordrede børn} - \text{forventet andel udfordrede børn}$$

Benchmarkingindikatoren sikrer et bedre sammenligningsgrundlag på tværs af kommunerne, hvor betydningen af forskelle i børnegrundlaget i betydelig grad er renset ud. I boks 1 fremgår det, hvordan benchmarkingindikatoren konkret skal fortolkes.

Boks 3.1

Fortolkning af benchmarkingindikatoren

- *En benchmarkingindikator over 0* angiver, at kommunen har flere sprogligt udfordrede børn end forventet. For eksempel angiver en benchmarkingindikator på 1, at kommunen har 1 procentpoint flere sprogligt udfordrede børn end man kan forvente på baggrund af børnesammensætningen.
- *En benchmarkingindikator på 0* betyder, at kommunens faktiske andel udfordrede børn svarer til det forventede niveau.
- *En benchmarkingindikator under 0* angiver, at kommunen har færre sprogligt udfordrede børn end forventet. For eksempel angiver en benchmarkingindikator på -1, at kommunen har 1 procentpoint færre sprogligt udfordrede børn end man kan forvente på baggrund af børnesammensætningen.

3.2 Opmærksomhedspunkter ved benchmarking

Benchmarkingindikatoren er et estimeret tal, der er behæftet med en vis statistisk usikkerhed. Det betyder, at der ikke skal tolkes for håndfast på den præcise placering af kommunerne. Ved rangeringen af kommunerne er de derfor inddelt i kvartiler, således at der kun skelnes mellem kommuner, som ligger i den bedste fjerdedel, næstbedste fjerdedel og så videre.

Meknikken ved en regressionsmodel gør desuden, at man ikke kan konkludere noget om størrelsen på det generelle niveau af andelen af børn, der er sprogligt udfordret. Man kan således ikke konkludere, at de kommuner, der klarer sig godt i benchmarkinganalysen, ikke potentielt kan mindske deres andel børn med sproglige udfordringer yderligere.